tRo
d' avís
MUSEU
de
DESFRESATS
Falla Plaça Malva
2020 Alzira

f... a

Manifest FaFa

Impulsat per l'absoluta necessitat de sàtira i crítica a la societat actual i per la proliferació de les dificultats per a exercir aquestes nobles arts, el moviment FaFa ha decidit constituir-se:

QUÈ ÉS FaFa?

- Fàcil
- Fantàstic
- Fantasiós
- Fantasmal
- Fastuós
- Fagocitant

É un moviment artisticofallerculturalfestiusatiricocrític

É un moviment

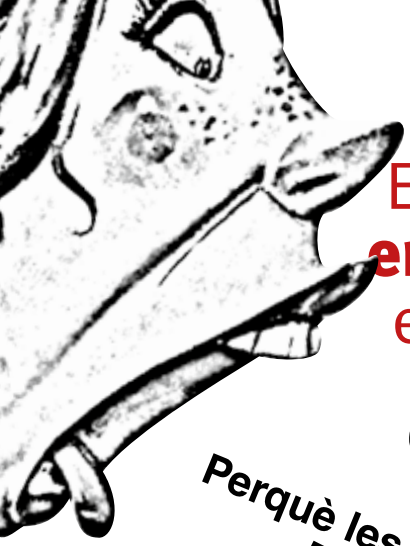

El moviment FaFa ha decidit
erigir i consagrar un museu
en honor del més noble art:

el destrellat

Perquè el **trellat** està sobrevalorat.
Perquè el sentit **comú** és molt poc comú.
Perquè les falles no tenen **l'obligació** de tindre trellat.
Perquè els **museus** són més divertits sense trellat.
Perquè totes i tots som un poc **ninots**.

Per això reivindiquem la:

fabulosa fantasia del Destrellat

Alzira, 6 de febrer de 2020

FALLES D'ALZIRA, FESTES D'INTERÉS TURÍSTIC NACIONAL I BÉ D'INTERÉS CULTURAL
LES FALLES, PATRIMONI IMMATERIAL DE LA HUMANITAT (UNESCO)

Rol d'avís

Falla Plaça Malva

2020 Alzira

Autora de les cobertes

Alba Fluixà

Alba Fluixà Pelufo (Alzira, 1988) és artista plàstica, gestora cultural i poeta. És llicenciada en Belles Arts, Màster en Gestió Cultural i Doctora Cum Laude en Indústries Culturals i de la Comunicació per la Universitat Politècnica de València.

Els seus treballs artístics han estat presents en un bon nombre d'exposicions col·lectives. Exerceix com a comissària d'art i és col·laboradora habitual en nombrosos llibres fallers. Com a il·lustradora, ha publicat els contes *Dril, el cocodril* i *La pluja* (Reclam Editorial, 2014).

Ha organitzat i ha participat en activitats poètiques i literàries a tot arreu del nostre territori. Ha publicat els llibres de poemes *En el camí de l'alba*, *Geografies de l'atzar* i *Galeria d'incerteses*, obra amb la qual ha guanyat el XIII Premi de Poesia Ibn Hafaja Ciutat d'Alzira. Ha estat seleccionada en les antologies poètiques *Màtria*, *Mare Omnium*, *Miradas para compartir la luz*, *Huellas de mujer* i *Dones amb veu*. Els seus relats han aparegut en diverses publicacions i mitjans de comunicació, així com també en els llibres *Il·lusions*, *Microrelats per la Igualtat* i *Relats a vora mar*.

EDITA
Associació Cultural Falla Plaça Malva

DIRECCIÓ, COORDINACIÓ I DISSENY
José Manuel Rubio.

EQUIP DE REDACCIÓ
Alba Fluixà, Josep Antoni Fluixà, Miguel Àngel Martínez, Agustí Ferrer, Teresa Giner, Santiago Sancho, Enrique Furió, María Isabel Pellicer.

COL·LABORADORS EQUIP DE REDACCIÓ
Immaculada Cerdà, Enric Lluch, Antonio Ortiz "Ortifus".

CORRECCIÓ DE TEXTOS
Vicent Climent, Elena Peris, Susana Boronat.

COL·LABORACIONS LITERÀRIES
Josep A. Fluixà, Mª José Parra, Enric Casado, Elena Bastidas, Ricard Català, Ana Ausina, Manuel Muñoz, Mª Josep Amigó, Jesús Peris, Agustí Ferrer, Elena Casado, Verònica Pérez, Xavier Barber, Leticia Piquer, Diego Gómez, Pura Santacreu, Adelina España, Dolors Pedrós, Vicent Cucarella, Vicent M. Pastor, Maria José Aledón, Quino Puig, Isabel Aguilar, Immaculada Cerdà, Xavi Pérez, Rosa María Peris, Alba Fluixà, Francisco Fernández, Oreto Trescolí, Ferran Martínez, Pilar Luna, Bàrbara Torres, Bea Martínez, Joan Baldoví, Miguel Á. Martínez, Gil Manuel Hernández, Alberto Bou, Kike Gandia, Enrique Furió, Jesús Gonzalez, Salvador Domènech, Ximo Esteve, Juane Cortell, Álex Ramírez, Toni Herreros, Xavier Cortés, Alfred Aranda, Ricardo Calvo, Raquel Tamarit, Raül Calabuig, Rantanplan, Macarena Tabacco, Xavi Seres - Malalt de Falles.

IL·LUSTRACIONS
Teresa Giner "Artepipa", Alba Fluixà, Santiago Sancho.

COBERTA
Alba Fluixà.

DIBUIXOS
Antonio Ortiz Fuster "Ortifus, Àngela Mondéjar, Marta Cuñat.

GUIA DIDÀCTICA
Elaborada per: Josep Antoni Fluixà i Alba Fluixà.
Fotografies del Museu Faller d'Alzira.
Correcció: Vicent Climent.

LLIBRET DEL MONUMENT INFANTIL
Elaborat per: Josep Antoni Fluixà i Alba Fluixà.
Dibuixos: Teresa Giner "Artepipa".
Correcció: Vicent Climent.

GUIA DE MUSEUS FALLERS
Elaborada per: Agustí Ferrer i José Manuel Rubio.
Textos i Fotografies: Xarxa Valenciana Museus Fallers.
Correcció: Vicent Climent.

FOTOGRAFIES
Vicent M. Pastor, Alfonso Rovira, Raül Calabuig, José Manuel Rubio, Mª Isabel Pellicer, Miguel Àngel Gil, Pep Rubio, Miguel A. Martínez, Falles Alzira TV, Levante-EMV, Riberaexpress, Maria Amparo Parada, TotAlzira Actualitat Diari Digital, Valcano, Iván Esbrí, Museus fallers de: Alzira, València, Gandia, Cullera, Xàtiva, Borriana i Artista Faller València, Xarxa Valenciana Museus Fallers.

PUBLICITAT
Maria Isabel Pellicer Rubio

COL·LABORADORS PUBLICITAT
Ana Montalvá, Francisco Alfonso, Jesús Brines, Enrique Furió, Mercedes Valls, Ruth Camarena, Carol Escudero, Adrià Lorenzo, José Parada, Edu Miquel, Francisco Javier Lázaro, Francisco J. Rosell, Miguel Ángel Martínez, M. Isabel Rubio, Laura Roca, José Manuel Rubio, Belén Ballester, Iván Hernández, Carlos Sanchis, José Antonio López, Gemma Dalmau, Javier Valls, Maria Clari, Julián Valverde, Raül Calabuig, Antonia Bohigues, Sergio Parada, Alba y María Resa, Pablo Acosta, Edgar Martí, Francisco Javier Sanchis Doménech i David Llorca.

MAQUETACIÓ I IMPRESSIÓ
Paper Plegat, s. l.

DIPÒSIT LEGAL
V-200-2012

Edició de 700 exemplars

COL·LABORA

GENERALITAT VALENCIANA
Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport

SEMPRE TEUA
La teua llengua

EL PRESENT LLIBRET HA PARTICIPAT EN LA CONVOCATÒRIA DELS PREMIS DE LA GENERALITAT VALENCIANA PER A LA PROMOCIÓ DE L'ÚS DEL VALENCIÀ.

L'Associació Cultural Falla Plaça Malva no s'identifica necessàriament amb els articles dels seus col·laboradors.

MUSEU de Estrelats

plànol de localització

DISTRIBUCIÓ PER SALES

GUARDÓ D'OR 2020 10

SALA 1. MONUMENT 15

SALA 2. LLENGUA, CULTURA I PATRIMONI 33

SALA 3. SOSTENIBILITAT. TRANSICIÓ ECOLÒGICA 51

SALA 4. FEMINISME 67

SALA 5. POLÍTICA, SÀTIRA I HUMOR 85

SALA 6. LA MIDA IMPORTA? 105

SALA 7. MUSEUS FALLERS 117

SALA 8. SALA FALLERA. COMISSIONS GRAN I INFANTIL 145

SALA 9. ARTICLES FALLERS 177

SALA 10. CONCURS DE POESIA SATÍRICA I TROBADA DE CORS 193

SALA 11. ACTIVITATS CULTURALS 2019 205

SALA 12. MALVA: DESTRELLATS I DIVERSIÓ A MANSALVA 215

REFLEXIONARI DE L'INDÍGENA MIGRANT 260

GUIA COMERCIAL 263

Vosté està ací.

Sr./Sra. visitant, comence la seua visita!

Guardó d'Or Malva

Immaculada Cerdà Sanchis

Acadèmica de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua

Quan l'honor és només que hagen pensat en tu

Hi ha situacions en la vida que pots preveure —visualitzar diuen ara—, projectar una imatge mental que et permeta interactuar en un temps futur i imaginar les reaccions pròpies i les alienes. Rebre el guardó d'honor de la Falla Plaça Malva no era una d'aquestes situacions.

Per a una filòloga, *Tro d'avís* és l'exemple de com dignificar una llengua a força de fer-la útil, atractiva, divertida, mordaç i alhora genuïna, recognoscible i coherent. Col·laborar-hi, escriure algun article, formar part, ni que siga mínimament, de la història del llibret de la Falla Plaça Malva és un goig sempre. Per als amants de les lletres —falleres o no—, *Tro d'avís* és el referent entre els llibres de falla: per l'aposta per la qualitat i la innovació, en els materials, en els continguts i en els formats.

Seguint al peu de la lletra l'esperit faller de renàixer de les cendres, any rere any, ha mostrat a la comunitat fallera i a la societat en general que no hi ha causa —ni comissió— menuda si el repte és il·lusionant. Quan molts llibrets de falla et queien de les mans, de pura coentor o, pitjor encara, de pur avorriment, *Tro d'avís* desmentia amb lletres majúscules que no hi havia espai per al bon valencià en les falles. Les tradicions es mantenen perquè innoven, sembla un contrasentit però és la realitat. L'immobilisme condueix irremissiblement al fracàs: si no avances, estàs retrocedint. La Falla Plaça Malva no ha parat de progressar i ho ha fet amb coherència i sinceritat; dos atributs difícils d'aconseguir i menys encara de mantindre.

Jo vinc d'un poble veí, a només cinc quilòmetres, amb unes altres tradicions però amb els mateixos interessos: trobar el nostre lloc en el món. Fer créixer allò que ens fa únics: la nostra música, les nostres tradicions, els nostres aliments i, per descomptat, la nostra llengua. Preservar-la no és prou, calia desempolsar-la, dotar-la de norma i ho hem fet; ara cal emprar-la en tots els àmbits des de la universitat al supermercat, al casal i a Internet; perquè hi ha moltes llengües al món i totes són vàlides i útils, però el valencià és la llengua que ens fa ser qui som.

Les llengües no són, només, una eina que permet la comunicació; quantes vegades hem comunicat millor amb un gest que no amb un discurs! Les llengües són la forma com expressem amb paraules la nostra forma de mirar el món: com construïm un imaginari comú. Mireu si tenen poder que hi ha fins i tot paraules que, com els encanteris màgics, en pronunciar-se, tenen efecte: són les performatives. És això que passa quan dius «T'ho promet» o «T'ho jure» que, en dir-ho, estàs prometent o jurant. La llàstima és que en tenim ben poques i no és prou amb canviar una definició del diccionari perquè canvie la realitat, és cert; però també ho és que si no tens la paraula que la definisca probablement tampoc seràs capaç de veure eixa realitat.

Amb paraules plenes de significat i amb discursos ben travats, *Tro d'avís* és el gran llibret de falla amb què he tingut l'honor de col·laborar. Ni a la mort de cent anys m'imaginava jo rebre l'honor del guardó de la Falla Plaça Malva, teniu la meua gratitud i compromís. Heu fet molt feliç una filla d'Algemesí. Vos ho promet.

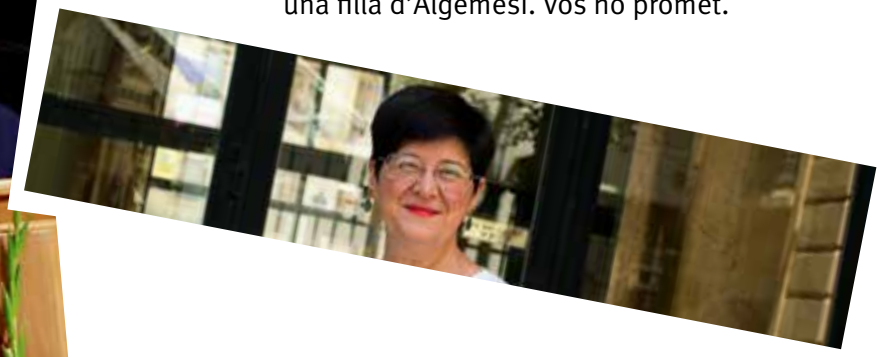

MUSEU FALLER

MUSEU FA

De bufons i bufonades
i destrellats a cabassades

Bufonades esportistes…
Suñer, Venècia i altres pistes

Alzira, terra de bufonades…
on les comptem a fanecades

Bufonades falleres…
són les més burreres

Bufonades
personalitzades…
ausades

Bufonades de Falles…
la cavalcada de les cassalles

Bufonades Populars…
són les més singulars

El comerç ja no aguanta…
no culpem el top manta…

Les bufonades Ciutadanes…
no les fan debades

Monument

FIA

Plaça Malva

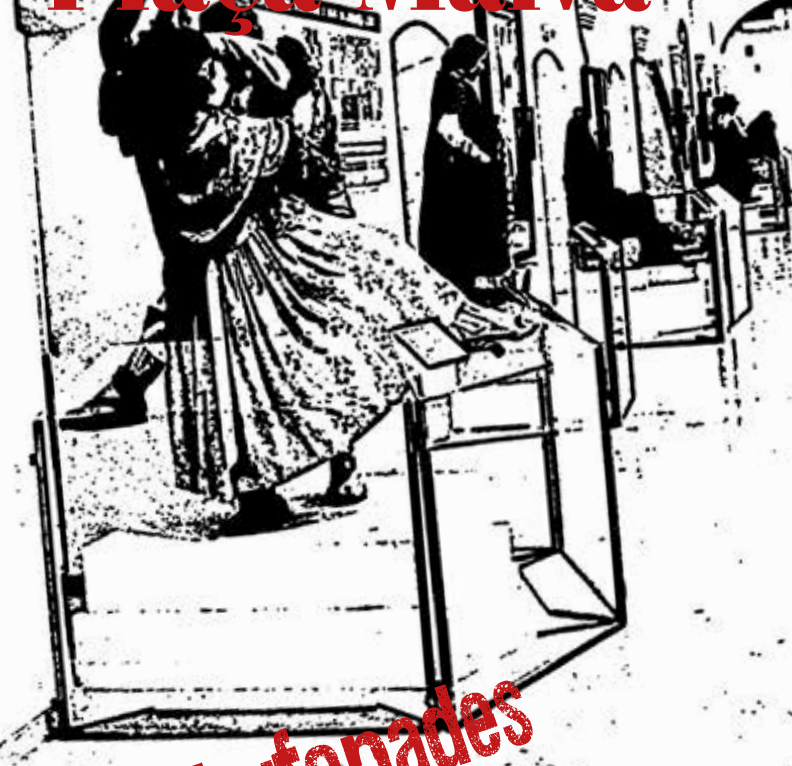

Categoria: Segona

Lema: De bufons i bufonades i altres destrellats

Artista: Alfredo Bayona Calatayud

Poeta: Miguel Ángel Martínez Tortosa

De bufons i bufonades i destrellats a cabassades

Enguany el lema faller,
és de tots ben conegut,
un tema molt cridaner,
que a més d'u deixarà mut.

De bufons i bufonades,
és el nou tema proposat,
amb més d'un destrellat
i malifetes a cabassades.

Parlarem de bufons;
sí, els qui fan bufonades,
eixos que donen mil raons,
que estan plenes de favades.

Els bufons no tenen serietat,
el que passa en veritat
és que solen ser còmics
sempre molt irònics.

De moda estan els bufons,
no és cap espècie a extingir,
perquè tot s'ha de dir,
són gent amb condicions.

Qui no està tort,
és prou geperut,
i si no té massa sort,
damunt és morrut.

Els bufons són cortesans,
que es riuen fent-se els moixos,
intentant menjar a dos queixos,
sense embrutar-se les mans.

Alzira, terra de bufonades... on les comptem a fanecades

De bufons i bufonades,
Alzira està ben servida,
massa històries i bovades,
i més d'una mentida.

Bufonades hi ha per tot arreu,
també dins de l'Ajuntament,
en associacions, naturalment,
i d'açò no ens salva ni Déu.

Bufar en caldo gelat,
és un esport alzireny,
i sovint la manca seny
aconsegueix notorietat.

Els grups municipals,
també fan bufonades,
en el Ple es peguen pals,
i després tot són abraçades.

Riu l'alcalde, riu el regidor,
somriu el funcionari,
ho firma després el secretari,
i després ve el cobrador.

Fer riure no està malament,
si tens un públic adequat,
i si amb un poc de trellat,
no fas el pallasso diàriament.

Bufonades falleres... són les més burreres

La Junta Local Fallera,
té un bon pressupost,
primer s'omplin el rebost,
després mostren la burrera.

Protocol per a avorrir,
sempre per anar a pixar,
tan sols volen manar
i la seua gràcia lluir.

Assessors i vicepresidents,
tot són càrrecs de confiança,
però amb una gran mancança,
no són humils i conseqüents.

Monleón feia un gran programa,
i ara la JLF el proclama
'A guanyar diners i on estan'
i no apareixen, ni ho faran.

Els famosos espolins,
emblema d'Alzira,
de reüll algú els mira,
per a malestar dels veïns.

Diuen que són molts diners,
els que es gasten en vestits,
després en les falles no són agraïts,
i ens venen la Bíblia en vers.

La controvèrsia està servida,
han provocat una enorme solsida,
perquè pels vestits cosits a Alzira,
ara un poble foraster sospira.

A les indumentaristes,
els han tancat la porta,
i volent noves conquistes,
se'ls han endut a Paiporta.

Els han cosit a Paiporta,
xe, a mi res m'importa,
allí els diuen una mentida,
i els han retocat a Alzira.

Diuen que són un desastre,
potser per la modista
que haja passat revista
o per la mida del sastre.

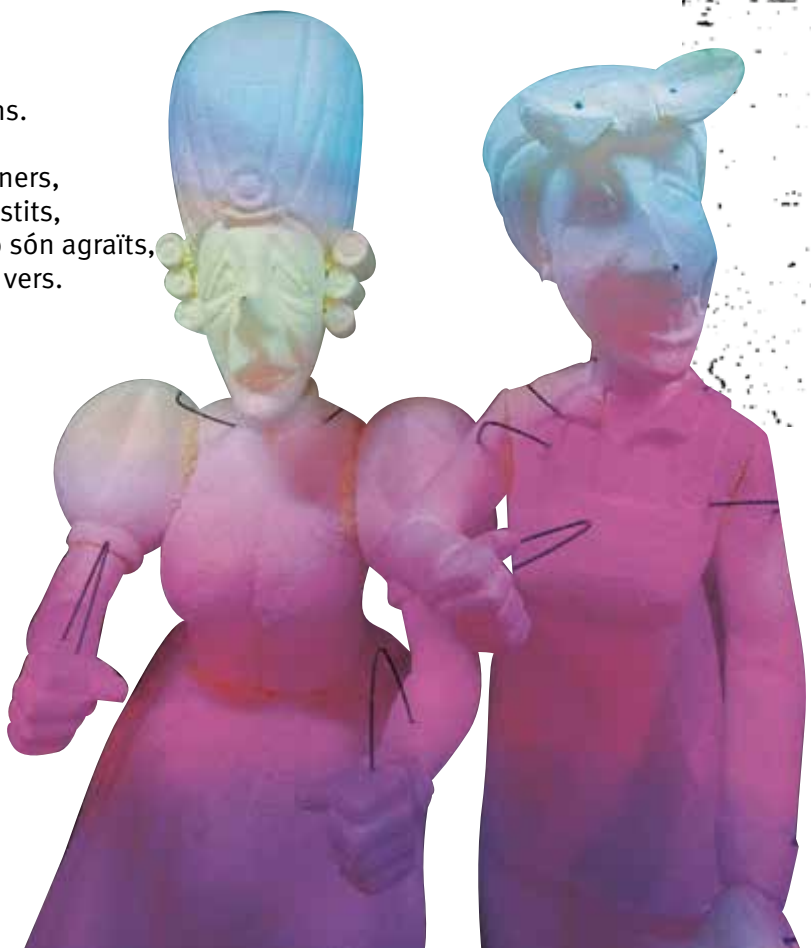

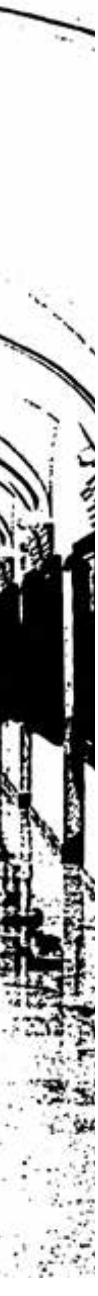

Bufonades municipals...
són les més genials

De bufons i bufonades
d'alt rendiment
hi ha a cabassades
a l'Ajuntament.

I ací en el monument,
hi ha tres representats
bufons que en el present,
són les nostres autoritats.

Tres bufons en la part central,
u tocant el llaüt, el principal,
l'altre la pandereta, el volantiner
i el piano el toca el tercer.

En esta vida bufona,
no hi ha mar sense ona,
ni polític que no bufe,
ni gos que no estufe.

El piano té moltes tecles,
que s'han de saber tocar,
i si bé les domines i mescles,
la sonata podràs cantar.

Hi ha qui canta d'oïda,
qui busca una eixida,
qui canta i el mal espanta,
i a qui li canten les quaranta.

El piano ara toca per Compromís,
és qui mana en el nou govern,
donant a algun partit un avís
i enviant a més d'u a l'infern.

Ara toca una dolça simfonia,
nou músics en plena sintonia,
el piano entona una melodia,
que ompli la ciutat nit i dia.

El PSOE bufa i toca el llaüt,
i fa tan sols acompanyament,
el partit ha quedat prou abatut,
en la composició de l'Ajuntament.

Sense els *selfies* de Pascual,
la nostra vida ja no és igual,
tot Alzira és un clamor,
demanant fotos del regidor.

Isabel ja no és vicealcaldessa,
diu que no ha tingut visibilitat,
el poble confós i aborregat
en el recompte la deixà tesa.

L'oposició toca la pandereta,
i ara junta tota la dreta,
faran quatre anys, volantins,
per a convéncer els veïns.

Populars, Ciudadanos i VOX,
formen la trilogia perfecta,
unint-se en una nova secta,
en un grup poc ortodox.

Bufonades ausades personalitzades...

Diego està content, amb raó,
pel resultat que ha aconseguit,
ha bufat ben fort i d'un bufit,
s'ha carregat tota l'oposició.

Mai bufa amb caldo gelat,
pensa que el seu treball,
està fet amb seny i trellat,
i per això obté bon resultat.

Isabel, la dona de roig,
s'ha quedat sense goig,
i de manera prou palesa,
és clar que no és alcaldessa.

S'ha quedat sense festes,
ni comerç, falles i vestes,
i ara clama al dimoni,
en Turisme i Patrimoni.

Fernando anava de sobrat,
el quart en la seua llista,
i es queda fora de pista,
resignat i arraconat.

Però com l'au Fènix,
de la cendra ressorgí,
i en l'equació Y, X,
ell va fer de botxí.

Furió, amo de la pasta,
ara és qui controla i gasta,
obtenint bona prebenda,
com a regidor d'Hisenda.

Els Recursos Humans,
també són una tasca seua,
que ell de fer-la bé es preua,
i mai no s'embruta les mans.

Sara ha pujat de categoria,
Urbanisme, Infraestructures,
Seguretat, també dit policia,
i estar a les verdes i madures.

És dona fidel i molt lleial,
no parla per no ofendre,
sempre a punt per a atendre,
en la seua tasca municipal.

Xavi Pérez és Comunicació,
ell no es perd cap sarau,
de Festes té la concessió,
el bon amic i músic “Cacau”.

Gran home de fets,
d’altura no va sobrat,
però posa seny i trellat,
i aplega a tots els indrets.

Maria Calvo en Educació,
ha entrat per a treballar,
ella coneix el pati particular,
i de la tasca en farà difusió.

No és massa de ‘*glamur*’,
més bé ella és discreta,
amb caràcter seriós i dur,
no és la reina de la festeta.

Alfred Aranda, un històric,
està en Cultura molt pletòric,
fent una tasca que li agrada
i que té molt ben apamada.

Mestre jubilat i amb temps,
posa tota la seua dedicació
a fer bona la seua gestió,
i li servix de passatemps.

Letícia Piquer en Joventut,
li ha de pillar el gran secret,
perquè de tots és conegut,
que gent jove, pa blanet.

Molt activa en col·laboració,
en relacions humanitàries
i altres causes prioritàries
amb moltes ganes i il·lusió.

Marina és per a estudiar,
ja compta amb experiència,
però la seua presència,
ni a tirs es fa notar.

El seu treball, Serveis Socials,
faena i activitats per a avorrir,
però discreta no es fa sentir,
i apareix en actes puntuals.

Gema Alós és el fitxatge
per a este nou viatge,
no sabem si ha pujat al vagó,
o encara està en l’estació.

En el PSOE sempre passa,
que una regidora no apareix,
llavors el grup emmudeix,
i més d'u es torna carabassa.

Carreres, l'home biomassa,
preocupat per allò que passa
al Medi Ambient, la globalització,
i per les ajudes de la Diputació.

La seua natura la son li furta,
pensant en la Casella, la Murta,
la Via Verda, la bicicleta, i per lògica,
l'Agricultura i la Transició Ecològica.

Bufonades Populars... *són les més singulars*

Quan es perden les eleccions,
solen haver-hi massa raons,
per tindre les boques callades
i no llançar les bufonades.

José Andrés, ser alcalde volia,
i amb sis regidors quedà la porfia.
Maria Luisa, en llista s'estrenava,
i ara *segur* que està il·lusionada.
Rios és l'aposta de José Andrés,
i de bell nou el tir l'ix a l'inrevés.
Marisa té un poc el nord perdut,
el reprendrà, n'estic convençut.
Montalvà, experiència feta regidor,
amb les formes d'un bon llaurador.
Rubén Palau, no té ubicació,
no sabem si ha perdut el guió.

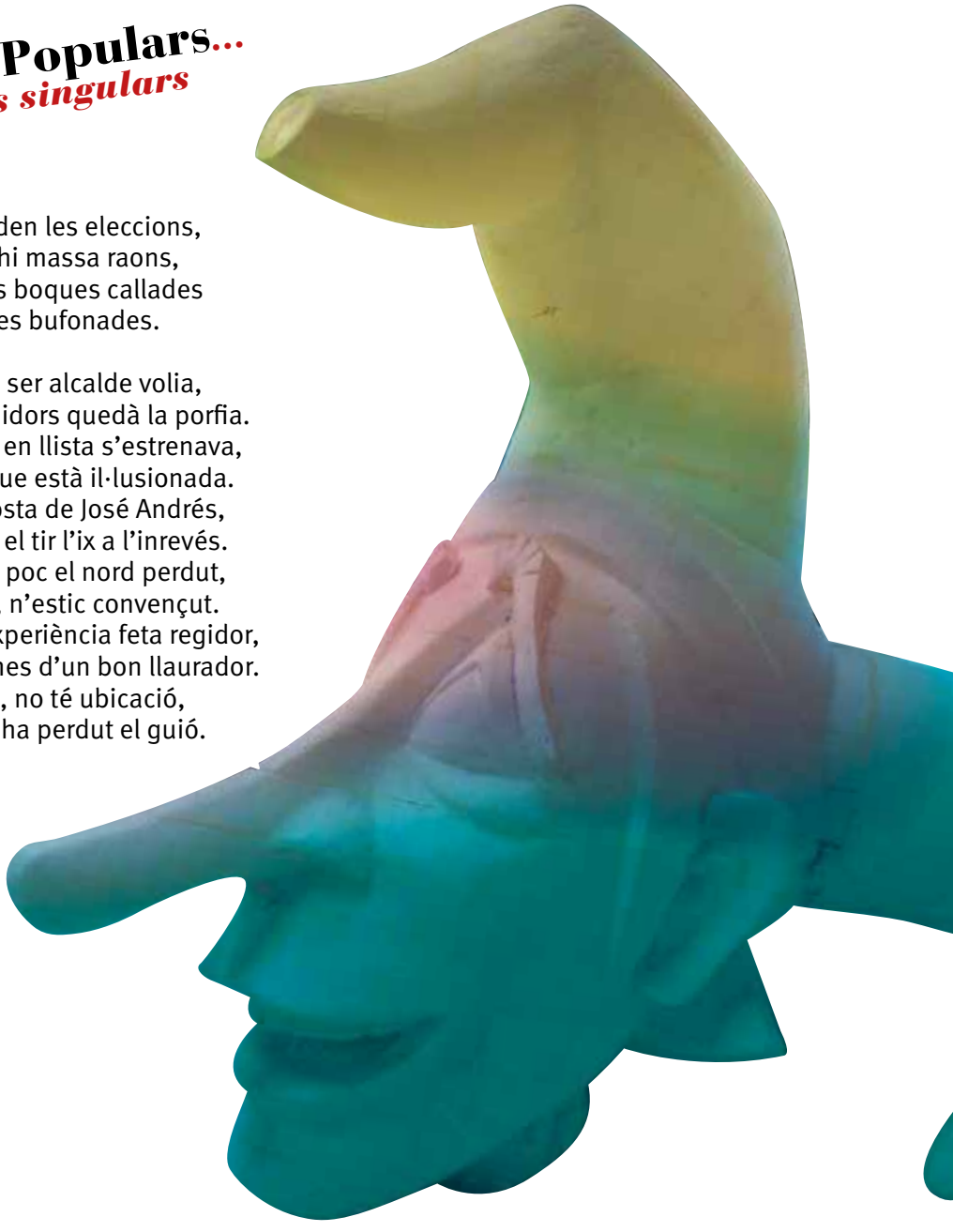

Les bufonades Ciutadanes... *no les fan debades*

Ciudadanos és un partit,
que està ara molt enrarit,
en el qual ara per ara Cantó,
és el seu polític bufó.

Miguel Vidal és com la Casa Reial,
successor de la reina en un tron virtual.
Clara Aledón, la jove és la dos,
i el partit ara es menja l'os.

Les bufonades de VOX... ara que ja no és cap diccionari

VOX ja apareix en el diari,
se'n reconeixen a dos,
l'u prim, l'altre més gros,
u regidor i l'altre secretari.

VOX a **Ricardo Belda** ha tret,
els vots li han donat dret,
per a estar dins del Consistori,
i armar prou de rebombori.

El comerç ja no aguanta... no culpem *el top manta...*

El comerç a Alzira
està del tot destrossat,
cal mirar en veritat,
la gent cap a on mira.

Les grans superfícies
estan plenes de gent,
on les grans franquícies,
fan l'agost constantment.

Des del nostre Ajuntament,
i l'Associació Empresarial,
fan alguna proposta comercial,
però tot resulta insuficient.

El comerç sona a Festa,
el comerç sona a Nadal,
la Fira Oberta i comercial,
són part del so de l'orquestra.

El comerç està saturat,
net com un plat escurat,
i damunt el *top manta*,
l'economia els abrillanta.

Esta dona vol aparentar,
i roba de marca pillar,
per això compra fent el ruc,
en un vull i no puc.

El manter correrà
quan vinga la policia,
i esta dona segur dirà,
llàstima, quina malícia.

Mentrestant el botiguer,
pagarà els seus impostos,
i la dona rebaixarà costos,
comprant en el carrer.

Bufonades esportistes...
Suñer, Venècia i altres pistes

El golf és un esport,
difícil de practicar,
perquè s'ha de tindre sort,
i una bona gespa trobar.

A Alzira ja l'hem trobat,
com l'UD no juga al Suñer,
ja que sempre està ressembrat,
els golfistes ho podrien fer.

Mitja temporada al Venècia,
camp que poca gent aprecia,
ja que allí és patada i avant,
i la pilota fora i endavant.

Els socis estan calents,
paguen per anar al Suñer,
la directiva el que no pot fer,
estos singulars callaments.

Si el Suñer no han de gastar,
podrien donar-li un altre ús,
i així no consentir l'abús,
i la seua utilitat baratar.

Per tant, podrien aprofitar,
i llogar les instal·lacions,
els golfistes amb raons,
ho pagarien sense dubtar.

Els golfistes estarien il·lusionats,
al voltant, nous comerços crearíem,
pals, pilotes i roba vendríem,
i per a l'Ajuntament, diners a grapats.

La ciutat del golf declararien,
turistes de mig món vindrien,
s'obriria el Centre de Vilella,
i faríem el museu de la paella.

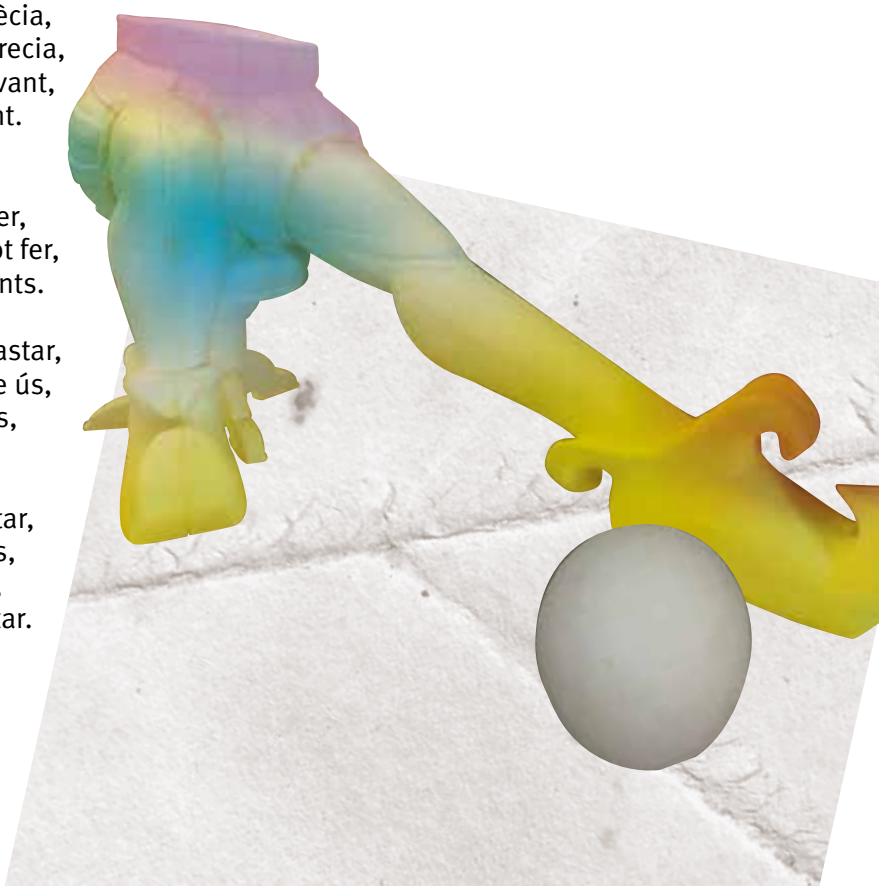

Bufonades de Falles... *la cavalcada de les cassalles*

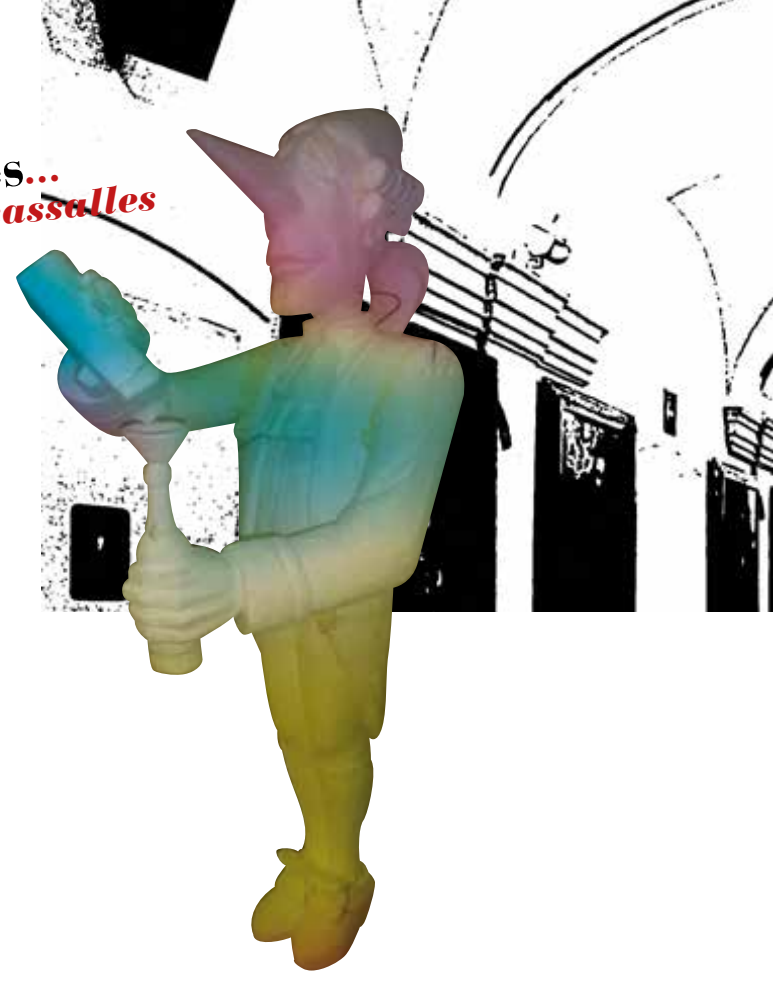

Aquesta crítica encesa,
deixa de manera palesa,
que s'ha de fer creuada,
contra l'alcohol de la cavalcada.

Espectacle massa depriment,
el que oferim constantment,
en la Cavalcada Multicolor,
quan la cassalla trau l'ardor.

És un acte on van xiquets,
mai pensem en ells,
preval estar ben satisfets,
i omplir d'alcohol els budells.

Haurien de posar solució,
i amb gràcia i imaginació,
amb bones disfresses i crítica,
fer una cavalcada mítica.

L'alcohol cal controlar,
i s'ha de fomentar
beure amb moderació,
l'excés mai és solució.

En falles no anem amb bovades,
veiem molt les etiquetes,
i quan venen falles convidades,
el garrafó arremulla les boquetes.

En la barra de tot casal,
es practica l'art de trabucar,
reomplir els sobrants i aprofitar,
que l'economia està fatal.

La bufonada de l' aparcament... *un tema candent*

El tema de l'estacionament,
és un tema greu i primordial,
sobretot si vas a l'hospital,
i has d'utilitzar l'aparcament.

Però ja hem trobat solució,
després de buscar indrets,
i explorar cada racó,
els amos deixaran els xalets.

Entre tarongers i alguna palmera,
aparcaràs deixant la voluntat,
i així quedarà descongestionat,
el nostre Hospital de la Ribera.

Els amos, paella et prepararan,
per a quan retires el cotxe,
i sense fer-te cap reprotxe
a dinar en taula et convidaran.

La Conselleria pagarà
en concepte de subvenció,
i així en pocs diners arreglarà,
el problema de la congestió.

Serà un paisatge idíl·lic,
digne d'una novel·la
i com ací ens miren el melic,
es diria "Per aparcar... vaja tela".

Les bufades del gosset... *responsable qui a passejar l'ha tret*

Els gossos caguen i pixen,
igual que fem els humans,
però ells no tenen mans,
per a netejar-ho quan ixen.

És l'amo el responsable,
ja que no té educació,
cal tindre neta i amable,
d'Alzira, qualsevol racó.

Tenen els "pipicans",
però és més fàcil amollar,
i la brutícia no arreplegar,
i així no s'embruten les mans.

Per tant, hem de respectar,
mantindre neta la ciutat,
si és que volem de veritat,
que Alzira siga exemplar.

Bufonades d'Alzira... *que la gent molt admira*

Alzira capital de la Ribera,
on mengem un dàtil
i caguem una palmera,
és ciutat bufona i subtil.

Les grans bufonades,
sempre volem copiar,
som incapaços de crear,
fins a les fanfarronades.

Alzira és terra de *guinyà,*
tot ho fem acabar en *à*,
la genuïna *espardenyà*
i com no, la gran reganyà.

L'*espardenyà* viatgera
es menja al Congrés,
a Fitur fan fartera,
i el turisme està ben atés.

Volen ficar-la fins a la sopa,
oferir-la des d'ací a Beniopa,
pensant que este plat culinari,
a Alzira el mengem a diari.

El mateix ocorre amb la reganyà,
en caldet, a qui no li agradarà,
en postre, la fiquen, què passa?,
i ara fan fusió amb la carabassa.

A Fitur llançaren una idea,
crear ací el museu de la paella,
i és que en tal d'eixir a la platea,
per ser del seu centre l'estrella.

És una idea sense trellat,
tindre un museu paeller,
per a mostrar al món sencer,
no se sap quin destrellat.

Alzira, on el Rei Jaume abdicà,
la del llavaner republicà,
reinaugurat un 14 d'abril,
un Divendres Sant, tranquil.

El llavaner de l'Alquerieta,
no és d'esquerra ni de dreta,
tancat des d'aquella ocasió,
per no trobar-li cap solució.

Tenim una Casa Reial
on va morir Jaume I,
amb una torre principal,
i una lona pintada al carrer.

Allò va ser la casa de l'olivera,
també edifici de l'Ajuntament,
i una porta roja, naturalment,
no ens deixa veure el que era.

En un colomer està l'oposició,
en l'andana de l'Ajuntament,
i cal pujar amb patiment,
i un fum d'escales i més d'un graó.

49 escalons que pugen al cel,
49 escalons que baixen a l'infern,
i el govern no posa cap solució,
als membres de l'oposició.

Montalvà, com a llaurador,
Per l'edat té mal el maluc,
i diu que el govern fa el ruc,
al no deixar-li pujar en ascensor.

No troben les claus,
per a ells és un revés,
seguirà tancat l'accés,
igual que feien els blaus.

Una altra de les bufonades,
és l'insigne Mercat de la Vila,
lloc on estan buides les parades,
sense mercaderies, ni vida.

Dins no entren ni les mosques,
les parades estan a fosques,
no hi haurà manera de motivar,
perquè la gent torne a comprar.

Este fet sí que és per a museu,
ensenyar per tot arreu,
com en un mercat municipal,
passa una cosa que no és normal.

El regidor d'Esports,
Fernando Pascual,
ens deixà absorts,
amb una pensada genial.

En la pista de cros,
volia posar portes,
i el regidor dubtós,
va decidir llevar-les.

De museu haguera sigut,
una pista de burrera,
amb un bidell ben cregut,
obrint i tancat en carrera.

És difícil però ben cert,
el regidor es quedà ert,
sap que es va equivocar,
i així ell va reflexionar.

Han fet un embarcador,
per a pujar en barqueta,
i ni per l'esquerra ni dreta,
es gasta, deu ser frustrador.

A la vora del riu, senyora,
s'han deixat una canoa,
i com el lloc ningú enyora,
farem allí una barbacoa.

La gasolinera de Luis Suñer,
en parc infantil la convertiran,
primer la descontaminaran,
i els xiquets jugaran al carrer.

Les baralles s'han acabat,
entre propietari i veïnat,
ara a veure allí què faran,
potser un parc amb tobogan.

Diguem que no hi ha justícia,
però tampoc tenim un Palau,
volem un espai, en zona propícia,
i atendre demandes que en són una allau.

Jutges, procuradors, advocats,
amuntegats en vàries instal·lacions,
personal i material van a rebolcons
per no tindre uns espais adequats.

L'antic edifici del Cine Colon,
era prioritat en cada partit,
passades les eleccions està buit,
amics, de les promeses fan un do.

Casa de la Cultura i Gran Teatre,
patixen una greu saturació,
ja que un dia darrere d'un altre,
estan plens de programació.

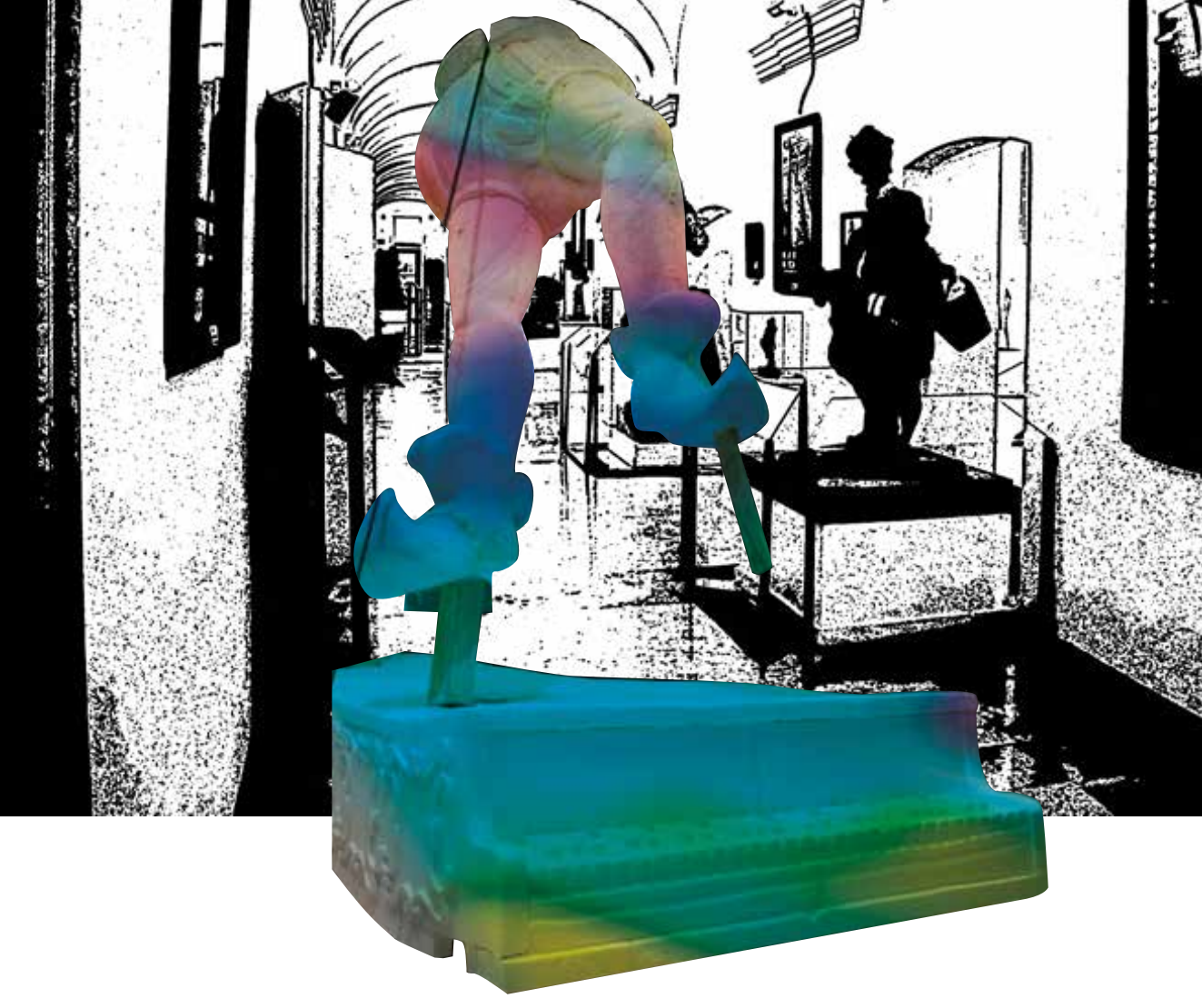

Bufonades de comiat... *formen part del destrellat*

Un any més, i ja en van..., per Nadal,
faig en el llibret un repàs municipal,
als regidors i algun que altre *concejal*,
de la seua tasca, treball i suor anual.
En este anuari i com és molt normal,
té un destacat espai i lloc principal,
la molt il·lustre i insigne Junta Local,
per a glòria i satisfacció del personal.

Ja senyores i senyors pose punt final,
i ho faig de manera sincera i cordial,
demanant perdó a tots en general,
dient-los que és crítica fallera actual.

Gràcies a tots en aquest adéu informal,
per llegir els versos fets a posta i com cal,
per a poder traure un somriure puntual,
i així fer de la nostra vida un carnaval.

Servidor de vostés, un faller sentimental,
que li trau punta a l'actualitat local,
i que escriu pel goig de tindre un regal,
que lligen els versos de manera jovial,
ja que són satírics i no un madrigal.

Com poden comparar els llibres amb el peix?

Alfred Aranda

la nostra llengua forma part del llegat que volem transmetre

Immaculada Cerdà

Material o immaterial, cultural o natural, narrat o escrit, tot és el nostre patrimoni

Isabel Aguilar López

a ells els agrada dir "seves"

Aureliano J. Lairón Pla

Començava un projecte de recuperació patrimonial

Beatriz Martínez

Quin valor emocional de la festa heretaran?

Ma José Aledón Oliver

com aquell qui, anant a missa el diumenge, ja ho té tot fet

Oreto Trescolí Bordes

el patrimoni cultural no es limita a monuments

Maria Josep Amigó

Llengua, Cultura i Patrimoni

NO ES POT COMPARAR!

i encara diuen que el peix és car!

Alfred Aranda
Regidor de Cultura de l'Ajuntament d'Alzira

En una falla vaig veure una recreació del famós quadre de Joaquín Sorolla *I encara diuen que el peix és car*. L'escena mostra dos pescadors que atenen a un tercer que ha sofert un accident, aquest es troba amb el tors nu i del seu coll penja una medalla de la Verge del Carme, protectora dels homes de la mar. Al voltant dels personatges hi ha diversos objectes habituals en una embarcació i uns peixos. Aquesta obra demostra l'esforç que han de fer els pescadors per obtenir guanys. Fins ací tot estava, artísticament, bé però el que em va deixar bocabadat era el cartellet que acompanyava els ninots:

> ***El peix encara és barat, perquè es juguen la vida pescant. No com els llibres d'escola, que cada dia estan més cars.***

Com poden comparar els llibres amb el peix? Bé, ambdós alimenten; uns l'ànima i els altres el cos. Jo no dubte que les condicions dels professionals de la pesca siguen difícils, arriscades, perilloses, mal pagades... però les dels professionals de l'edició de llibres també ho son. I més encara si són llibres en valencià!

Vull pensar que és per ignorància —i un poc de mala llet— dir que els llibres són cars. Per poder tenir a les mans un llibre i gaudir de la lectura, cal conèixer tots professionals que intervenen en l'elaboració d'aquest producte: l'autor, l'autora o un equip (molt habitual als llibres de text i als treballs d'investigació), editor, corrector, il·lustrador, dissenyador, impressor, publicista, repartidor, llibreter... a més dels fabricants de les matèries primes (paper, tintes, embalatges...). A aquest llistat cal afegir els professio-

nals de l'educació (mestres, professors, pedagogs...) que utilitzen els llibres de text, de lectura, de consulta, etc. en el seu treball amb l'alumnat a més dels recursos digitals.

Per aquest motiu recomane que evitem els comentaris pejoratius que algunes persones fan respecte als llibres, perquè això no afavoreix, en absolut, l'aposta per l'educació i per un ensenyament de qualitat. Les persones amb cultura són unes persones més tolerants, lliures i solidàries.

El mateix es pot dir d'aquelles queixes inadequades i injustes respecte als preus d'espectacles, concerts, actuacions, projeccions... perquè en tots ells també hi ha un bon grapat de professionals implicats que mereixen un reconeixement al seu treball, com l'esforç dels pescadors, dels qual parlàvem anteriorment.

El cartell hagués pogut estar més encertat amb un text així:

El peix encara és barat, perquè es juguen la vida pescant. Com els llibres d'escola, que cada dia ens ajuden a créixer, aprendre, pensar i opinar. I això no té preu!

Alzira, 20 d'octubre de 2019.
Aniversari de la Pantanada

HERETÀREM la llengua

Immaculada Cerdà
Acadèmica de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua

Quan m'acoste a una falla, ho faig des de tres posicions: a llarga distància, quan mire les proporcions, els remats i l'equilibri; a mitja distància, quan observe els ninots i les escenes, i a curta distància, quan llig els cartells de l'explicació de la falla.

A llarga distància, no tinc cap dubte que estic davant d'un patrimoni «conjunt de testimonis que formen l'herència cultural d'una societat, com les tradicions, els costums, l'art o el paisatge». El monument és més que el valor econòmic —i mira que en té—, és el valor simbòlic de la bellesa efímera, de la precarietat de l'equilibri, l'art en majúscules de l'artesania. A mitjan distància, la cosa comença a enterbolir-se. Al costat d'escenes precioses, fetes amb cura exquisida, es multipliquen ninots fets en sèrie que perpetuen els pitjors estereotips de la nostra societat: la dona reduïda a unes mamelles; l'home fet figa, el iaio verd..., on

ens plategem seriosament quin és el patrimoni social que estem deixant de llegat. On estan les figures que representen les dones valentes que mouen la societat?, i els homes valents que creuen en la conciliació?, on trobarem els iaios que porten els nets a escola i que aprenen amb ells a usar el Whatsapp?

A curta distància tinc la sensació —cada vegada més— que la nostra llengua forma part del llegat que volem transmetre a la generació que ve; el patrimoni entés com els «béns que una persona hereta dels seus ascendents o avantpassats directes». Versos ben escrits, crítica amable o sàtira rabiosa, tant fa!, el cas és escriure amb goig i fer-ho en valencià. Amb tot, encara em trobe de, tant en tant, amb una llengua farcideta d'errades, no fruit de la ignorància, sinó de la poca atenció; com si en lloc de proveir per al patrimoni comú, ens desheretàrem de la llengua.

El camí, que han mamprés les falles a la qualitat, a ser patrimoni cultural, no és flor d'un dia; ha costat molt d'arribar on estem; però no és tampoc una flor immarcescible i demana sovint atenció. Amb el valencià ho hem fet possible, la llengua és també part del patrimoni immaterial de la humanitat.

Tant reial
com real

Isabel Aguilar López
Regidora de Patrimoni Cultural

"Alzira era un lloc bo i notable, dels millors que hi havia al Regne de València."

En vore'l m'ha vingut esta frase, la mateixa que ell va escriure al *Llibre dels Fets* per descriure a Alzira. Tant reial com real. Em va mirar als ulls, ell, junt amb el seu cavall. A la ment em va vindre tot el sabut, tot el viscut. Jaume I tornava a Alzira. Aquell ninot de falla em va fer reafirmar la meua idea de la importància actual de cuidar i estimar el nostre patrimoni, aquell que dóna testimoni de tot el que som.

El monarca va morir a Alzira, el 27 de juliol de 1276, a la Casa Reial. Jaume I va viure a ací, a una casa ubicada al barri de La Vila. Allí passava les seues estades en la nostra ciutat, allí va ser on va abdicar la Corona a favor del seu fill Pere III.

Cert és que hui és un terreny assolat en el nucli antic d'Alzira però va haver-hi un temps que una sòlida torre s'alçava imponent sobre la ribera del Xúquer. Després de posar en valor este espai, i amb tan sols uns metres de paret s'ha pogut corroborar la seua importància ara, més de 700 anys després. Durant el segle XIII, l'edifici, fins fa uns anys oblidat, va albergar un dels episodis fonamentals de la història del País Valencià: la mort de Jaume I.

El patrimoni que tenim és molt valuós, la nostra història així ho demostra. I encara que el temps passa, està en les nostres mans, conservar tot allò que ens conta i mostra d'on venim i qui som. Preservem-lo, per a aquelles i aquells que vindran darrere, puguen ser conscients de tot el bo que tenim i hem tingut. Jaume I tornava a Alzira, i sabem que ho feia perquè coneixem que hi havia estat ací.

Material o immaterial, cultural o natural, narrat o escrit, tot és el nostre patrimoni. El coneguem per aquells que l'han cuidat, seguim fent-ho per be igual, i així donar a conèixer els tresors que tenim a les mans.

(Inspirat en allò viscut a la Casa de la Cultura d'Alzira amb el Ninot Indultat 2019, presentat per la falla El Mercat).

AL VOLTANT DE LA LLENGUA

Aureliano J. Lairón Pla
Arxiver Municipal i Cronista
Oficial de la ciutat d'Alzira

Em quede bocabadat veient-lo. Em referisc al ninot que al monument plantat per la falla de la Malva representa l'Eugeni. A Eugeni Alemany, el xicot de Sueca, pluriocupat d'*À Punt*. El xicot "trau la llengua". Una llengua molt, però que molt gran.

Em ve al cap per uns instants el tema de la llengua.

La nostra llengua, per si algú encara no s'ha enterat, és el valencià. És la llengua de Jaume I, el nostre rei per antonomàsia, que va nàixer a Montpeller. A eixa llengua quan el monarca fundador del nostre regne vivia se l'anomenava "romanç". Era una llengua que llavors estava conformant-se, definint-se, fent-se, i que prové del baix llatí.

El romanç a Galícia s'anomenà gallec i a Portugal portuguès. En el fons, a pesar d'evolucionar diferentment, gallec i portuguès són la mateixa llengua. I no passa res!

Els valencians tenim dret per història, per tradició i per costum d'anomenar la nostra llengua valencià. O, millor, com deien els nostres clàssics: llengua valenciana. És un dret que ninguna persona cabal qüestiona. Es tracta d'un dret que no pot negar ningú que tinga trellat i que cal reivindicar.

Els valencians tenim l'obligació, el deure moral, fonamentant-ho en la història, d'anomenar així la nostra llengua. Es tracta, a més, del nom que ve consagrat en el nostre Estatut d'Autonomia.

Però el problema no es troba ahí. El problema es troba en un altre lloc.

El problema radica en la gent que "trenza", en la gent de la "mar salà", que fan de llengua el que no cal: POLÍTICA.

Són eixos que tenint responsabilitats passen de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, l'ens creat per la Generalitat Valenciana encarregat de fixar la normativa lingüística del nostre idioma i que no seguixen les seues recomanacions, impulsant-ne altres que són les "seues" (a ells els agrada dir "seves"). Són eixos que preferixen (de "preferir") (ells diuen "prefereixen", com diuen "pateixen",

de “patir”) les antigalles (“aquest”, “doncs”) i volen fossilitzar la llengua. Això sí, quan els convé! Són els del petit, mirall, servei, mesa, vas, avui, avi, tenir, venir, aquí, sortir, trucar... En tan bonic, correcte i nostre que és xicotet, espill, servici, taula, got, hui, iaio, tindre, vindre, ací, eixir, telefonar...!

I és que alguns amb la seua actitud, amb la seua política, fan POLÍTICA. Però quina POLÍTICA!

Heu descobert on es troba el problema?

Quina pena!

no, no som patrimoni

Beatriz Martínez
Mestra i dolçainera

Jo soc d'Alzira. Igual que el lema de l'Ajuntament: *mestra en Alzira, fallera del carrer de la muntanya i dolçainera de la colla de les Raboses;* més alzirenya impossible!

No obstant, vos he de confessar que les meues arrels són algemesinenques. I allí d'arrels i patrimoni... van sobrats.

I ja que parlem de patrimoni, doncs parlem-hi. Que boniques les falleres! Alzira fallera! Visca! Quina solemnitat els tambors! Amén! Quina elegància els moros i cristians! Això ho pague jo! I ara és quan em toca posar el dit en la ferida. Setembre, dos pobles veïns, danses i processons. Hi ha un poble que mostra orgullós el seu patrimoni centenari: Algemesí. El poble veí, Alzira, dona l'esquena a l'única mostra cultural i patrimonial que minva any rere any: les danses i els balls de la mare de Déu de Lluch.

Tota la vida, els meus pares i tios me contaven com a les muixerangues d'Algemesí eixien «quatre borratxos llogats» de les cases del tio Colisa. I arribà l'any en què, quasi agonitzant la festa, el gran

Diego Ramon Lluch, germà marista i músic, junt amb antics alumnes maristes, digueren PROU. Començava un projecte de recuperació patrimonial que acabaria sent conegut arreu del món: la creació d'associacions i de grups, la propaganda a les escoles públiques i concertades, la recuperació de la música tradicional, les escoles obertes per a poder assajar els diferents balls...

Però a Alzira no tenim el que s'ha de tindre. Per a dir prou, per a la promoció d'aquesta festa des de les escoles, per a fer pinya i agrupar-nos, per a obrir portes i ensenyar les danses i els balls, per a organitzar-nos i transmetre des de la infància a estimar i valorar el nostre patrimoni.

Malauradament sé del que parle, perquè he viscut les dues festes. En una, els carrers plens, les cases obertes i els balladors donant-ho tot després d'un any d'assajos. En l'altra els carrers quasi buits, els xiquets balladors que cada any són menys i els encarregats d'ensenyar aquests balls que fan un esforç increïble per a poder tirar avant els negrets, els nans, les vetes, pals i planxes, carxofa, bolero del poble...

Això sí, que no falte darrere de la processó de la Mare de Déu de Lluch les falleres majors i presidents de les 35 comissions, les bandes de tambors, els moros i cristians i com apreten un poquet més la *batucada* (sense menysprear cap festa, que conste!).

No, no som patrimoni, però posa'm dos cassalles que el que va davant, va davant.

FALLES ÀCIDES

Oreto Trescolí Bordes
Professora d'institut i tinent d'alcalde de l'Ajuntament de l'Alcúdia

Tan dolça, tan tendra, tan nostra, tan apegalosa, tan ideal... i tan irreal alhora. La xiqueta *meua que del carrer eres l'ama*, de galtes redones i ullots grans, amb espolí posat o amb sinagües i amb un gest de queixa magistralment peixcat per l'artista pels estirons de cabells de sa mare, pinta en mà, en fer-li pacient els tres monyos per a l'ofrena de flors, posa al costat del seu iaio, també de suro, amb una brusa sense coll i algun botó esclafit pel volum de la panxa, i més avall, el dit xicotet del peu guaitant pels costats de les espardenyes de careta curta. Tot un clàssic si vosté vol optar a un premi al ninot indultat sense estridències, amb el somriure satisfet dels nostàlgics, i sense cap efecte secundari per part de la crítica. Certament el tema pot tindre una lectura ben interessant si ens posem transcendents. Podríem dir que és l'eterna referència a les tres edats de l'home o la Santa Anna Tríplex de la història de l'art adaptada al món de les falles. El vincle intergeneracional perfecte que garanteix la valenciania amable i indestructible al llarg del temps. Això sí, fora de cap reivindicació que sone a catalanisme o a posicionaments identitaris de fons més que de corfa..., en tot cas, polèmics. Que per això estem de festa i sempre hi ha qui vol buscar tres peus al gat i amargar l'esperat brindis fraternal de la cassalla!

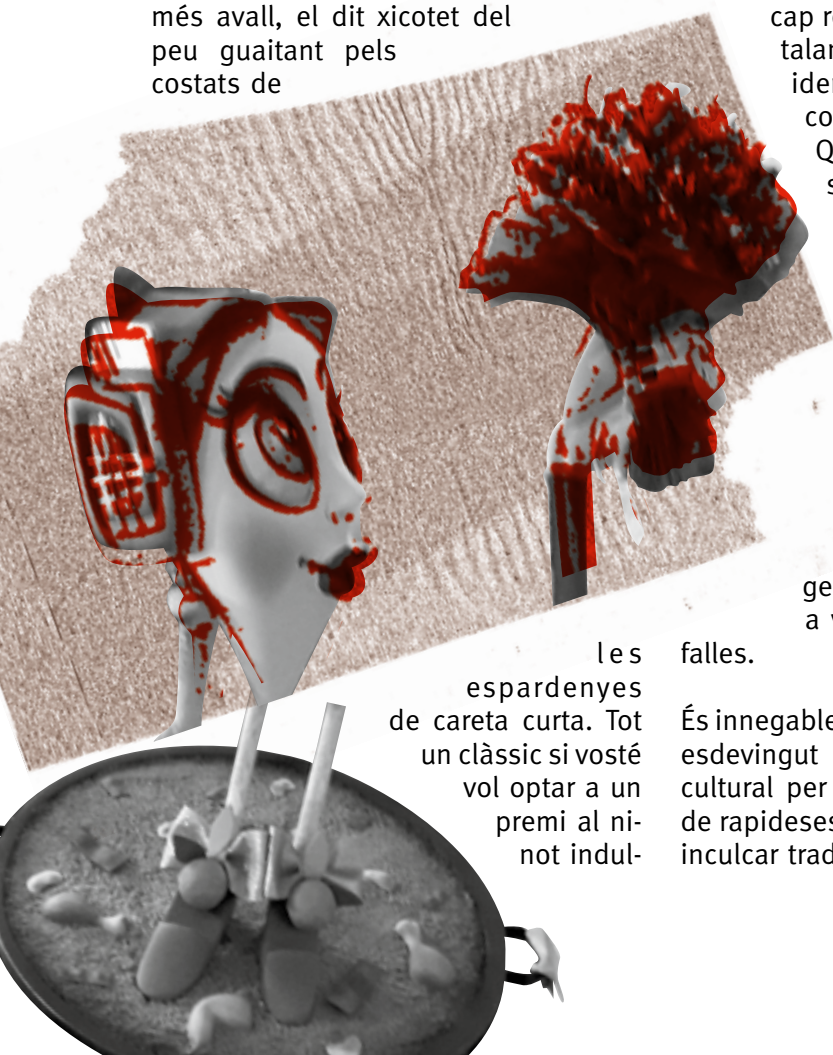

I amb això, amb un bon plat de bunyols i una paella o un lleu apel·latiu carinyós a la "Geperudeta" —com aquell qui, en anar a missa el diumenge, ja ho té tot fet—, acaba a voltes el valencianisme de falles.

És innegable que el món de les falles ha esdevingut un facilitador d'integració cultural per a conversos en un temps de rapideses que no té la paciència per inculcar tradicions o girs lingüístics de

més ampli calat. I això té el seu mèrit. De no existir aquesta opció de plantar verd sobre l'asfalt, potser res no hauria omplit el buit que causa el desarrelament especialment als nuclis urbans.

Pensen vostés en quants adquireixen la seua valenciania a l'instant pel mòdic preu d'un tall de tela en *Almacenes España* o a través d'una quota anual a una comissió fallera!

No es preocupe per anys de viure lligat a cap fanecada de terra, ni per conèixer els fruits de cada temporada en les nostres comarques. Deixe de calfar-se el cap en els exàmens de la Junta Qualificadora. Només li cal poder entendre els lletrerets de la falla i un parell de paraules que queda ben dolç usar, com ara "xiqueta", "foc", "maredeueta" o "flama". Ha de practicar la llagrimeta fàcil, els discursos a duo, estar versat en fer *play-backs* i, molt important!: ha d'estar disposat/da a carregar-se tots els articles determinats que se li presenten per davant. Fa jocfloralesc i bonic!

Parlem de valencianisme exprés en la societat global de masses. Barat i fàcil. Arriba hui foraster i demà és més valencià que una sèquia. Però correm el perill que aquesta industrialització cultural comporte el reduccionisme i la simplificació excessiva quan encara no havíem tingut temps de consolidar i madurar internament els nostres trets identitaris amb total llibertat després de la transició. La tendra branca s'ha trobat de sobte amb la necessitat de ser arbre monumental. L'adolescent a escena mentre provava qui ser.

Hem tret a vendre la coca amb la pasta encara crua per dins?

Tèbiament ens continua valent el costumisme de tòpics. És normal. És el més innocu. Ens ha plogut ser "patrimoni de la humanitat" i això ens ha fet créixer dos pams per damunt d'altres festes, encara amb alguns aspectes a mitjan coure. Què fem amb l'ingredient estrela?... Millor insípid, que no es note massa, que qui guisa salat, guisa per al gat, diuen. La lloada crítica fallera, que ens atorga el puntet d'atreviment i creativitat provocadora, ens agrada, sí, però amb una cullerada sopera de sucre, per evitar la indigestió que provoca l'autocrítica i la sàtira àcida sense l'omeprazol d'allò políticament correcte.

I potser eixa siga la recepta que ens faria el metge per a curar del creixement identitari precoç que patim. Humor i més humor! Intel·ligent i àcid, si pot ser. Que si no, tot fa el mateix gust... a res.

Caricaturitzem-nos per a conèixer-nos millor i per a enfortir l'autoestima púbera. *Ridere aude*! Sense por a trepitjar cap ídol, sense por a ofendre els usos i costums, sense por a trepitjar-nos! Que només el poder subversiu de l'humor ens salvarà de la pastissor ritual i l'avorriment dels tòpics. Per una acidesa crítica en les falles que no deixe rama verda!

La nit de la plantà m'impulsà un any més a eixir al carrer. A Alzira l'art faller es deixa admirar de nou. Les falles d'especial atrauen un nombrós públic que ja està fent quinieles per vore enguany qui s'emporta el primer premi.

uns NINOS

Jo tinc clar què no em vull perdre el ninot que ha guanyat la categoria d'indultat i que viurà més enllà de la nit de Sant Josep. És una figura realista, delicada, perfecta, t'atrapa l'escena i eixa mirada que el Rei Jaume I lluïx. I de colp pense que ell no serà un ninot més, que el seu simbolisme el convertirà en referent, serà icònic. El pes del personatge en la història és essencial per entendre el que som hui en dia.

Ma José Aledón Oliver
Periodista

Davant d'un ninot de falla, l'escena em fa pensar justament això, que és important saber qui som i com hem de cuidar la cultura, la tradició...

Ai de la tradició! La tradició que últimament ha anat per l'aire en les falles quan s'arrimen a eixa delicada i estreta línia que separa l'adaptació als nous temps i el fet de pegar-li la volta com un calcetí a un acte faller excloent tota essència fallera i valenciana.

Tal vegada per això cada dia són més freqüents i especialment necessàries les delegacions de protocol, que vetllen i miren per no confondre i mesclar una festa sorpresa o acomiadament de solter/a amb una presentació de falles.

T'imagines que pujaren a l'escenari al ritme de Beyoncé, ACDC o similars? On s'ha vist això? Puix a Alzira, sense anar més lluny, perquè és el grup preferit del o de la protagonista.

I ací és quan alguns ens tirem les mans al cap. El *decòrum*, saber estar, fugir del "xavacanisme" i acaronar la solemnitat que tenen els nostres actes és feina d'un grup de persones amb qui compartisc la visió romàntica per les Falles. En la Junta Local Fallera d'Alzira hi ha un bon nombre d'eixes falleres i fallers que, com a mi, els encisa un acte ben fet. Ens emociona vore una fallera o un faller desfilant al ritme d'un sempre meravellós pasdoble, perquè no cal buscar elements externs per a convertir l'acte faller en un dels moments més bonics de la teua vida, si sents les falles, per descomptat.

I sempre clar, que no vulga ser més protagonista de l'acte el pare o la mare del xiquet o xiqueta en qüestió: "Mira que és que al meu fill que enguany és President (que ara resulta que també s'exalten) li agrada el rap". Puix li portem a dos rapers!

I ací els tens damunt de l'escenari, fent de mantenidors, un parell d'artistes urbans en el seu xandall de mudar i versant tot allò que la improvisació els aporta. Ah! I retransmés en directe en Facebook, no siga cosa que ens perdem eixe impagable espectacle!

O de la mateixa manera estan els de: "a vore, tu que coneixes David Bisbal, dis-li que li grave un vídeo a la meua filla, que és molt fan, per a projectar-lo de sorpresa a la presentació".

Açò més que a protocol, ens hauríem d'emparar al trellat que sembla absentar-se quan intentem omplir les exaltacions amb tota classe de bovades.

Us heu parat a pensar en què es convertiran d'ací a uns anys els actes que hui en dia viuen els xiquets i les xiquetes? Quin valor emocional de la festa heretaran? Aquell on siga més important una *performance* o una cassalleta, abans que les paraules emocionades de la festa de les Falles. I el més trist és que al pas que anem, lluny de preservar la nostra volguda tradició, ho convertirem en un circ, i els protagonistes en ninots, però dels que no sobreviuen a la nit de Sant Josep.

Una festa de tot el món, una festa nostra

Maria Josep Amigó
Vicepresidenta de la Diputació de València

Ara fa poc més de tres anys, el 30 de novembre de 2016, que les Falles van ser declarades Patrimoni Immaterial de la Humanitat. El Comité de la UNESCO, reunit en la capital d'Etiòpia, va valorar la continuïtat d'oficis tradicionals lligats a la festa, la indumentària tradicional, la música popular, la literatura fallera, la sàtira, la pirotècnia, i l'àmbit relacionat amb les tradicions o expressions que actuen com a nexe d'unió intergeneracional, a més del teixit associatiu, per considerar la nostra festa com a patrimoni cultural immaterial.

L'Organització de les Nacions Unides deixa ben clar que el patrimoni cultural no es limita a monuments, sinó que va molt més enllà; en el cas de les Falles, inclou a totes les poblacions que planten monuments fallers, com a un factor del manteniment de la diversitat cultural en un món global i canviant. Tradició oral, usos socials, o l'artesania tradicional serien part del nostre patrimoni cultural immaterial i que a la comissió de La Malva coneixeu ben bé.

Un esdeveniment cultural que ens identifica com a poble i que transcendeix dels dies de festa estricta, una manera de viure tot l'any que beu de la tradició i de la innovació, que reflecteix el nostre tarannà; així, la música, com si es tractara d'una guia sonora, ens apropa al color de la indumentària, a la lluminositat dels castells, als matisos de la *mascletà,* a les rialles i somriures.

Enguany és el somni de Carmen i de la xiqueta Triana, que amb els presidents i tota la família fallera continuareu engrandint la festa que és de tot el món però que, sobretot, és nostra. I ací, a Alzira, sempre tindreu la clau.

Enhorabona a la Falla Plaça Malva.

“El sistema” els ha convençut que han d’anar a l’altra punta del món

Vicent Cucarella

Esta cria ho té més clar que […] molts polítics i governs

Xavier Pérez i Juanes

havien d’implicar-se en la gestió medi ambiental de la festa

Enric Casado

Pense que els nostres iaios no ho feren tan mal en

Maria José Parra Veinat

és el millor escenari […] per començar a canviar hàbits

Letícia Piquer Ortiz

és el futur, l’esperança, l’alegria, l’ànima de la festa

Ana Ausina López

Què millor que seure davant d’ella per estudiar!

Adelina España

Sostenibilitat

Transició Ecològica

Ecopijos

Vicent Cucarella
Síndic de Comptes de la Generalitat Valenciana

Tinc la sort de relacionar-me amb amics bastant preocupats pel medi ambient: procuren usar la bicicleta en la majoria de desplaçaments urbans, solen reciclar, eviten l'ús excessiu del plàstic, són vegetarians per a reduir la seua petjada ecològica i alguns d'ells han picat i han canviat anticipadament el seu cotxe per un altre de baixes emissions, pensant que així reduïen el seu impacte mediambiental (oblidant que gran part de l'impacte el provoca la fabricació del nou cotxe). Fins i tot, tinc amics que han dedicat la seua falla i el seu llibret a la sostenibilitat.

Ben mirat, podria arribar a pensar que, en general, hi ha certa moda per autodefinir-se "ecologista". No obstant això, algunes d'estes persones estan desitjant que arribe l'estiu per a prendre diversos avions i volar a l'altra punta del món, perquè consideren que no són persones completes si no viatgen lluny i coneixen altres cultures. Este és un altre dels èxits del "sistema": quan ja ho tenim tot, ens fa creure que sempre ens falta alguna cosa addicional. Així tota esta gent, aparentment compromesa, destrueix en un sol viatge tot el que havien protegit durant anys de preocupació mediambiental (ja que l'avió és el transport més contaminant).

Que sí... que és cert que conéixer altres cultures enriqueix... fins a eixe punt estic d'acord. Però, per què no intenten conviure amb les comu-

nitats d'àrabs, xinesos, indis, etc. que existeixen en les seues pròpies ciutats? Ah, no... això ja no mola tant. "El sistema" els ha convençut que han d'anar a l'altra punta del món per a contemplar la seua posta de sol, mentre que als d'allà els mostren la bellesa de la posta de sol en la nostra veïna Albufera.

A més, la majoria de la gent que viatja ho fa com a turista, aprenent ben poc de la cultura que visita. Segur que haguera aprés molt més si simplement s'haguera relacionat amb les comunitats estrangeres de la seua pròpia ciutat.

La necessitat de viatjar és un altre dels triomfs de la societat consumista-capitalista.

I això ens porta a una paradoxa. Les estadístiques confirmen que la gent més conscienciada pel medi ambient solen ser persones amb estudis superiors i amb un nivell econòmic mig-alt. Però també són elles les que més viatgen, sense voler ser conscients del dany que estan provocant al planeta. En moltes ocasions dubte de si determinats comportaments no són més que simples *posturejos* d'ecologistes de butacó, als quals jo denomine afectuosament "*ecopijos*".

JUNTS ho podem fer possible *

Enric Casado
Músic, escriptor i mestre

La nit de Sant Josep, mentre crema la falla, Tomàs sent una satisfacció molt especial. El monument, a banda de ser preciós, està construït amb uns nous materials menys perjudicials per al medi ambient, de fàcil reciclatge i ràpida combustió, i que no li han eixit més cars a la comissió.

En un principi, Tomàs es pensava que això de la sostenibilitat de les falles es tractava només d'evitar els efectes contaminants causats per la cremà. Però va anar descobrint que també era molt important mamprendre el tractament dels residus que produïen durant les seues activitats (com els sopars i els dinars, o les cercaviles), la racionalització del consum energètic (la il·luminació del casal, de la falla...), o la contaminació acústica generada per la festa (i no només la dels coets, sinó també el volum de la música i el respecte als horaris).

A poc a poc va explicar a la comissió de la falla que havien d'implicar-se en la gestió medi ambiental de la festa, i impulsar la sensibilització i conscienciació dels fallers i falleres respecte de l'adopció de mesures per lluitar contra el canvi climàtic, i divulgar la sostenibilitat entre els veïns i visitants.

Començaren per posar en marxa algunes pràctiques senzilles, com evitar generar residus innecessaris, i reciclar i separar-los dins del casal; a canviar la il·luminació per *leds* i elegir aparells de baix consum i alta eficiència; a elaborar menjars més saludables, com la paella valenciana, ja que així estaven col·laborant a la sostenibilitat del medi ambient; i a utilitzar vaixella i coberts reutilitzables, i a oblidar-se dels gots, plats i coberts de plàstic.

I el colofó d'enguany havia sigut el monument. Perquè així, mentre es cremava la falla, tots i totes estaven col·laborant un poc més amb la sostenibilitat del planeta, i podien gaudir del foc i la festa sense por pel futur i amb molta més llibertat.

---

* Eslògan del Pacte per la sostenibilitat de les Falles.

SKOLSTREJK
FÖR
LIMATET

Greta SALVA el món

Xavier Pérez i Juanes
Regidor de Festes de l'Ajuntament d'Alzira

En tertúlies, telediaris, programes, inclús partits polítics i governs parlem de l'emergència climàtica, de sostenibilitat i transició ecològica. Però eixe missatge arriba a la gent? Doncs a saber, com deia el tio Canya. La societat no està preparada per a interioritzar aquests conceptes, encara que sí que són conscients que alguna cosa apocalíptica pot passar al nostre planeta. Sols cal fixar-se en l'últim episodi de gota freda que va causar un gran desastre a Ontinyent i al Baix Segura, concretament a Oriola.

Hi ha negacionistes del canvi climàtic i per a contrarestar aquests visionaris ha sorgit el fenomen Greta Thunberg, una xiqueta sueca que s'ha fet viral i ha aconseguit que els joves de tot el món isquen al carrer a defensar la salut del nostre món. Inclús el Govern espanyol la va dur en un catamarà des dels EUA fins a Espanya per assistir a la Cimera del Clima. Clar, Greta no puja en avió perquè contamina. Una bona escena per a una falla seria la xiqueta amb el vaixell creuant l'oceà. Els ninots de la falla es farien creus: On va esta cria?

Doncs, bé. Esta cria ho té més clar que sant Amaro, més clar que molts polítics i governs. Té els conceptes ben definits malgrat que alguns la banalitzen i de seguida la polititzen. "Xe, estos polítics sempre igual, deixeu la xiqueta en pau!", afirma un llaurador que ix de l'escena de la falla.

I és que s'hauria de reflexionar des de tots els àmbits de la vida sobre les conseqüències del canvi climàtic per al planeta, i és clar, des del món de les falles, on és molt important abordar esta problemàtica: neteja, materials dels monuments, sostenibilitat econòmica, i, evidentment, la música.

Caldria replantejar-se una transició sonora de les xarangues. Crec que s'ha d'acabar a poc a poc del "Xe, toqueu fort" al "Xe, toqueu bé". Hi ha diferència. No hi ha més gust que gaudir de la música ben tocada i de tindre un planeta sa i ple de vida.

eco què? QUÈ?

Maria José Parra Veinat
Professora

Veient algunes de les barbaritats, fetes per les plogudes, m'imagine una escena de falla: al malecó hi ha un fum d'esquenes i culs de nanos enfilats tractant de veure com ve el riu de crescut. Però l'únic que aconseguixen veure, quasi més que el propi riu que ja comença a mullar-los les sabates, són els boscos de canyes creixent a les riberes deixades de la mà de Deu i, d'altres en grans muntons arrossegades pel corrent. Qualsevol artista de falles ho recrearà tal i com me l'imagine.

No recorde a les riuades de més menuda eixos muntons de canyes i fem que cada vegada, en més quantitat, arrossega l'aigua al seu pas. Els meus iaios emmagatzemaven feixos de canyes al cobert del corral, a la pallissa i a les soques dels tarongers al camp, les tallaven dels canyots que creixien al marge que donava al riu i sempre en tenien a l'abast de noves i de ben grosses, les mantenien controlades impedint que el canyar esdevingués un embolicat de nius de rates i, així, les polletes d'aigua trobaren bon lloc on fer els seus per pondre. Les feien servir, les canyes, per a molts usos: encanyar les rames que podien tocar terra pel pes de les taronges, arreglar el canyís de l'andana, fer barraques per al bajocó, encanyar el tomacar, les bajoques dacseres i de la beta, encanyar i encordar el pimentonar perquè no voltara la mata del pes del pimentons; també es gastaven per fer persianes i atapeir l'aigua de les plogudes i, sobretot, el sol que entrava per les finestres, més si donaven al ponent de la casa, inclús s'aprofitaven les fulles per posar-les a la salmorra i les olives xafades.

Hem anat evolucionant i, alguns del usos i costum d'abans, ens hem adonat que no eren bons i els hem canviat per altres de millors. Pense que els nostres iaios no ho feren tan mal en tot, en el cas de les canyes donaven bon compte, aprofitant-les al màxim. Gastaven el que era precís i mantenien el canyar net i amb bona salut, cosa que ara podríem posar en dubte.

Intentem fer de la nostra una societat ecològica, ens sap mal qualsevol acció que puga tindre repercussions i alterar el nostre medi, encara que, de vegades, i, de manera inconscient, eixa no alteració del medi tinga una repercussió negativa a l'entorn. Quina relació mantenim amb el medi si provoquem que els nostres rius carreguen, moltes vegades, més que l'aigua que els pertoca? Pense que volent ser tan ecològics, se'ns oblida realment què significa això.

PER QUÈ arbres EN LES CIUTATS?

Adelina España
Mestra i membre de la Fundació Bromera

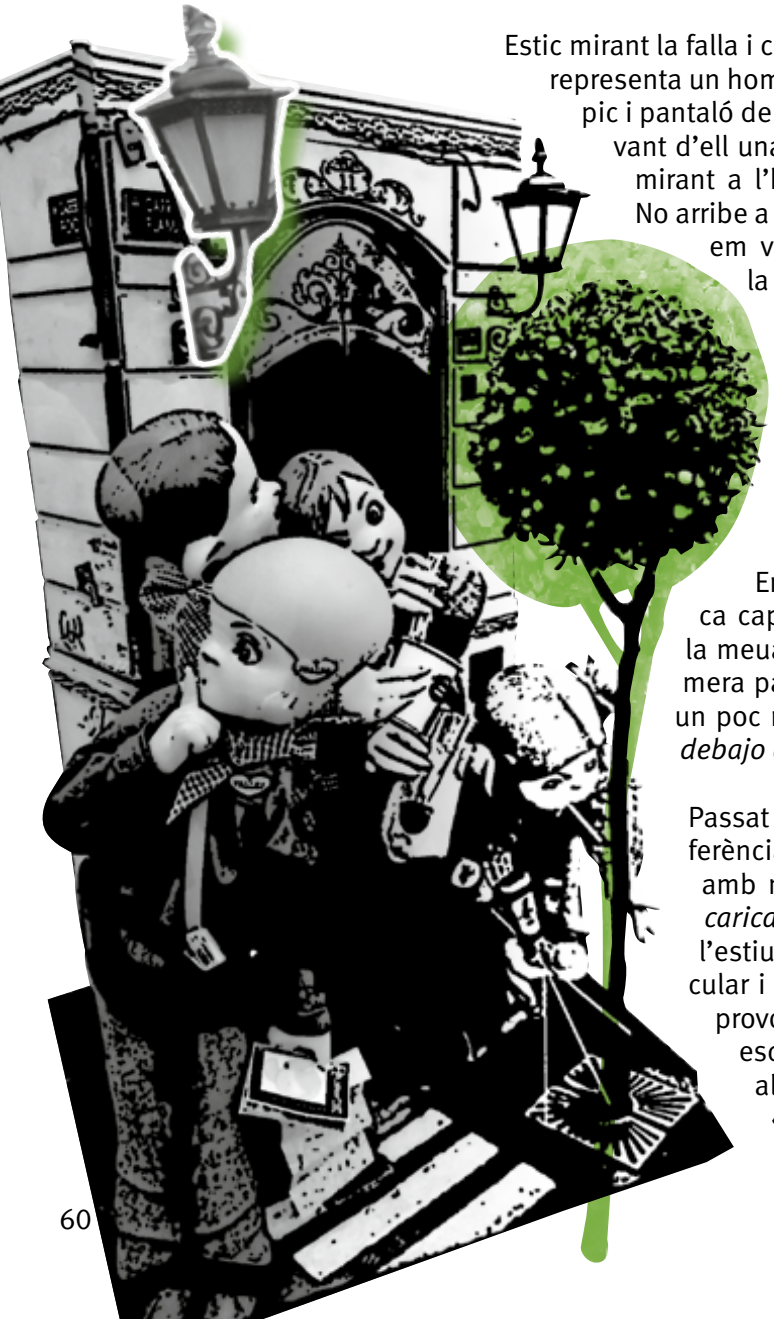

Estic mirant la falla i contemple un duet de ninots que representa un home estilitzat amb jersei de coll de pic i pantaló de mil ratlles, amb el dit en alt. Davant d'ell una xiqueta amb faldilla estovada, mirant a l'home amb els ulls esbatanats. No arribe a llegir el que diu el cartell perquè em venen a la memòria records de la meua infantesa, quan anava a l'institut. El professor, pràcticament igual com l'home representat, em digué:

—*Señorita España, o se aplica, o este verano hará muchas horas debajo de la higuera.*

En castellà clar, en aquella època cap mestre parlava en valencià. A la meua edat sols vaig entendre la primera part de la sentència. O estudiava un poc més o suspendria, però... *horas debajo de la higuera*? Què significava?

Passat el temps vaig comprendre la referència a l'arbre. El mestre no ho deia amb mala intenció. La figuera (*Ficus carica* L.) és un arbre frondós que a l'estiu projecta una ombra espectacular i el moviment de les grans fulles provoca una brisa agradable. Ja ho escrigué fa molts anys el poeta alzireny Ibn Khafaja en el poema «Vesprada Plaent»:

*Quina vesprada plaent!
Apassionat llit d'amor,
ombra que els arbres regalen,
branques que escolten
la conversa dels coloms.
El sol, envejós, cau
cap a l'ocàs. El tro
retruny. Escup el núvol».*

Què millor que seure davall d'ella per estudiar!

Avui en dia cap persona estudia baix un figuera. En primer lloc, perquè no hi ha exàmens de setembre i, en segon lloc, perquè hem oblidat els arbres i sols pensem en l'aire condicionat.

Malgrat tot, les ciutats amables i sostenibles tenen molts arbres plantats als carrers, avingudes i parcs.

En quina ciutat no hi ha plantats arbres centenaris com aquests? Plàtans d'ombra (*Platanusx hispànica* Mill. Ex Münchh), Mèlies (*Melia Azedarach* L.) o moreres (*Morus alba* L.). Tots ells ens protegeixen dels rajos del sol a l'estiu i ens deixen gaudir del sol a l'hivern. Ells van canviat, com nosaltres de roba, a cada estació. Demanen més arbres per a les ciutats i gaudirem de les ombres, del sol i de l'estètica dels mateixos.

Ara bé, si sols pensem en l'aire condicionat, cada vegada estarem emetent més CO_2 a l'atmosfera i afavorirem el canvi climàtic. Quede clar que, en llocs calorosos, no sols és qüestió de benestar, és un avantatge sanitari, en la mesura que evita la presència de mosquits. Però, a més, per cada grau que baixem la temperatura en l'aparell, gastem un 8% més d'electricitat. D'on prové aquesta? No d'energies renovables.

Espere que el rètol de la falla fora aquesta recomanació:

Està en les nostres mans,

fer més ecològiques les ciutats

contra la contaminació lluitar,

i així el nostre planeta salvar.

NO TENIM un planeta B

Ana Ausina López
Mestra

Permeteu-me que em presente, soc sostenibilitat, un dels ninots de la falla Plaça Malva d'Alzira. No soc gran, però sí important i molt rellevant, perquè, ja sabeu, de vegades amb accions menudes i petites, es poden aconseguir grans objectius i d'això sap molt la nostra falla.

Nosaltres, els ninots de falla, també tenim la necessitat de cridar l'atenció per a visibilitzar la creixent contaminació del nostre planeta. Tots volem seguir la senda que ha encetat *Greta Thunberg*, aquesta jove que s'ha convertit en una activista, aquesta adolescent que ha despertat al món en la consciència ambiental.

Els ninots de cartró en els monuments fallers també volem donar suport a la joventut i volem advertir que aquesta generació serà la primera que, desgraciadament, patirà les conseqüències del canvi climàtic, però també és la darrera que té la possibilitat de mobilitzar-se per tal d'aconseguir els canvis necessaris que frenen aquesta cursa tan boja de destrucció del nostre planeta.

Massa vegades hem escoltat missatges negatius dirigits a la nostra joventut. Les falles mai ho fem. Sabem que la joventut és el futur, l'esperança, l'alegria, l'ànima de la festa. I volem dir, que mentre els dirigents polítics mundials s'ho estan pensant, els joves han abraçat la causa abanderada per *Thunberg* i estan ensenyant-nos el camí reivindicatiu per salvar el nostre planeta blau.

Ja sabem que les solucions són complicades, que la majoria de les vegades estan renyides amb l'economia, d'això els ninots en sabem molt i les comissions falleres també. Sense diners no hi ha falla, sense diners no hi ha monument, sense diners, jo, un xicotet ninot no existiria. Sí, tot això ho sabem, però contínuament els fallers i les falleres han de sacrificar moltes coses pel futur de la festa i, per això, el món faller demana solidaritat. La mateixa solidaritat que cal demanar a les grans potències mundials, aquelles que guanyen molt i no volen arriscar gens.

L'altre dia, mentre em pintaven un globus terraqüi a la samarreta, escoltava al taller del meu artista faller, que frenar el canvi climàtic suposaria l'1,5 o 2 per cent del PIB mundial, una barbaritat de diners, un nombre amb moltes xifres. Però és que no tenim alternativa, no tenim un planeta de reserva, no tenim un planeta B.

Alguns dels intel·lectuals que conec també estan desesperats. Willians Nordhaus, Nobel d'economia en 2018, diu:

> ***«ens estem jugant el planeta en una ruleta del casino i, en aquesta, el planeta sempre perd».***

Rigoberta Menchu, premi Nobel de la pau en 1992, ha demanat aquests dies perdó a la Terra:

> ***«perdó per embrutar-la, perdó per no cuidar-la, perdó per no protegir-la».***

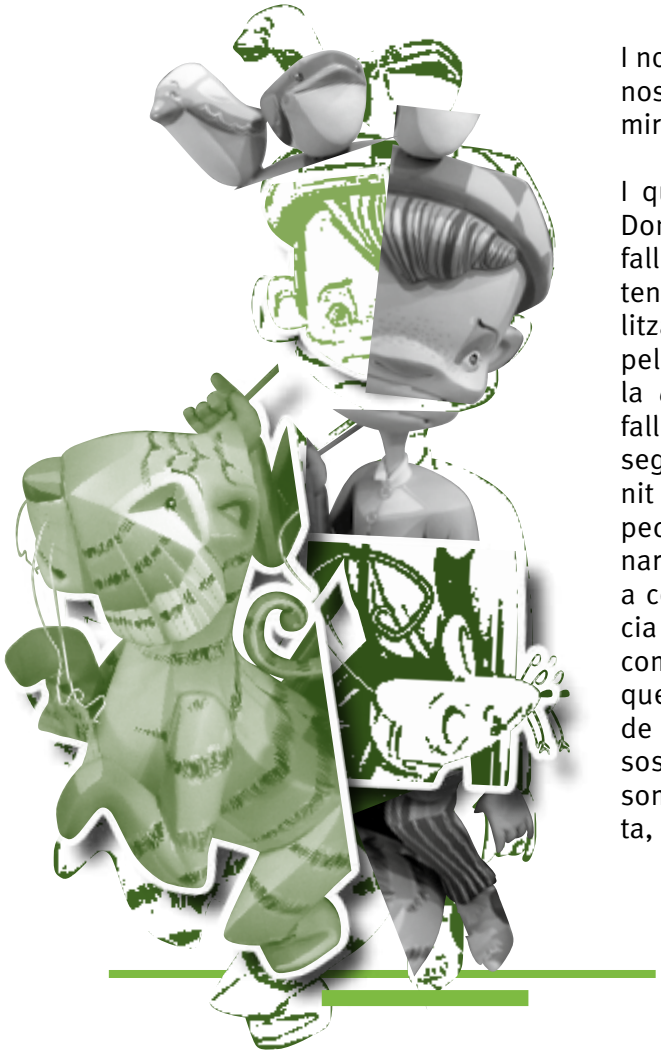

I nosaltres continuem sense canviar els nostres hàbits, sense deixar de consumir i de contaminar.

I què podem fer els ninots de falla? Doncs haurem d'animar els nostres fallers i falleres a un consum més sostenible, a què s'esforcen a trobar i utilitzar nous materials de construcció pels monuments que asseguren que la *cremà* siga també una celebració fallera sostenible. Els nostres artistes segur que troben materials per a una nit del foc més neta i igual o més espectacular. I com no, poden compaginar l'ús de les noves tecnologies per a construir-nos, sense perdre l'essència dels materials tradicionals. Tot és compatible per a dignificar una festa que val per a veïns i visitants i que ha de continuar divulgant i fomentant la sostenibilitat. Menys fum negre i més somriures per dignificar la nostra festa, que és patrimoni de la humanitat.

VERD florit!

Letícia Piquer Ortiz
Regidora de Joventut, Cooperació, Modernització i Bon Govern

Si parlem de transició ecològica a les Falles, suspendríem amb un verd ben florit. I és que si els ninots parlaren, ens dirien que els canvis que han viscut en les últimes dècades no els fan ni una miqueta de gràcia. Que estranyen aquells temps en els quals els seus avantpassats eren cremats amb elegància i es convertien en polseguera que ballava amb l'aire i no fent malbé a la natura. I és que cremar fusta mai serà el mateix que cremar suro pintat, sentenciarien.

Fer polítiques de transició ecològica a les Falles des de l'administració pública és tot un repte que se'ns planteja en el nostre futur més immediat. Estem preocupats no sols pels efectes contaminants en l'atmosfera causats amb la cremà, sinó també per la necessitat d'abordar el tractament dels residus.

És curiós contemplar una de tantes escenes de crítica i de sàtira sobre el reciclatge que ens demostren els nostres ninots a la plantà de les falles i després observar-nos a nosaltres, els fallers i les falleres. Els ninots han quedat bocabadats veient com any rere any canviaven els costums de traure el mantell i la coberteria de metall per dinar i sopar al casal de la falla, i com hem substituït eixos costums sostenibles per un cúmul de plàstics, mantells de paper, plats, coberts i gots! I encara pitjor han sigut les seues cares quan han vist que la majoria de caus fallers no complim amb cap de les famoses tres erres. Ni reduïm, ni reutilitzem però és que tampoc reciclem! De què serveixen aleshores els premis a les millors crítiques si després no fem un pensament a la nostra llar fallera?

Les gratificacions en premis des de les administracions deixen de tindre sentit si després no les duguem a la vida fallera. Per a transformar les falles hem de transformar-nos com a fallers i falleres. Molts ho titllaran de fastigós: estar

en Falles pensant en les tres erres, quin desgavell! Però les Falles representen els nostres costums, les nostres arrels, la nostra manera de relacionar-nos amb el nostre veïnat i amb la comunitat. Són dies de conviure i de riure, on la vida es transforma en música i alegria. Crec que és el millor escenari que podem trobar per començar a canviar hàbits i transformar-nos.

I és aquí on hem de posar les energies, amb els canvis. Comencem amb les tres erres! Són senzilles. Des de la joventut ja es fan molt bones propostes, com que cadascú tinga el seu propi got reutilitzable per a totes les falles. Menys brutícia perquè no es tirarien milers de gots de plàstic cada dia de falles; menys ús i consum de plàstic, i més estalvi per a totes. En un acte tan senzill, quantes millores!

Haurem de caminar cap a tota mesura que supose més consciència de consum, més reciclatge, més salut, més natura, menys malalties, menys brutícia, menys despeses de neteja i menys residus. Sempre trobarem resistència al canvi, però no ens queda altra! Els ninots volen que transformem l'art faller dels monuments amb la tradició dels seus avantpassats.

Cuidem aquest llegat que ens donaren!

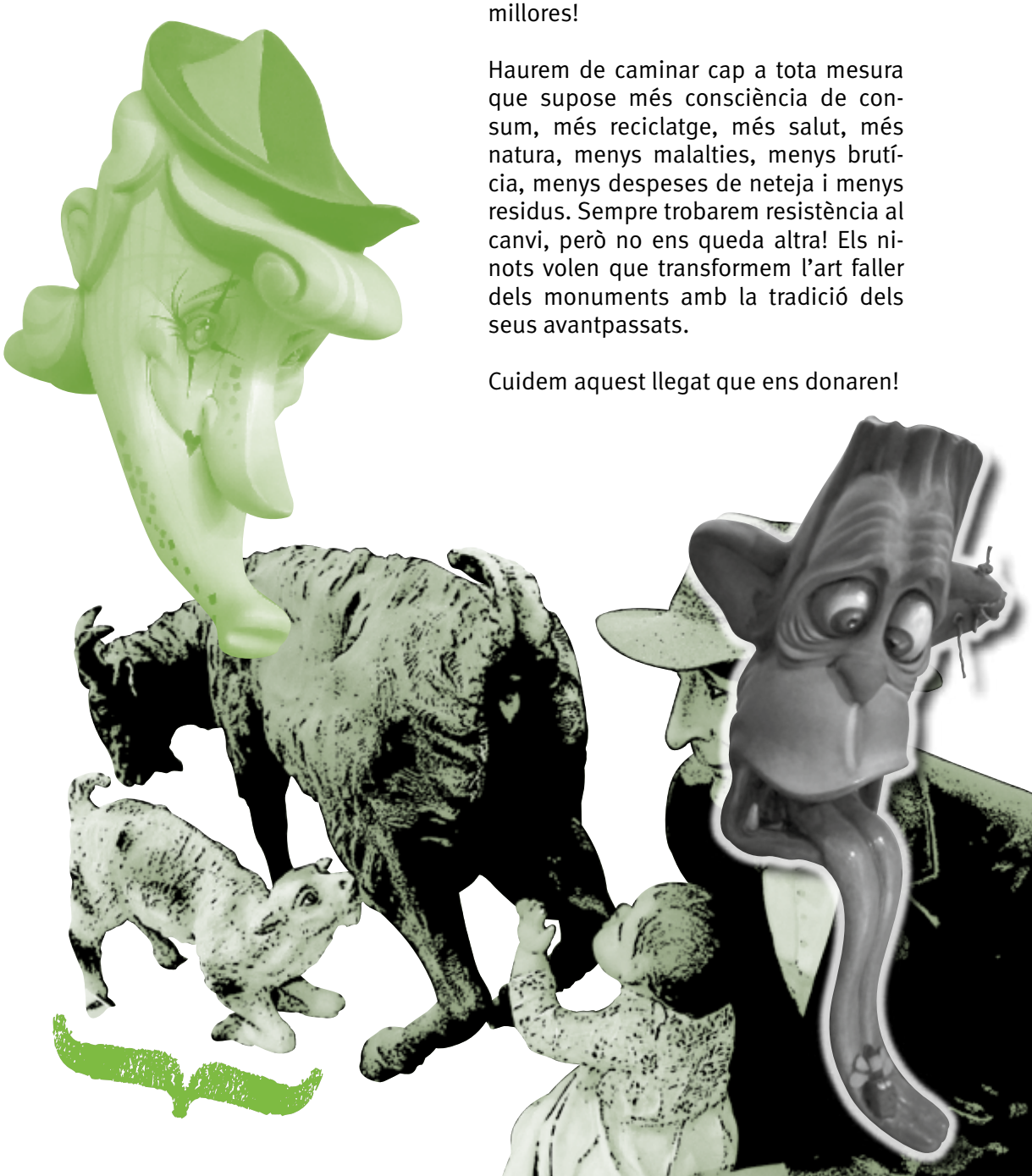

Núria Oliver farà una conferència sobre «Intel·ligència artificial: ficció, realitat i somnis»

Dolors Pedrós

Què va ser abans Els Simpson o el tòpic de la boja dels gats?

Macarena Tabacco

I de què parlem les dones?

Pura Santacreu Berenguer

Cal voler més? És clar que sí! Volem més dones…

Elena Casado

…i tu, en canvi, et veus resumida en una infermera mamelluda

Bàrbara Torres

arribarà el dia que la igualtat serà tan efectiva que…

Manuel Muñoz

I la realitat preocupa i molt.

Enrique Furió

els homes són els amos del pati

Verónica Pérez

femINism

SALA 4

TRAU EL cap

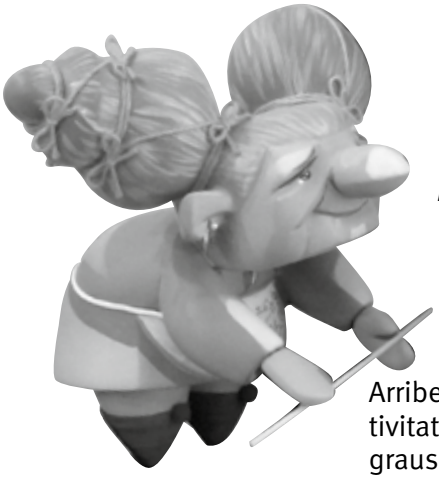

Dolors Pedrós
Editora i membre del Consell Valencià de Cultura

Arribe a casa després de tot un dia d'activitat frenètica, engegue el forn a 180 graus, cassola de bonítol cap a dins, peus descalços, escales amunt mentre em descorde el vestit, dutxa...

Amb roba còmoda i música suau de fons repasse mentalment les reunions del dia, oficina, reunió de l'executiva a l'associació empresarial, dinar de 45 minuts amb l'amiga i directora teatral, m'encanta el guió de l'obra que estrenarà en 15 dies. Faig parar un taxi, no arribaria si anara caminant fins el Centre Cultural on participe en la taula rodona sobre dones i talent.

Contemple el corral de casa, s'ha vestit de primavera, flors al magraner, la figuera coberta de pàmpols. Com m'agrada l'olor de figuera.

Maria, la meua veïna, trau el cap per la finestra que mira al corral, ens saludem, corre dins de casa després de dir-me que m'espere un moment, ha anat a parar la música que, com sempre, retronava a gran volum. Té el semblant trist, és ben conscient de la seua situació, viu en una "gàbia d'or" envoltada de tecnologia punta, sola la major part del

dia, el soroll dels múltiples aparells i de la variada discografia distrauen el seu pensament, el marit no n'és conscient que Maria no percep la seua llar ni el seu matrimoni com un somni perfecte.

Conversem cada dia la Maria i jo i, de tant en tant, fem un café en qualsevol bar amb terrassa. Quedem per demà al vespre, aprofitarem per veure falles. Enguany se'n parla molt de La Democràtica, diuen que han escollit tema i, fins i tot, ninots i escenes, basant-se en la resposta que han donat veïnes i veïns a l'enquesta que realitzaren. Per cert, crec que el nom actual, La Democràtica, ve a partir d'haver canviat els estatuts que permeteren tenir una presidenta de falla. Ja veus, com es reflecteix la societat valenciana actual en el món faller.

Calçades còmodament, eixim disposades a gaudir de la festa i de la gent que trobarem en cada falla que visitarem. La conversa gira d'un tema a un altre fins que arribem a La Democràtica. Totes dues la mirem encuriosides, ansioses per descobrir escena rere escena, per intentar reconèixer algunes de les persones en les quals s'han inspirat les artistes falleres. Les germanes Millet s'han guanyat el reconeixement del món faller en una cursa professional meteòrica, i és que tenen idees i saben envoltar-se de persones que aprecien el seu talent.

Davant nostre l'escena principal, totes dues guardem silenci, Maria em mira, els ulls li brillen en reconèixer, entre totes les figures, una professora i un grup d'estudiants de Teleco parlant d'intel·ligència artificial.

—S'han inspirat en mi —diu Maria trencant el silenci—. Soc jo, la professora, soc jo als 30 anys.

Dos anys després... Ring, ring, ring.

—Maria, demà al matí, al Consell Valencià de Cultura, Núria Oliver farà una conferència sobre «Intel·ligència artificial: ficció, realitat i somnis». Vols vindre?

—I tant que hi aniré! Admire molt aquesta enginyera, a més a més, em vindrà molt bé prendre notes per a completar el meu doctorat. Ja veus, qui m'havia de dir a mi que una escena de falla m'injectaria les ganes d'acabar la carrera. Fins demà, amiga.

DOS DONES i un pato, MERCAT?

Pura Santacreu Berenguer
Professora de Llengua i Literatura

La dita popular alzirenca del títol al·ludeix a la loquacitat de les dones, però és cert això? M'ho pregunte mentre mire uns ninots de la falla que representen quatre dones que parlen i gesticulen molt. Elles si que en *un barret faran un sopar agre!* Evidentment no representen cap conversa interessant, més bé sembla que parlen totes a l'hora. Em fixe també en com es comporten les persones que venen i van, que es paren i veuen l'escena. I vos dic: alguns homes riuen donant a entendre que té raó la paròdia representada i uns als altres es peguen palmadetes a l'esquena volent dir "Quant que hem d'aguantar". En canvi, les

dones soles o en companyia d'altres no riuen, ho miren i passen, o en tot cas, diuen que ells també xarren, també! Si són parelles només somriuen i alguns xics comenten irònicament amb la seua xica "mira, ja et coneixen". Que graciós! Bromes apart és un tòpic masclista el que apareix en l'escena fallera.

El refranyer popular ens diu que es parla per parlar, sense substància, o pels descosits, pels colzes o com a lloros i no distingeix gènere. Amb el pas del temps, seran atribuïts a dones. A més a més, no diuen que parlant la gent s'entén? Quan els homes es reuneixen són confraries, associacions, clubs esportius. Però, i quan es reuneixen les dones? Aquelarres! Quanta importància es dona a les reunions d'homes! Quina de coses importantíssimes estaran resolvent! Fixeu-vos en quantes imatges de clubs socials de reunió d'homes heu vist al cinema. I quantes de dones?

I de què parlem les dones? Altre tòpic al canto: d'homes! Ja voldrien alguns, ja. Les dones poden parlar i parlen de les mateixes coses que poden parlar els homes, o no? Evidentment hi ha el tema del treball, del que fan diàriament, de l'actualitat... Deixem els tòpics de banda que comencem amb etiquetes que es fan estereotips i acaben quedant-se entre nosaltres com a males pràctiques. La teoria feminista diu que si canviem el gènere en una imatge o una frase i queda bé no hi ha masclisme. Per tant com vos deia abans:

DOS HOMES I UNA PATA, FIRA?

ELS gats NO SÓN PER A LES FADRINES

Macarena Tabacco
Professora i poeta

La primera de les meues amigues que va tindre gat també tenia nóvio. Bolita, que així es deia el gran gat —esterilitzat i sense ungles— va arribar a conviure amb ell quan es va convertir en marit i també amb els seus fills quan van arribar. La meua parella d'aquella època tenia felí també, vivia amb els seus pares i germans i van tindre gat cada vegada que algun d'ells, o fins i tot de les respectives, ens apesaràvem de veure a un xicotet pelut brut i a soles al carrer, o això és el que dèiem.

Sempre he pensat que els homes són més gossos que gats, entenguen-me, és més fàcil veure'ls vindre, necessiten més atencions, potser és més senzill convéncer-los amb una mica de carn i solen anar-se'n amb la cua entre les cames. Les dones, per contra, crec que som més esquives, més fosques i, potser, mentre que l'home s'ho menja tot, a les dones ens costa més decidir-nos; li donem voltes i voltes al menú, i a l'estratègia. Però això són sol idees, tòpics que amb els anys se'm desmunten. Tòpics com apunts, altres reflexions entre amigues, sentències. Per cert, va ser una amiga també qui em va sentenciar. Amb dos anys de retard per fi arribava Nat a ma casa i les seues paraules van ser alguna cosa com "ara ja ho té tot per a ser soltera". Ho soc, i ho tinc tot: llibertat i llibertinatge —valguen

aquestes paraules com a mostra—, pau, amistats i viatges, treball i una gata que com a molts de vostés els seus fills, em desperta als matins. Però no he perdut el seny, sinó que he guanyat en empatia, responsabilitat, conscienciació i afecte. Què va ser abans *Els Simpson* o el tòpic de la boja dels gats? Encara sort que hui dia són molts els solters, sí, sí, homes, que es declaren *gatunos* i, fins i tot, comparteixen les seues vivències en les xarxes, els gats Mia i Atún són dos dels exemples i el llibre *A la meua casa no entra un gat* la prova. Per no parlar de cançons como "Delilah". Sí, senyors, els felins ja no són els que eren —companys de les bruixes i d'escriptors maleïts—, sinó la mascota més divertida de les xarxes, *influencers* que compten amb xarxes pròpies, que hereten i tenen mainaderes, com Choupette Lagerfeld i, fins i tot, decideixen quins mobles fabrica Ikea, és el que té ser el gat del fundador. Desmuntem tòpics, el cosí germà més xicotet del lleó ha conquistat el món des de les xarxes. El gats no són per a les solteres o, almenys, no solament per a les solteres; això sí, com si es tractara d'un gat, no intente domesticar a una soltera.

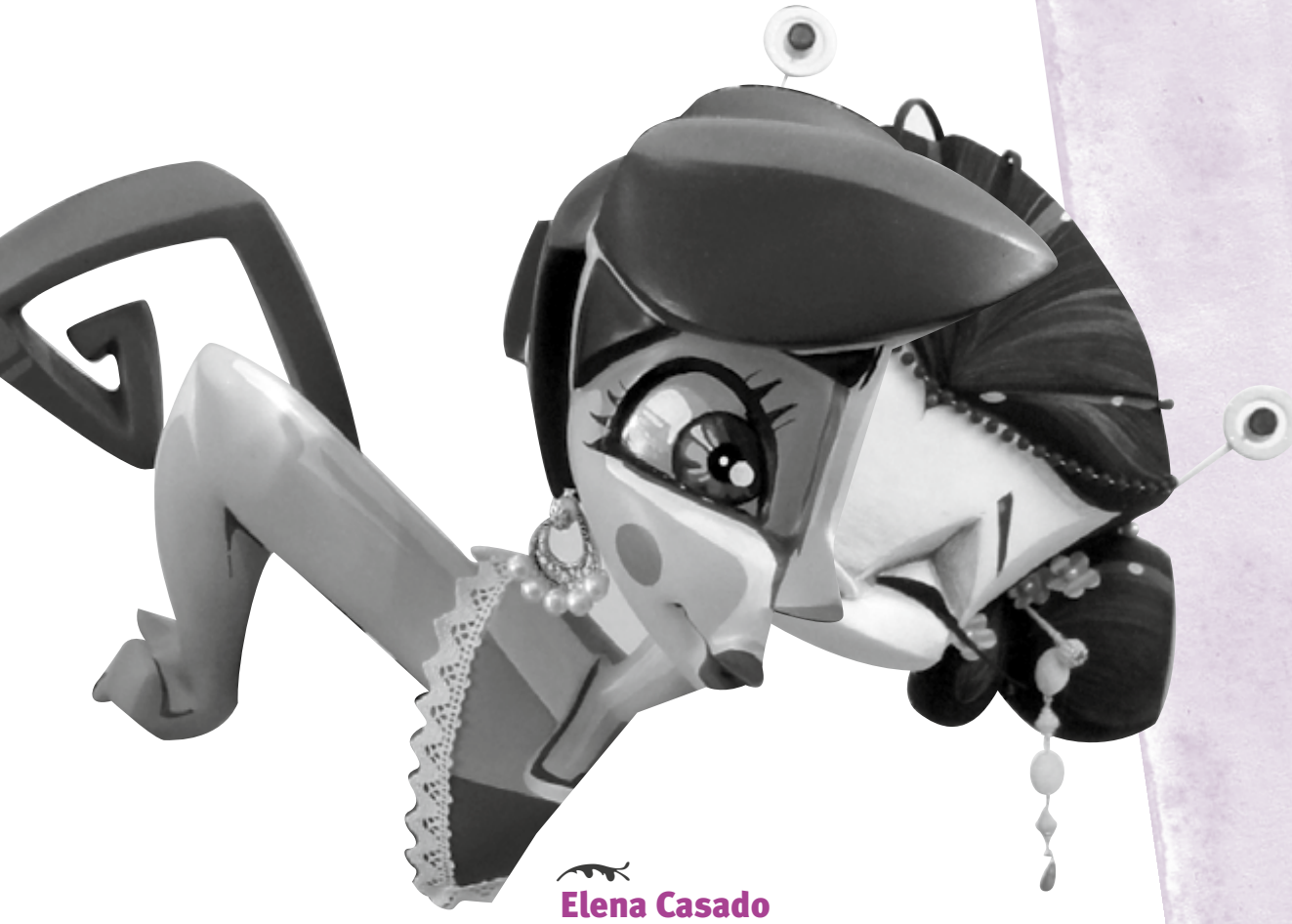

Elena Casado
Metgessa i escriptora

unes falles MÉS malva

Encara hi ha qui em diu que no es pot ser feminista i estimar les falles.

El 2020 tindrem una figura femenina (i feminista) presidint la falla municipal de València i a la infantil hi haurà figures com la de l'escriptora i activista del feminisme Carmen Alborch o la soprano Lucrècia Bori. Res a veure quan jo era menuda i anava de la mà dels meus avis a rodar les falles de Sueca.

No es pot parlar de les falles com un fenomen alié a la societat on conviuen, i amb la qual, han evolucionat. I la humanitat va, passet a passet, allunyant-se d'una estructura eminentment masclista. El món encara està en bolquers en l'assumpció de la igualtat de gènere, però no es pot dir que a València no estiguen apostant per solucionar-ho.

La figura de la fallera major ja no és solament un objecte decoratiu, sinó que s'ha convertit en una ambaixadora de la ciutat a la qual se li dona la veu sovint. I és aquesta veu, la d'una dona, en una plataforma tan important com la d'una festa que és patrimoni de la humanitat, la que s'ha d'utilitzar per fer arribar un missatge d'igualtat i nous temps. Tant la fallera major de l'exercici 2017 i 2018 utilitzaren el càrrec per reivindicar nous temps i més igualtat. No es pot parlar de les falles com una cosa inamovible i morta quan està feta dels cors de tots els qui la viuen. Quan són foc i crítica social.

Cal voler més? És clar que sí! Volem més dones pirotècniques! Més presidentes! Més artistes falleres! Més dones a la Junta Central Fallera! Volem que les falles siguen de tots i totes. Però tampoc hem de restar valor al fet que la primera dona presidenta de falla va ser nomenada el 1982, i que el 2020 les presidentes de falla tindran un màxim històric amb un total de 65 de les 382 comissions. No podem oblidar que ja hi ha falles on es pot ser faller major i no només fallera major.

És evident que la reflexió per la igualtat de gènere està formant un món i una societat més feminista, i que això també es reflecteix a les falles i està donant els seus fruits: Cada any que passa, les falles es tornen un color més Malva.

Falles, una infermera i un vell moribund

Bàrbara Torres
Escriptora i fotògrafa

Camines entre la gent. Vas ací i allà. Mirant esta falla, aquella de més enllà. L'olor a oli fregit i bunyols de carabassa impregna l'ambient mentre fuges dels que tiren coets. Uns colors et criden l'atenció i et desvies de la gentada. Et quedes perplexa, amb la mandíbula desencaixada en comprovar que aquelles tonalitats que t'han convidat a aproximar-te representen una escena que preferiries no tindre al davant. El ninot en forma d'infermera que cura al pacient, un vell que està en les últimes però que observa amb els ulls desorbitats els pits de la dona que li sobreïxen del vestit excessivament curt i amb botons d'un blanc impol·lut, provoca les rialles d'aquells que el miren, inclús escoltes com alguns diuen: "L'alegria abans d'anar-se'n a l'altre barri!", "Que li donen una viagra" suggereix un altre. I tu, enfurismada vols fer callar als energúmens que aplaudeixen l'insult faller. Tant fa tindre un títol universitari que has costejat mentre treballaves els caps de setmana de cambrera a un restaurant i estudiaves entre classes i pràctiques d'hospital, les jornades laborals maratonianes, anys de lluita per cobrar el mateix que els teus companys que tenen un salari més elevat que el teu simplement per ser del sexe oposat, com també tenen igual els dies en els que arribes feta pols a casa i comproves que el teu marit, que treballa huit hores al dia, quaranta hores a la setmana, cobra més que tu i té temps lliure, no ha pegat ni brot i tot està per fer.

Indignada pegues mitja volta i marxes d'aquell ofensiu monument. Eres conscient que mai veuràs escenificat un infermer musculat marcant tòrax i abdomen mentre una dona l'observa obnubilada i tu, en canvi, et veus resumida en una infermera mamelluda, de corbes pronunciades i vestit suggerent. I és que ja ho diuen: ens queda un llarg camí fins aconseguir la igualtat.

Manuel Muñoz
Expert en Falles i Creativitat

LA MAMELLUDA

MAI POT FALTAR!

Tots els anys la mateixa història, el simple fet d'agafar l'autobús cap a la ciutat de les Arts i les Ciències amb l'acompanyant de torn i sempre la mateixa pregunta. Enguany quantes mamelludes podrem vore entre tots els ninots que artistes i comissions aporten per a l'escrutini públic, salvar-se de les flames i passar a l'eternitat —si les humitats i les decisions polítiques ho permeten— al museu de Mont-olivet.

I recorde en aquells anys, quan l'exposició se celebrava en un envelat on mesos abans venien els ornaments de nadal o piscines inflables per a l'estiu que la cosa anava a pitjor. Mamelludes a cada secció! I per a qui no s'acaba de fer a la idea, aquest ninot sol ser el d'una representació femenina hipersexualitzada amb grans corbes i uns pits desmesurats.

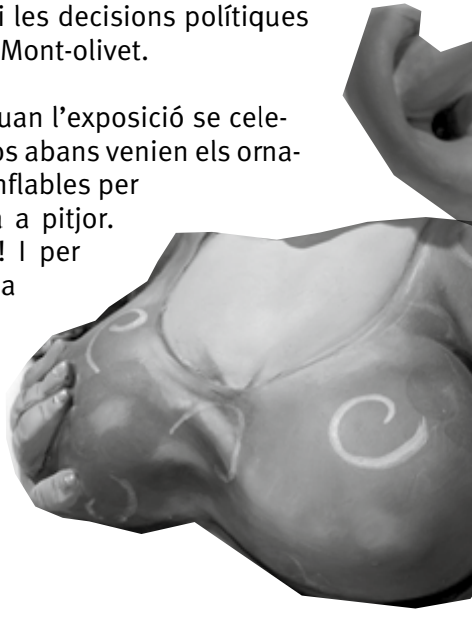

Afortunadament han anat reduint-se en nombre fins a quedar encara unes poques i normalment a seccions baixes. Que ens podem felicitar per això? Potser, però no massa, ja que deixa de ser un símptoma que ens afecta als diferents agents de la festa. L'existència d'aquest ninot, que quasi mai deixa en un lloc decent a la dona, és un símbol del fet que assolir la igualtat al món faller encara és un camí que sols ha fet que començar.

Encara molta gent te interioritzat això de l'home president, delegat, i demés llocs de poder. I per altra banda la dona com a Fallera Major, delegada d'infantils, cuinera... Uns tòpics on encara la figura de poder recau en l'home i la més dolça, representativa i amb poques aspiracions dins de les comissions.

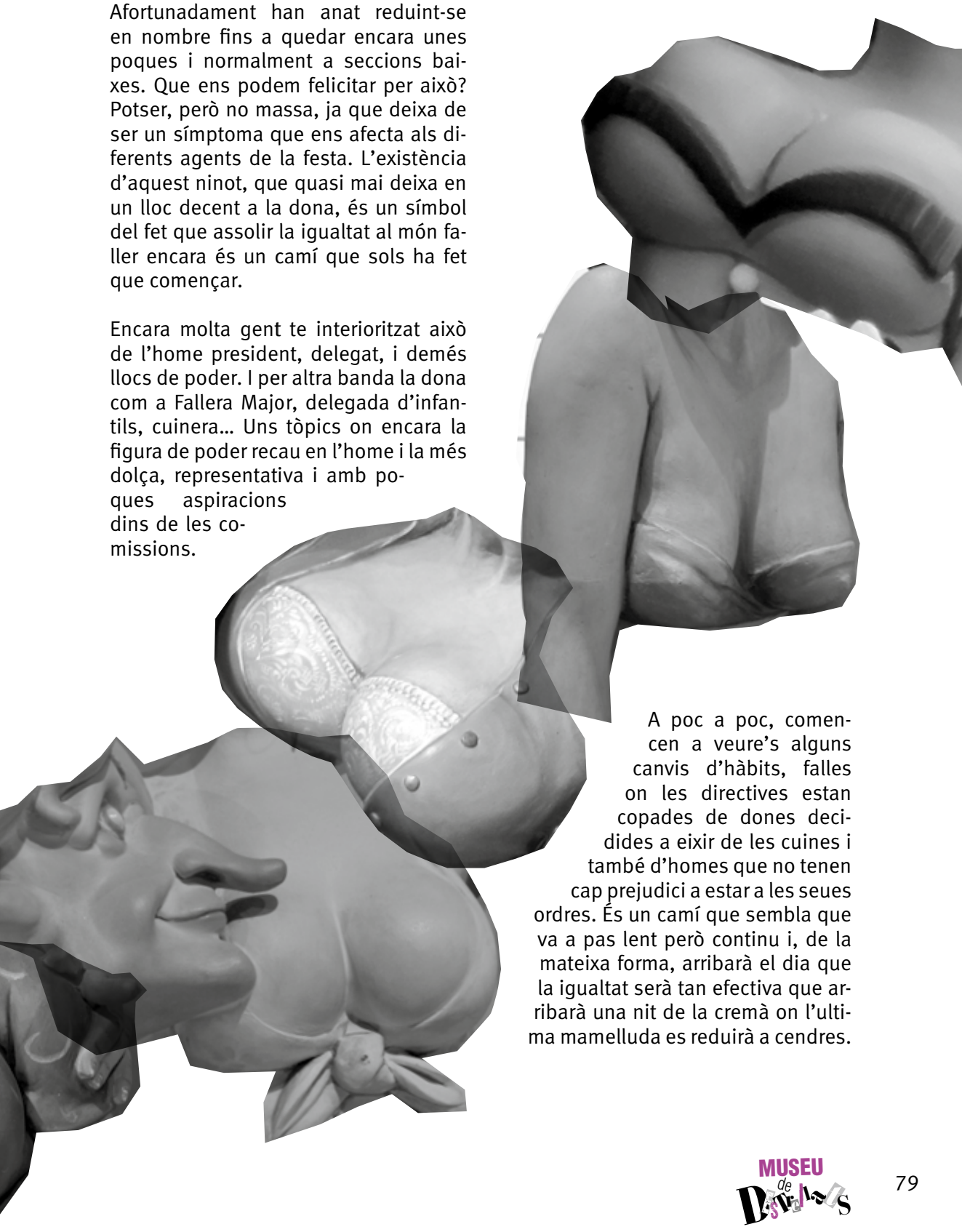

A poc a poc, comencen a veure's alguns canvis d'hàbits, falles on les directives estan copades de dones decidides a eixir de les cuines i també d'homes que no tenen cap prejudici a estar a les seues ordres. És un camí que sembla que va a pas lent però continu i, de la mateixa forma, arribarà el dia que la igualtat serà tan efectiva que arribarà una nit de la cremà on l'ultima mamelluda es reduirà a cendres.

='gUALS?

Enrique Furió
Advocat i faller

Els qui encapçalaven la lluita pels drets de la dona no es creurien l'actualitat en què vivim. S'ho pensarien dues vegades abans de perdre la vida més d'un.

I no és qüestió ni de feminisme, ni de noves modes, sinó de la més pura realitat. I la realitat preocupa i molt.

Els noticiaris s'encarreguen de recordar-nos la diferència salarial entre gèneres, la conciliació de laboral i familiar, la dificultat per a ser càrrecs directius als seus treballs, etc.

Perquè per a les dones, que no als homes, hi ha dos verbs que han de figurar sempre al seu currículum: "voler" i "poder". I encara que es vulga, de vegades, la mateixa societat fem que no es puga.

L'art. 14 de la nostra respectada i legislada, que no complida, Constitució Espanyola és molt clara:

No pot haver-hi discriminació per raó de sexe.

També ho contempla l'art. 4.1.c) de l'Estatut dels Treballadors (un altre paper mullat que hi ha imprés).

Per tant, per què ens encabotem en què les nostres companyes no puguen tindre una vida personal i social que no influïsca en les seues condicions laborals? Què té de mal que una dona agafe l'empresa per davant i la conduïsca de la mateixa manera com ho faria un home? I mira que jo ho soc, i no caben, ni en aquest llibret de falla, les talentoses dones que ens han donat totes les disciplines hagudes i per haver, i que les han passat putes. Potser la "vergonya" o la mancança de dos testicles perquè ens dirigisquen?

Senyors, perquè les senyores ja ho saben i ho porten reivindicant d'ençà que la prehistòria s'estudia, cal entendre que una dona pot encarregar-se d'una empresa, de la seua vida i de la seua família, i no per això és menys, sinó

MÉS.

Que tots sabem que quan alguna cosa no la sabem fer, o no la trobem a casa, sempre preguntem: Mari, on està? Doncs de la mateixa manera que ho sap i ho fa ella, ho podem saber i fer nosaltres. I si són vàlides per a dur endavant la nostra gossera, també ho són per a saber treballar, dirigir i governar

MILLOR

que nosaltres.

Recordeu: articles 14 de la Constitució i 4 de l'Estatut dels Treballadors.

Espatarr i expliqu ISME masculí

Verónica Pérez
Filòloga i Fallera

'Definir és limitar', resava la biografia d'un amic. Avui dia acceptem anglicismes de manera un punt ràpida. Malgrat tot, és interessant que s'aporten alternatives en altres llengües. M'agrada pensar que *'espatarrisme'* i *'expliquisme'* són bones alternatives per a *manspreading* i *mansplaining*, els noms que la Rebeca Solnit va donar a aquests fenòmens que hi explicarem.

Pense en dos ninots que reflectien molt visualment els conceptes que explique. El primer era figurat, un borinot modern, d'eixos que pots trobar a qualsevol transport públic. Van dos asseguts en una final de tres al tren i la del mig no té lloc. ¿Graciós? Potser la nostra usuària diu alguna cosa tipus "Han acordonat la zona o puc seure ja?" o igual es du el palmell de la mà al front en un gest rebutjador. El que és rellevant és que mostra un aspecte de la convivència entre gèneres i és l'ocupació de l'espai per part dels homes, literal. No és baladí si els dic que els homes són els amos del pati. Només cal observar el seu comportament als de les escoles i instituts. El beneït futbol ocupa dos terços de la superfície total del lloc d'esplai. És fàcil captar qui n'ocupa els marges.

Quant al segon ninot, sí que era un de falla real i mostrava clarament aquest *expliquisme*. Aquestes figures em semblaven un súper mem. Al centre veiem una dona

vestida a la manera de la cort versallesca, asseguda a una règia cadira. Acompanyada per una altra, totes dues tracten de fer sonar un instrument musical. La primera jove mostra clarament que algú l'ha importunada mentre tractava de practicar davant una partitura. Per darrere de les dues, un home emperrucat agafa la cadira per la part superior del respatler, envaint l'espai que tenen elles, per explicar-los com s'ha de fer el que estan fent. Sembla que ningú li havia preguntat. Recorda moltíssim la peça del Rolland Trinquesse, *La soirée musicale* (1774). Esperem que les falles satiritzen aquests vicis molts anys més.

l'humor, el bon humor, conté moltes vegades grans dosis de veritat

Elena Bastidas

una escena o situació queda clara només yo-re-la en cartó

Àlex Ramírez i Toni Herreros

El contrari de la política és la dictadura

Jesús Peris Llorca

Qui tinga respostes, quasi millor que calle

Ricard Català Gorgues

tinc una certa facilitat per imaginar-me quins personatges públics podrien aspirar al títol de ninot

Paco Fernández

A vore qui no clava la gamba alguna vegada al seu treball

Xavier Barber

No ens podem oblidar que hi ha més festa al país que les falles

Diego Gómez

Faller, per a què uses la teua Falla?

Rosa Peris

les Falles són irracionals. I són un destrellat absolut

Raquel Tamarit Iranzo

SALA 5

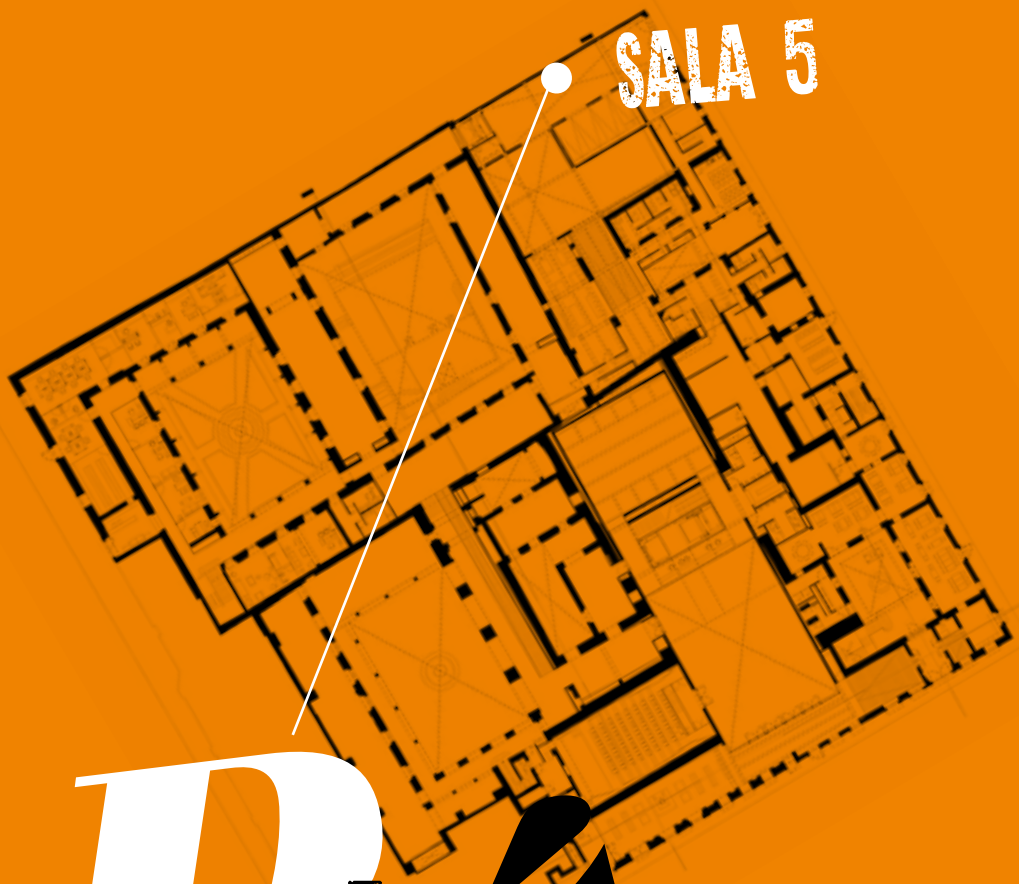

Política, Sàtira i Humor

LA política en flames

Elena Bastidas
Diputada de les Corts Valencianes

A través de la porta oberta de l'ajuntament veiem al fons un tron amb una vara de comandament il·luminada per focus. Al carrer, ninots representant els polítics locals, intenten accedir a espentes. Uns es posen travetes, altres dits en l'ull i trepitgen el peu de l'adversari, uns altres s'agarren del pèl... Mentrestant, un escombraire va recollint pàgines trencades amb les promeses dels programes electorals.

Aquesta escena podria ser una de les moltes en les quals els polítics som protagonistes d'una falla. És freqüent veure'ns reflectits més preocupats per aconseguir o mantindre el poder que per solucionar els problemes de la ciutadania.

Això és el que més es vol transmetre. Fins i tot si de vegades pot ser injust o desproporcionat. Però l'humor, el bon humor, conté moltes vegades grans dosis de veritat, i el que és una veritat incontestable és que així ens veuen. Alguna cosa farem malament. La falla només és l'espill. Un espill al qual convé mirar-se cada primavera dins d'aqueix context meravellós i únic de llibertat, de diversió, de treva, de "germanor", d'art, d'humor i de festa.

Va ser en la meua etapa com a alcaldessa d'Alzira, la primera vegada que em vaig veure representada en

una Falla. Vaig sentir una mescla de satisfacció i nervis. La inquietud no era per quin seria el moment de la meua gestió objecte de crítica mordaç, confesse que era per si l'artista hauria sigut benèvol o immisericorde a escolpir "el meu ninot".

I és que ser d'aquesta terra fa que els polítics valencians visquem aquesta explosió d'ironia, humor, sarcasme i sàtira amb enorme orgull. En el meu cas, ser fallera des de xicoteta (seguisc amb les confessions) em va fer sentir important.

Riure's d'un mateix o del que esdevé, per difícil que siga, és una molt saludable vàlvula de fuita. També per als polítics.

L'humor i la política estan units des de fa segles en diferents formes d'expressió artística. Això sí, la nostra, és la més autèntica i esperançadora perquè cada nit de Sant Josep ens purifica, i cada mes de març ens dóna una nova oportunitat.

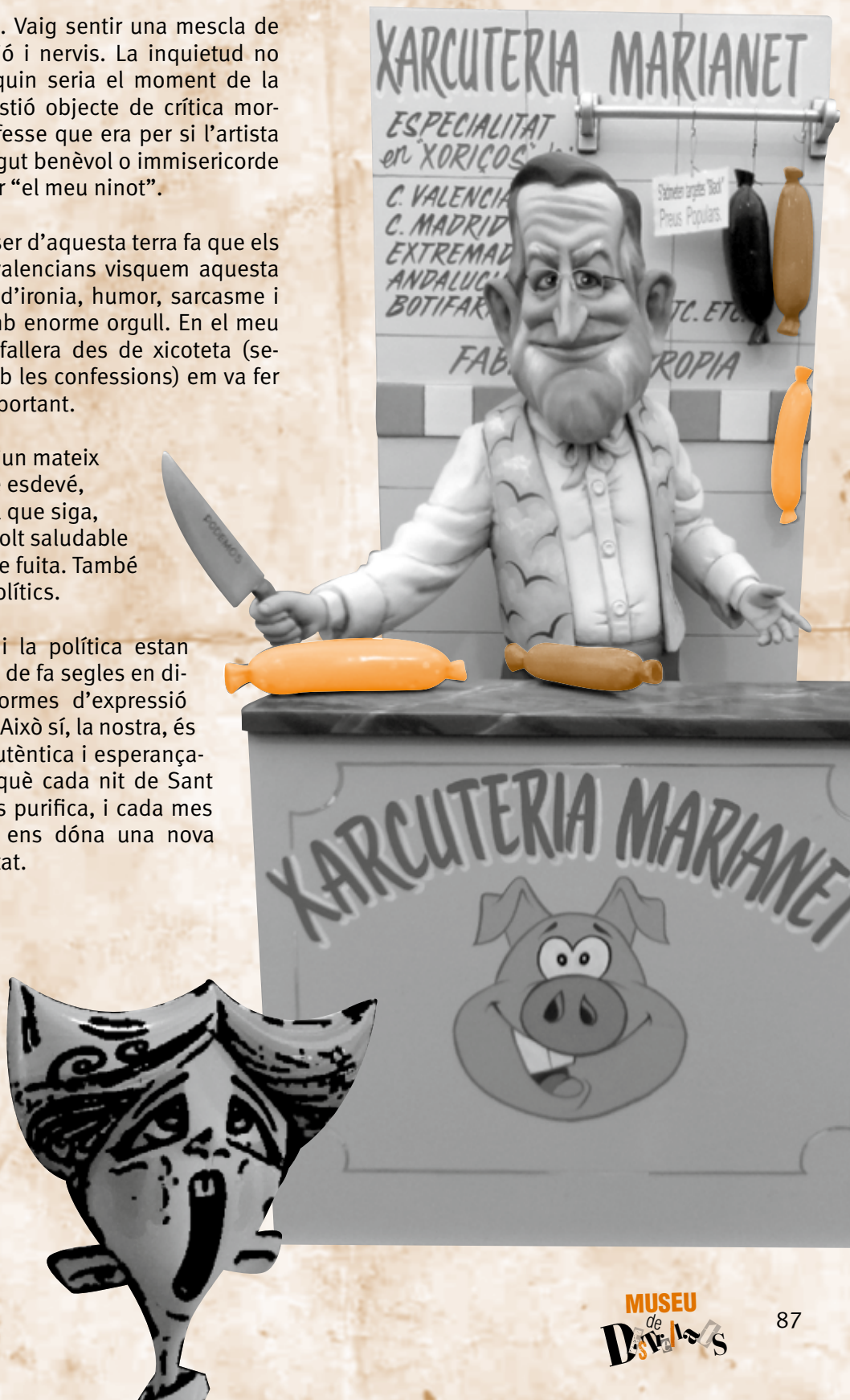

DEIXAR PAS
a les noves generacions
O ESCLAFAR-LES

Àlex Ramírez i Toni Herreros
Duo L'Aixeta

Quan descobrim un majestuós monument faller ho fem amb gran curiositat i ganes de riure. A poc a poc anem rodant i buscant tots els detalls sabent que hi haurà moltes coses ocultes que ens sorprendran.

Si observem una falla d'Alzira podrem vore escenes de crítica social i política que possiblement només els veïns de la nostra localitat arribarem a captar i comprendre.

Ara ens centrarem en una hipotètica escena que només existeix en la nostra imaginació i que parla del resultat de les últimes eleccions locals. Sembla com si l'estiguérem veient amb eixos ninots que fan un remat d'un tamany tres vegades superior al d'una persona normal. Ja notem una ganyota divertida en el nostre rostre al vore un jove que recentment és triat com a regidor a les eleccions, en anar en un lloc destacat de la llista, aparéixer esclafat sobre la seua cadira per un company regidor més major però que no havia aconseguit el seu escó a l'Ajuntament.

L'exagerada caricatura dels ninots fan que imaginem el ninot esclafat amb la llengua fora i de color morat pel patiment de tindre tant de pes a sobre i, l'altre, que és més corpulent amb cara de "m'és igual tot" i pensant: "arrea-te-la d'ací que em quede jo".

És tanta la grandesa de les Falles que una cosa que es tardaria molt temps a explicar, una escena o situació queda clara només vore-la en cartó modelat amb mestratge i vius colors, i el millor de tot és que ningú s'enfada per res ni se sent ferit perquè el que passa a les Falles es queda a les falles... es queda amb les flames.

Jesús Peris Llorca
Doctor en Filologia Hispànica,
professor de la Universitat de València
i membre de l'ADEF

Els tenen CORRUPTES noms propis

M'acoste a la falla i torne a mirar amb més deteniment l'escena. La veritat és que té gràcia. El polític encorbatat rebent un feix de bitllets de l'altre encorbatat gros i amb un puro entre les dents. Els dos posen cara de dolents i de cobdiciosos, i sense dubte ho són. Són ocurrents els versos, estan ben escrits i fins i tot ben medits. Han aconseguit fer-me somriure. Bé està. El poble retreu la corrupció dels polítics i els trau a la vergonya pública. I tanmateix...

Els versos parlen del "polític", així en general. I això fa semblar que tots els polítics són iguals. Reforça l'estereotip. I això m'agrada menys. Perquè el que reforça no és l'escarni i la vergonya del corrupte, sinó el cansament general de la política, i que paguen justos per pecadors. I hem d'anar amb compte amb eixes coses. El contrari de la política és la dictadura. I es comença per dir que tots els polítics són iguals, i s'acaba demanant un cirurgià de ferro —votant a qui l'ofereix— i perdent la llibertat.

És més bé al contrari: No hem d'allunyar-nos de la política, sinó que tots i totes hem de fer política, d'interessar-nos en ella, d'informar-nos, de saber qui és qui, qui diu què i què fa. **I hem fet escarni de polítics concrets, de corrupcions concretes, de partits polítics concrets** *finançats estructuralment de manera corrupta. I si m'apureu, de certa institució corrupta i hereditària d'origen medieval també.*

El ninot hauria de tindre aleshores els gestos més reconeixibles. No és "el" polític, sinó aquest polític concret, el qui robava els diners de les escoles, dels projectes de cooperació, el qui adjudicava i projectava obres faraòniques per clavar la mà, el qui va robar tant, va deixar robar tant, que s'acabà carregant el sistema financer valencià. Un enorme Francisco Camps caracteritzat com un lladre o un mafiós haguera sigut un meravellós remat per a una falla. Els corruptes tenen noms propis. Amb les generalitzacions contribuïm a fer que s'amaguen.

Falles i misèries polítiques

Ricard Català Gorgues
Docent i membre de l'ADEF

Tots el anys, previ a l'inici de l'Exposició del Ninot del cap i casal, es genera una gran expectativa en relació amb el nombre de personatges públics que s'exposaran, amb una atenció més detinguda sobre les figures polítiques. Els noticiaris de les diverses cadenes de televisió i també la premsa escrita i digital sempre mostren una galeria selecta sobre la representació en forma de ninots de qualsevol figura de la política internacional, estatal i local. Segurament, en els diversos municipis on es planten falles, també passe el mateix.

Aquesta expectativa, generada pels mitjans de comunicació i les xarxes socials, caldria vore si té una correlació semblant entre la gent que visita l'Exposició del Ninot. Si observen als visitants, la reacció davant d'una figura o de vàries figures de la política és molt variada, siga per la seua caricatura, l'escenificació o la sàtira que es desprén. Això sí, mai passen desapercebuts els ninots de figures polítiques, encara que mai són votats perquè siguen indultats o, almenys, això és el que es pot percebre.

Cal suposar que els artistes fallers i les comissions falleres que presenten un ninot o una escena amb figures de la política en l'Exposició del Ninot aniran persuadits de què tindran menys opcions de l'indult de foc que altres tipus de ninots i representacions. Seria notícia de gran impacte que una figura política fóra indultada i, sobretot, si la figura política representada

estiguera vinculada amb casos de corrupció o altres tipus de situacions que posen en la picota les seues misèries polítiques.

Amb les falles plantades, es multipliquen les escenes amb figures polítiques exposades a la sàtira i crítica de la gent, de manera més grollera o més subtil, tant se'n dona. Però, no tan freqüent queden reflectides en el remat d'una falla. Ja és prou que puguen aparèixer en una de les escenes. El cas és que la gent reaccione d'una manera o altra. Amb la risotada, la burla, la mofa o, fins i tot, la commiseració.

Davant la representació simbòlica i els missatges d'algunes escenes polítiques en una falla, un dilema gens innocent pot sorgir: On queda la iniciativa de l'artista faller i el seu equip? O més bé, quina influència pot tindre la comissió fallera en la plasmació d'escenes sobre la política i les figures representades?

Qui tinga respostes, quasi millor que calle. I si parla, podria passar a formar part del pim, pam, pum del món faller.

Honor o deshonra?

Fins i tot, ser «justificat» públicament com un ninot de falla.

Una altra qüestió espinosa, per a un nou article d'opinió.

bi
de
partare

Un riu de festa i diversitat

Diego Gómez
Alcalde d'Alzira

La nostra és una festa, carregada de futur i a la vegada tan vella com la primera estoreta velleta que, coincidint amb el solstici de la primavera, van traure trastos i andròmines al carrer. O com aquells veïns d'Alzira que al març de l'any 1889 varen plantar la primera falla a la plaça de les Gallines (actualment Plaça de Casassús) per a cremar a la foguera els mals presagis i els fets dolents de tot un any.

Així doncs, les falles no sols estan per ofrenar noves glòries. Les falles són tot un combustible social i econòmic per a la nostra ciutat. Les falles són un present en marxa i tot un llegat de futur amb la flama d'un moviment social. Les falles fan i han de continuar fent bones i grans coses pel nostre poble, per això són sense dubte, un element d'acollida, solidaritat i enteniment entre els veïns i les veïnes, els nouvinguts i visitants.

La gent del poble ha de sentir-se identificada amb la germanor del món faller, perquè és la nostra senya d'identitat. Esta festa, no és soles vestir-se de torrentí o llauradora i anar a l'ofrena, sinó que les falles omplin les places i carrers de vibrants compassos de música i il·luminen amb el seu foc els carrers de sentiments. A més, són més que una festa, són el sentiment d'un poble cap a les seues tradicions, són art, cultura, música, orgull, pólvora i passió. Tot un riu de festa, i tot eixe impuls col·lectiu que mou una societat i empenta tota la nostra consciència cívica com a poble alzireny i valencià.

No ens podem oblidar que hi ha més festa al país que les falles. Al mes d'octubre els nostres carrers s'omplin de gom a gom per gaudir de la celebració dels Moros i Cristians de la Vila d'Alzira, cosa que Alzira torna per uns dies a ser l'Aljazirat-Suqr del segle XIII conquerida per Jaume I. També a les nostres terres podem disfrutar de festes com les Gallates, Enfarinats, els Peregrins Useres, etc. Les falles, patrimoni de la humanitat, han d'avançar cap a una visió de la festa més sostenible, inclusiva i normalitzada.

Si els ninots de falles parlaren, segurament ens comunicarien exactament el que estan pensant en eixe moment i podríem entendre millor que és realment el que ens volen expressar amb la seua sàtira. Llàstima que moltes persones encara no poden entendre el seu missatge ple de diversitat i color. I alguns encara volen continuar veient en les falles reminiscències del "Nodo" veient la vida en blanc i negre i sense cap color.

La síndrome del ninot faller

Paco Fernández
Escriptor

No sé si la síndrome del ninot faller existeix o no, però crec que jo, no sé per quina raó, estic un poc afectat per eixa teòrica malaltia. Per què dic açò? Perquè he observat que tinc una certa facilitat per imaginar-me quins personatges públics podrien aspirar al títol de ninot i tindre l'honor d'acompanyar durant uns quants dies qualsevol monument faller.

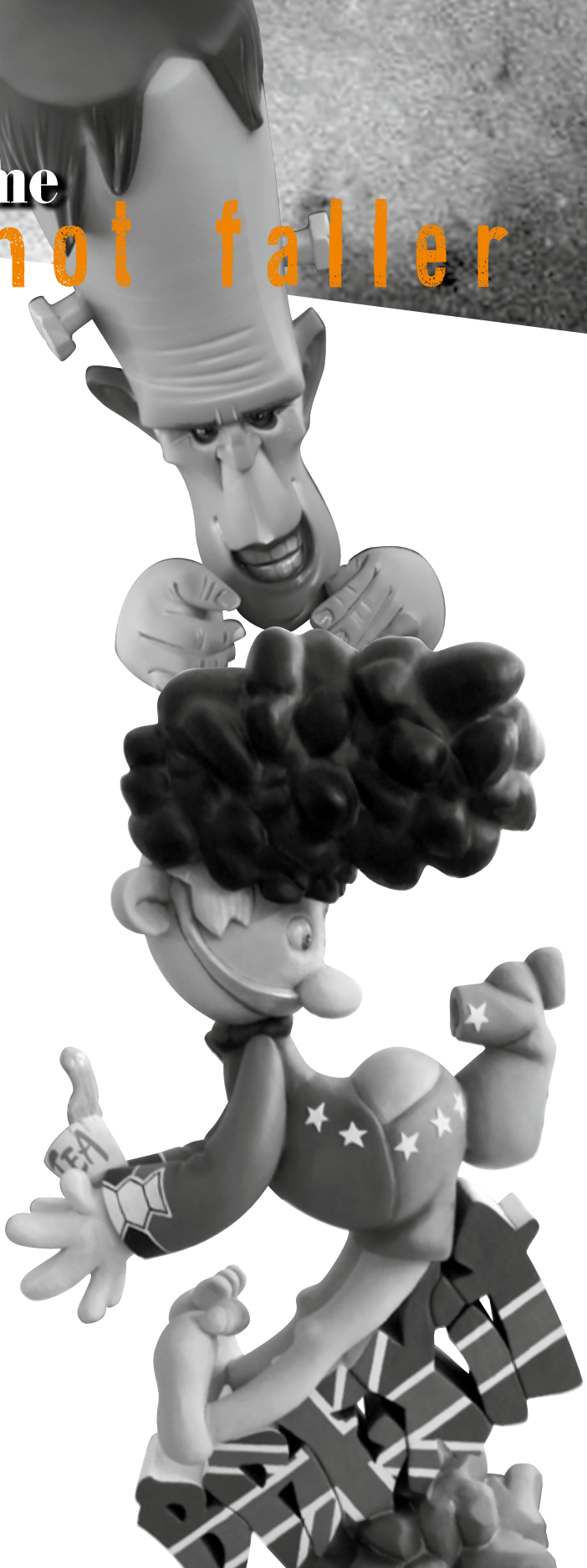

Quan arriba la setmana fallera i pense en algun personatge concret, sobretot en algun polític, no tinc altra obsessió que la d'anar de falla en falla per veure si algun artista faller ha pensat a integrar-lo en algun dels seus monuments. La majoria de vegades el trobe. Per què serà?

No m'agrada parlar de política internacional, però el que sí que voldria dir és que recentment vaig veure unes imatges de l'última reunió del G7 en la qual els dos peluts rossos, Donald Trump i Boris Johnson, se saludaven cordialment donant-se la mà i no ho vaig poder evitar, immediatament em va vindre al cap la imatge de dos ninots junts en una falla. Ja sé que enguany em tocarà anar a buscar-los. Serà greu això, doctor? Estaré tornant-me boig?

La veritat és que no sabria dir-vos quin dels dos personatges em cau més malament, si el despentinat del Johnson o el rellepat del Trump. Em pregunte si, a més dels temes previstos en l'agenda del G7, tindrien temps de parlar de qüestions d'estilisme, sobretot dels seus perruquers personals.

Quina parella de destarifats. Si, físicament parlant, són un parell de cabuts, encara ho són molt més des del punt de vista polític. U perquè se'n vol eixir bruscament de la Unió Europea i l'altre, encabotat en la construcció del mur entre la frontera dels Estats Units i Mèxic.

Com esta parella acaben fent molta lliga igual els pega per posar-se d'acord i fer un mur rodant tot el Regne Unit per tal d'evitar que els europeus puguen anar a fer-li una visita de cortesia a sa Majestat Isabel II. Per cert, un altre personatge digne de veure'l també en alguna Falla.

Que Déu ens pille confessats.

Sàtira política de proximitat

Xavier Barber
Mestre d'escola

No es pot dir que s'assemble cent per cent a l'original, però el pressupost no dóna per a fitxar un artista *top*. Queda clar, de tota manera, que es tracta de l'alcalde o l'alcaldessa de torn, el regidor d'hisenda o el de cultura, la regidora d'urbanisme o la de benestar social. En altres ocasions, no hi ha possibilitat o necessitat de representar-los directament amb ninots més o menys fidels a la seua aparença, però es fa referència a les seues gestes a través dels textos que acompanyen escenes més simbòliques o al·legòriques.

A la política local ens coneixem tots i totes. Ens creuem diàriament pel carrer amb aquells o aquelles que ostenten un càrrec públic als nostres ajuntaments, i podem tindre un mal concepte d'ells o elles, simplement perquè no retiren eixe contenidor de fem que tenim a la porta de casa, perquè considerem horrorosa la programació de les festes locals, o simplement perquè els atribuïm els vicis i pecats que el seu partit manifesta a l'àmbit autonòmic o estatal.

Alguns tertulians politòlegs de barra de bar i cacau i tramús que tenim al veïnat (segur que molts ja estem pensant en algun cunyat nostre), amb el seu simplisme, ho fan ben fàcil a l'hora d'etiquetar-los: corrupció, balafiament, ineptitud... L'escena de cadafal faller ha de ser igualment concisa però evidentment més elaborada en la seua crítica. La seua narrativa al voltant de l'actualitat política ha de substituir amargura per gràcia, mala llet per mordacitat, exabruptes per poesia.

La primera línia de la política no és un camí de roses, ni tan sols a l'àmbit local. A vore qui no clava la gamba alguna vegada al seu treball, de paraula, obra o pensament. S'ha de dir que hi ha algunes i alguns que fiquen molt d'entusiasme i sembla que demanen a crits pujar a la palestra per fer-se rebolcar per la sàtira i patir un escarni més o menys subtil. Queda oberta la veda per a la caricatura, la disfressa, la mutació, la deformació o l'exageració.

Cada escena fallera i la seua explicació constitueixen una xicoteta crònica de l'actualitat política en clau satírica i humorística, una espècie de vinyeta còmica en tres dimensions on es fonen imatge i text. Davant la poca repercussió i presència que l'humor gràfic acostuma a tindre a l'àmbit local, la nostra classe política té el seu minut de glòria en eixe camp si es fa bona la dita de que allò important és que es parle de tu, encara que siga malament. El cas contrari, la invisibilitat, podria ser símptoma d'un treball ben fet, però també d'una trajectòria grisa o un perfil baix. I això sí que no.

Rosa Peris
Fallera

Vaig somiar que somiava que em despertava, i visitava una Falla

Vaig somiar que somiava que em despertava i visitava una Falla, amb ninots que abraçaven els malalts i els necessitats d'Amor que s'acostaven.

Vaig somiar que somiava que em despertava i visitava una Falla, amb cartells que expressaven els

fets bons, alegres i bells ocorreguts durant l'any en la seua població, en el món.

Vaig somiar que somiava que em despertava i visitava una Falla amb fallers que feien com les notes musicals, les quals es combinen entre si unes seguides de les altres, sense competències ni judicis, sabedores de qui són, formant melodies repletes d'emoció i vida.

Vaig somiar que somiava que em despertava i visitava una Falla amb fallers que actuaven com els colors que es fusionen entre si formant art, sense distincions, compartint i unint les seues idees per a crear.

En despertar sentia una Veu que em deia:

—Faller, per a què uses la teua Falla? Per què encendre la metxa de les malifetes? Millor que s'assabente qui et governa que és el que vols.

—Faller, per a què uses la teua Falla? Per què queixar-te any rere any, quan pots usar-la per a estendre les teues propostes, les teues preferències?

Fallers, tots a una veu com a germans visquem.

En què empres la teua quota?

A queixar-te de com ho fan els altres o a fer possible el que t'agrada?

Cremem la pólvora de les queixes, els judicis i les crítiques.

Són com focs artificials que s'esvaeixen en el no-res.

Despertem.

Que el so als casals siga de riures compartits.

Despertem al món que anhelem.

Faller,

tu fas el món, tu tens el poder. Quin món vols?

cRem Eu-me, PER FAVOR!

Raquel Tamarit Iranzo
Secretària Autonòmica de Cultura i Esport

No tinc cap dubte que coincidireu amb mi: és una mica inquietant que l'aportació cultural més important i universal que hem fet els valencians al món siga un monument que costa un any de fer i té una vida útil de quatre dies. En qualsevol altre lloc del planeta, buscarien fórmules per rendibilitzar una faena tan vasta i, sobretot, venerarien els monuments. Nosaltres, més originals que ningú, canviem la «v» per la «b» i preferim berenar-nos-els! Tan prompte parim la falla, li peguem foc i, en pocs minuts, convertim en cendra l'esforç d'un any sencer. Quin poble, país, clan o col·lectiu humà mínimament preocupat per la seua continuïtat i pervivència s'atreviria a cremar les seues creacions culturals més destacades i famoses any rere any?

El nostre és, clarament, un cas de canibalisme cultural únic. De fet, si Charles Darwin haguera tingut coneixença dels nostres costums incendiaris, haguera canviat radicalment els fonaments de la seua teoria sobre l'evolució de les espècies. Vaja, que «l'explicació de la falla» haguera sigut molt diferent. Vos imagineu els prehistòrics del Pla de Petracos rebentant a pedrades les pintures que tot just acaben de fer? Què haguera sigut de la nostra evolució com a poble? I, encara

més: podeu imaginar-los tornant a pintar la paret just després d'haver fet a miques el mural que els havia costat —posem per cas— un any de fer? De segur que el cap de la tribu els haguera confinat en una cova per la seua conducta anormal, creant —sense ser-ne conscient— el primer manicomi de la història que, segons un investigador d'Uzbekistan, podria considerar-se precursor dels casals fallers. En tot cas, esta hipòtesi no ha estat contrastada científicament.

Sí: les Falles són irracionals. I són un destrellat absolut, sí. Però, mira tu per on!, també són —amb el permís de la paella— allò que ens distingeix; que ens identifica; que ens ha fet coneguts arreu del món. És, indiscutiblement, el nostre bé cultural més exitós, malgrat la seua natura efímera... O, potser, gràcies a ella! Ara ho veig clar! Cremar és la clau de l'èxit! Peguem-li foc a tot! Mireu el socarrat: què no és la part més bona de la paella? Doncs socarrem-ho tot! Quin pioner, Felip V! I què dieu de Notre Dame? Sí, d'acord: ja era un poc coneguda. Però després de l'incendi, *trending topic* mundial! WTF! No ho dubteu: el foc és el camí més curt cap a l'èxit! Voleu un altre Segle d'Or valencià? A cremar-ho tot! I podem començar pels polítics! Cremeu-me, per favor, que vull ser presidenta!

no anar molt alt reduix costos

Ximo Esteve

és més important la comunió entre l'artista i la falla

Juane Cortell

Ni l'artista faller ni la Falla ni la cultura de Falla ocupen el centre de la festa

Xavier Serra

El premi desgraciadament marca en excés les contractacions del següent exercici

Ferran Martínez

La professió d'artista faller és molt complexa

Quino Puig Safont

¿La mida importa?

SALA 6

EnQuesta

Ximo Esteve

Secretari General del Gremi Artesà d'Artistes Fallers de València

1. Limitar l'altura de les falles és una mesura bona o crea un altre problema?

Boníssima, l'hem proposat la Federació de Gremis amb consens dels Artistes.

2. Les mesures aprovades pel Gremi posen en perill la creativitat?

No, al contrari, no anar molt alt redueix costos que pots gastar en pensar més i fer eixos detalls que fan la gràcia.

3. Les baremacions serveixen com a mesura de conscienciació i unió entre els agremiats?

Totalment, és la primera vegada que ens posem d'acord en alguna cosa que beneficia el col·lectiu.

4. Quin és el major problema actual dels i les artistes fallers?

Els costos de mà d'obra i la falta de naus i espais on guardar falla, a més dels pressupostos a la baixa en general i que no isquen més falles noves, els números no quadren.

5. Creus que l'artista faller està desplaçat del centre de la festa?

Sí, hui dia la festa ha guanyat a la Falla i estem quasi tractats com a proveïdors de productes com beguda o flors, a la baixa, regatejant i poc compresos.

6. Creus que els premis beneficien o perjudiquen?

Són necessaris, si volem pujar pressupostos, tal vegada no tindre'n seria interessant, però ho veig lluny.

7. S'ha arribat a l'actual situació per la competència deslleial i altres problemes generats pels mateixos artesans?

Sí, no hem tingut en compte els costos ni legalismes a l'hora de fer els pressupostos i així estem, fora de beneficis per fer més del que es pot.

8. Com fer de la creació de falles un negoci sostenible?

Fent números i abaixant volums valorant millor els treballs, demanar papers perquè els que no complisquen la legalitat no puguen treballar i així es reduirien les competències deslleials.

9. Quin és el futur de la professió d'artista faller?

Ara per ara difícil, si no ens ajuden a alçar el vol, la gent jove no té un futur econòmic el que els farà abandonar l'ofici.

10. Afig qualsevol altre comentari que breu cregues convenient.

Estar tots agremiats i units ens dona més força i a les autoritats que ens ajudem i cuiden, som Patrimoni Immaterial de la Humanitat i únics al Món.

EnQueSta

Juane Cortell

Artista Faller

1. Limitar l'altura de les falles és una mesura bona o crea un altre problema?

Jo crec que totes les mesures són bones, treballar dins d'uns cànons establits fa fort el col·lectiu.

2. Les mesures aprovades pel Gremi posen en perill la creativitat?

Per a res... això es porta dins de cada artista.

3. Les baremacions serveixen com a mesura de conscienciació i unió entre els agremiats?

En part sí, ja que no tenim bona relació entre nosaltres... continuarem igual però dins de la baremació...

4. Quin és el major problema actual dels i les artistes fallers?

La falta de professionalitat.

5. Creus que l'artista faller està desplaçat del centre de la festa?

Sí, totalment.

6. Creus que els premis beneficien o perjudiquen?

A mi m'agrada competir... amb tots... encara que és més important la comunió entre l'artista i la falla que el premi final.

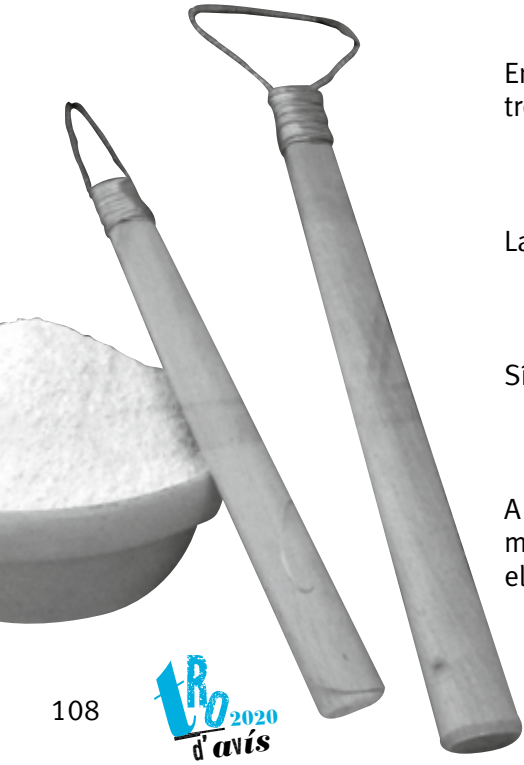

7. S'ha arribat a l'actual situació per la competència deslleial i altres problemes generats pels mateixos artesans?

Per descomptat... nosaltres som els únics culpables.

8. Com fer de la creació de falles un negoci sostenible?

Com qualsevol negoci si parlem des de dins del taller cap a fora, educar al client... molt mal acostumat de sempre.

9. Quin és el futur de la professió d'artista faller?

El futur depèn de fer que es valore més a l'artista... si s'aconseguix creure en el seu treball, tindrem futur, hem de deixar el verí a banda.

10. Afig qualsevol altre comentari que breu cregues convenient.

No estem passant per un bon moment per tant necessitem un punt d'encontre entre el faller i l'artista... La falla és la viva imatge de la comissió per tant s'ha de cuidar... si l'artista està content, la comissió estarà contenta i així deu ser... s'ha d'educar al faller que la falla és el més important de les falles.

EnQuesta

Xavier Serra

Malalt de Falles

1. Limitar l'altura de les falles és una mesura bona o crea un altre problema?

És una mesura difícil de verificar i posar en pràctica. Com a punt de partida per unir al col·lectiu d'artistes fallers i adonar-se del que s'està fent malament pot ser positiva, però el plantejament de la mateixa i com s'ha comunicat han posat a la defensiva a una part del món faller perjudicant la ja de per si debilitada imatge que es té de la professió.

Establir eixa mesura crea qüestions-problema conseqüència directa d'eixa decisió. Sancionaran als agremiats que infringisquen dita norma? S'aplicarà al concurs de Falles a les diferents ciutats? Quines mesures s'establiran per fer complir-ho?

Molts dubtes en l'aire per una decisió que sembla improvisada.

2. Les mesures aprovades pel Gremi posen en perill la creativitat?

Poden posar-la en perill en un termini no massa llarg. L'establiment de mesures a les Falles infantils ha desvirtuat les composicions creades per artistes com Vicent Almela, Moisés Alarcón o José Manuel Alares a la dècada dels 70, 80 i 90.

Els cadafals menuts s'han convertit en cilindres farcits de ninots sense cap composició on tot sembla un bloc i és difícil diferenciar visualment els diferents elements.

Les Falles grans corren el mateix risc tot i semblar a priori que disposen de major espai.

3. Les baremacions serveixen com a mesura de conscienciació i unió entre els agremiats?

És l'únic punt positiu que es pot trobar en la mesura. Molts artistes semblen estar d'acord i s'escolten veus més o menys unificades i en la mateixa direcció, però també hi ha certs sectors de la professió que pensen que amb això no se soluciona realment la situació segons ells crítica que pateixen.

4. Quin és el major problema actual dels i les artistes fallers?

No hi ha un “major problema”, sinó una concatenació:

- Infravaloració de la seua faena
- Absència de diversificació de clients
- Competència deslleial entre artistes
- Percepció de la professió per part del món faller com un “proveïdor” més en lloc d’una visió de mecenatge
- Absència de plans de comunicació, màrqueting i comercialització
- Concepció “artesanal” del negoci en lloc de considerar-se com una empresa
- Un llarg etcètera...

5. Creus que l’artista faller està desplaçat del centre de la festa?

La resposta és tan òbvia que la pregunta podria sobrar. Sí. Ni l’artista faller ni la Falla ni la cultura de Falla ocupen el centre de la festa.

El monstre del *fallermajorisme* i tots els negocis/lobbys associats ha fagocitat el segons l’expedient enviat a la UNESCO centre de les Falles.

6. Creus que els premis beneficien o perjudiquen?

Els premis són la major mentida de les Falles.

7. S’ha arribat a l’actual situació per la competència deslleial i altres problemes generats pels mateixos artesans?

El sector hauria de fer molta autocrítica de com travessa per esta situació. La competència deslleial té dos vessants: la del mateix artista i la del faller.

L’artista va al casal i ven duros a quatre pessetes. El faller sense dos dits de front compra duros a quatre pessetes. La responsabilitat és compartida.

I sí, com he respost abans, hi ha més problemes generats pels mateixos artistes.

8. Com fer de la creació de falles un negoci sostenible?

Canviant la concepció artesanal per una visió empresarial (amb tot allò que significa)

9. Quin és el futur de la professió d’artista faller?

El tòpic diria que negre, però la resposta pessimista ja la donava Vicente Luna fa 40 anys.

El futur de l’artista passa per la diversificació de la cartera de clients i la professionalització a tots els nivells.

10. Afig qualsevol altre comentari que cregues convenient.

Les falleres i els fallers, les institucions, les autoritats, les juntes locals i tots els agents de la festa han de canviar el rumb si no es vol que en uns anys entre la festa de les Falles i San Fermin l’única diferència siga que no eixen bous pels carrers. La Falla és i ha de ser l’eix sobre el qual pivotar tota la festa.

EnQueSta

Ferran Martínez

Delegat de Juntes Locals de Junta Central Fallera

1. Limitar l'altura de les falles és una mesura bona o crea un altre problema?

Segurament no es tracte de la mesura que solucionarà els problemes dels tallers, però ha permès que en un moment del calendari faller en el qual mai se sol parlar de falla o artistes el debat ha sigut visible i el problema s'ha posat sobre la taula.

2. Les mesures aprovades pel Gremi posen en perill la creativitat?

La creativitat s'afecta amb altres mesures, precisament és en les falles infantils on major creativitat estem veient en els últims anys, i es tracta d'un concurs limitat per unes mesures.

3. Les baremacions serveixen com a mesura de conscienciació i unió entre els agremiats?

Tant de bo, servirà de conscienciació per a la professió del vertader valor del treball que realitzen. Però el més important seria el treball didàctic de cara a les comissions i sobretot tindre clar que no és un enfrontament a tres parts, sinó tot el contrari.

4. Quin és el major problema actual dels i les artistes fallers?

El principal problema és que en els tallers el producte que realitzen els artistes, no es valora com caldria en molts aspectes, i sobretot econòmicament, ja que ens hem anat acostumant el col·lectiu faller a què se'ns plante molt més del que realment s'està pagant. El que és important ara no és buscar culpables d'això, l'important és que cal buscar solucions pel bé de tots els que formem esta festa.

5. Creus que l'artista faller està desplaçat del centre de la festa?

Indiscutiblement, no sols l'artista sinó la mateixa falla ha sigut desplaçada del centre de la festa per la majoria del col·lectiu, convertint en una excusa per a molts altres vessants de la festa que haurien de ser el complement ideal però la realitat és a l'inrevés, presentacions d'esbossos com excusa per a tindre un acte més per als representants de les

comissions fins i tot en els quals estan més presents que el mateix artista, són clar exemple d'aqueix desplaçament. Un bon amic diu que si en falles ens alegrem més per l'arribada del camió de la cervesa que pel camió de l'artista faller és senyal que alguna cosa s'està fent mal.

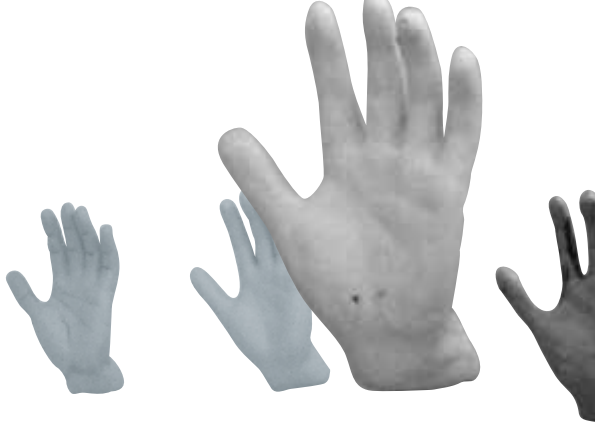

6. Creus que els premis beneficien o perjudiquen?

El premi desgraciadament marca en excés les contractacions del següent exercici quan no deixa de ser el resultat encertat o no d'un grup de persones que decideixen realitzar la difícil tasca de ser jurat. És una altra de les tasques en didàctica que cal fer en les comissions, contractar a l'artista per la bona faena realitzada.

7. S'ha arribat a l'actual situació per la competència deslleial i altres problemes generats pels mateixos artesans?

La competència deslleial pot semblar un dels factors que ens han fet arribar a aquesta situació, però són molts els factors que ens han fet arribar a aquesta situació. No fa molt la professió de l'artista faller era i la veiem com una professió de bohemis i artistes, amb el temps les professions han anat convertint en una indústria amb totes les obligacions fiscals i legals que això comporta però es continuen tenint els mateixos volums (o mes) pels mateixos pressupostos.

8. Com fer de la creació de falles un negoci sostenible?

Com tot, és fonamental l'educació. Primer dels professionals que han de ser conscients dels canvis als quals s'ha anat sotmetent la professió, però eixa didàctica ha d'anar de la mà en els quals fem possible la festa, els fallers i hem de ser conscient del valor de què realitzen en els tallers, només s'estima allò que es coneix, i és fonamental que coneguem la falla i la professió.

9. Quin és el futur de la professió d'artista faller?

Amb la situació actual jo crec que més que complicada, veure com els tallers i artistes punters van tancant i buscant una eixida fora de les falles em fa pensar que cal actuar ja, però pel que conec al col·lectiu alguns veuen la situació com una opció i pujar a ocupar el buit que es deixa i uns altres continuem pensant que el problema el tenen els de davant i que això no va amb nosaltres, Mentre que no siguem conscients artistes i fallers que tots tenim un problema veig complicat que es comencen a fer passos per a buscar la solució.

10. Afig qualsevol altre comentari que breu cregues convenient.

No es tracta d'una lluita d'Artistes i Fallers, pel que sembla són moltes les parts que prefereixen que aparentment siga això. És un problema de les falles que ens implica a tots i que tots en major mesureu som part del problema i per tant part de la solució, Continuem buscant als culpables, o ens posem en marxa per a solucionar-lo?

EnQueSta

Quino Puig Safont

Guionista i poeta faller

1. Limitar l'altura de les falles és una mesura bona o crea un altre problema?

Limitar l'altura és una solució "Ibuprofeno", et cura un maldecap però no la malaltia, simplement és un primer pas per a acontentar les parts.

2. Les mesures aprovades pel Gremi posen en perill la creativitat?

Posen en perill l›essència mateixa de la falla, si durant anys hem lluitat per a convèncer a les comissions que la grandària no importa, és ara una contradicció que la primera mesura siga limitar els metres quadrats.

3. Les baremacions serveixen com a mesura de conscienciació i unió entre els agremiats?

Açò és un altre problema, no tots els artistes fallers estan agremiats, primer hauríem de solucionar el conflicte de qui pot fer falles i quina és la implicació dels gremis.

4. Quin és el major problema actual dels i les artistes fallers?

La falta de regulació del sector, la pilota està en mans de la Conselleria que porta des de l'any 2013, fent les avaluacions i acreditacions per experiència laboral, que junt amb els titulats en el cicle formatiu d'artista faller són els únics que haurien de tindre el permís per a plantar falles.

5. Creus que l'artista faller està desplaçat del centre de la festa?

Totalment, s'ha creat la figura de comissionat que aporta la seua quota però que no té cap interès en el monument faller, açò crea un conflicte dins de les comissions a l'hora de concretar els pressupostos.

6. Creus que els premis beneficien o perjudiquen?

Els premis creen competitivitat i són un al·licient tant per als artistes com per a les comissions. Un altre tema és la forma de donar-los i la repercussió que tenen en la continuïtat de l'artista

7. S'ha arribat a l'actual situació per la competència deslleial i altres problemes generats pels mateixos artesans?

Primer haurem d'acceptar que és competència deslleial, quines són les obligacions del professional i que tant per cent dels professionals les complixen, quan realitzem l'estudi segurament no usarem el terme "competència deslleial" amb tanta assiduïtat.

8. Com fer de la creació de falles un negoci sostenible?

Està clar que la situació del mercat mana sobre el futur, però és imprescindible reactivar la cultura del taller faller, on la comissió entenga la situació del professional això unit a la conscienciació de l'artista com a empresari que ha de ser la que estabilitze i rendibilitze el sector.

9. Quin és el futur de la professió d'artista faller?

El d'un professional digne, amb l'acreditació o titulació corresponent, que siga la que limite el mercat. Amb el suport i ajuda de l'administració, de les juntes locals i sobretot de les comissions.

10. Afig qualsevol altre comentari que breu cregues convenient.

La professió d'artista faller és molt complexa, i els professionals han de ser els primers a ser conscients de les seues habilitats i de les seues limitacions. Cada dia l'autosuficiència serà més necessària. Està professió no pot ser un capritx o una afició.

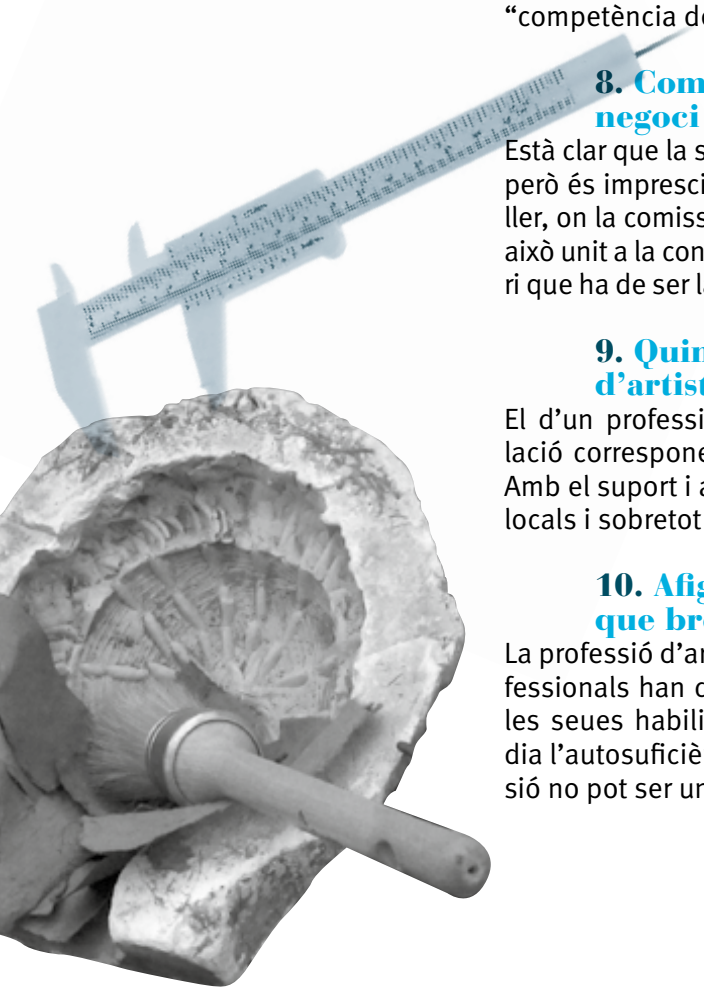

s'ha aprofitat la remodelació per a millorar l'aïllament acústic i lumínic

María Pilar Luna

El muntatge expositiu ha estat dissenyat i dut a terme per personal del MUMA

Agustí Ferrer Clari

amb la projecció d'una mascletà amb unes ulleres de realitat virtual

Salvador Domènech Montoliu

El finançament del museu corre a càrrec dels fons públics

Kike Gandia Àlvarez

Les visites sempre són guiades

Alberto Bou Pérez

També s'ha produït la restauració de cartells de falla i ninots

Gil-Manuel Hernàndez i Martí

La història fallera de Xàtiva es veu reflectida

Jesús González Sarión

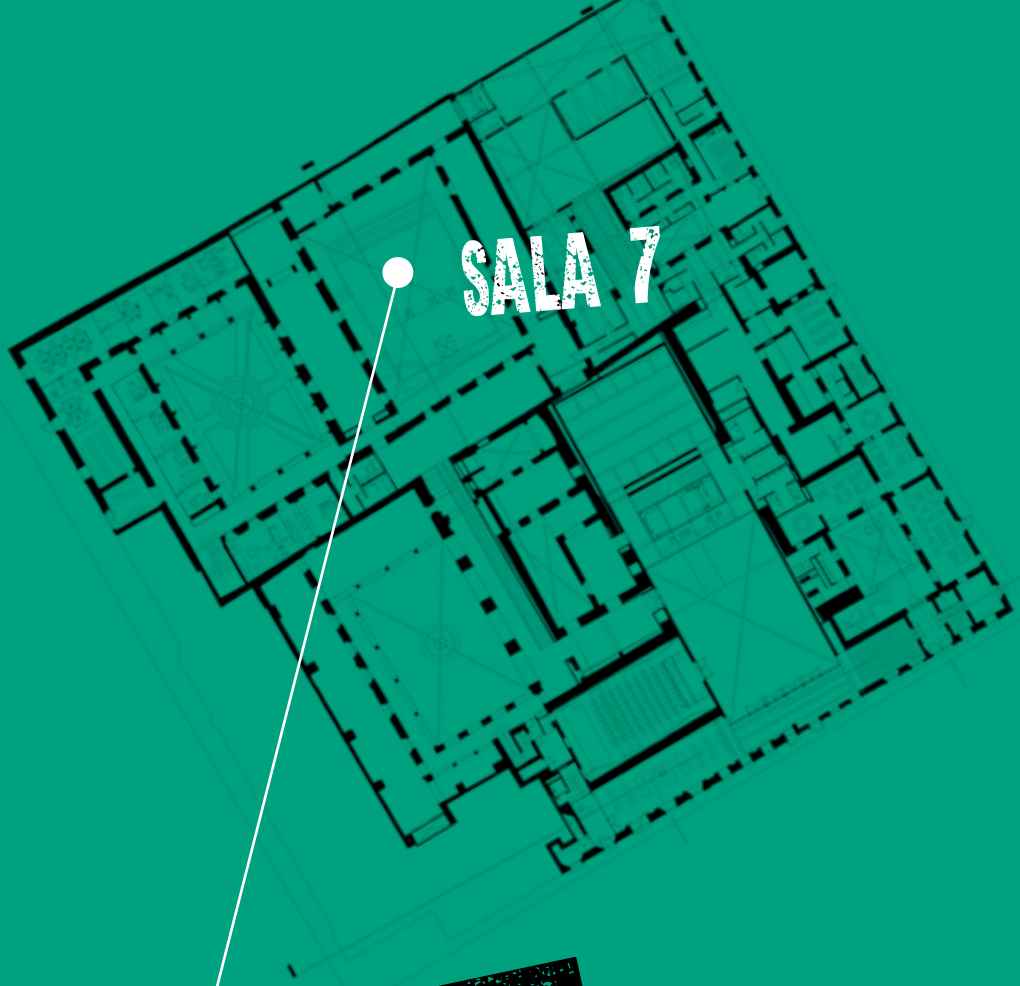

MUSEUS

Fallers

Xarxa Valenciana de Museus Fallers

MUSEU FALLER DE BORRIANA

MUSEU DE L'ARTISTA FALLER DE VALÈNCIA

MUSEU FALLER DE VALÈNCIA

MUSEU FALLER DE CULLERA

MUSEU FALLER D'ALZIRA

MUSEU FALLER DE GANDIA

MUSEU FALLER DE XÀTIVA

XARXA VALENCIANA MUSEUS FALLERS

La Xarxa Valenciana de Museus Fallers naix amb la voluntat de conservar, protegir i difondre el patrimoni artístic i cultural que es desenvolupa al voltant de la festa de les Falles, declarada Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat per la UNESCO en 2016.

Esta celebració recorre la geografia valenciana, en la qual cada localitat li imprimeix un caràcter propi que es recull en els Museus Fallers que formen la xarxa.

Actualment formen part d'aquesta Xarxa:

- Museu de l'Artista Faller de València
- Museu Faller d'Alzira
- Museu Faller de Borriana
- Museu Faller de Cullera
- Museu Faller de Gandia
- Museu Faller de València
- Museu Faller de Xàtiva

Un recorregut per cadascun d'ells és imprescindible per a conéixer tots els matisos d'una festa única en el món.

www.museusfallers.org

Museu de l'Artista Faller de València

María Pilar Luna
Directora del Museu de l'Artista Faller de València

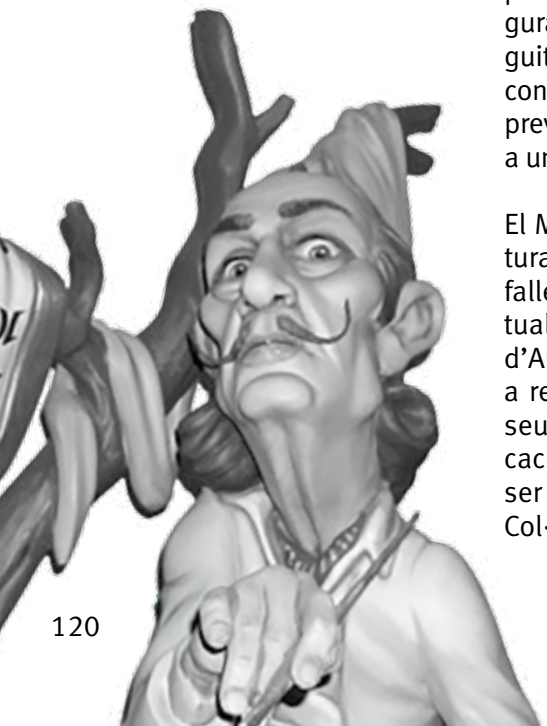

El Museu de l'Artista Faller està de celebració, ja que el passat 27 de setembre el nostre Museu es va reinaugurar i amb aquesta recent remodelació, hem aconseguit posar en valor la col·lecció del mateix, en una nova concepció museogràfica plantejada en la conservació preventiva dels fons i la millora de l'espai expositiu, per a una òptima experiència del visitant.

El Museu de l'Artista Faller atresora un Patrimoni Cultural Valencià únic, que permet veure l'evolució de les falles des de la segona meitat del segle XX fins l'actualitat. Gràcies a la tasca desenvolupada pel Gremi d'Artistes Fallers que, ja des dels anys 70, començà a recollir ninots i grups de figures per a constituir la seua futura col·lecció, sense tindre aleshores una ubicació definitiva. Fins que finalment, el Museu va poder ser inaugurat el 26 de febrer de 1993. Mentre que, la Col·lecció Museogràfica va ser reconeguda, per la Ge-

neralitat Valenciana, el 15 de novembre de 1993.

En l'actualitat compta amb més de cinc-centes peces artístiques entre grups de ninots grans i infantils, esbossos de falles i carrosses, maquetes, treballs d'acadèmia, publicacions del Gremi i una mostra de treballs alternatius dels Artistes Fallers fora de les Falles. A més, es pot contemplar una autèntica falla tradicional exposada al seu interior, durant tot l'any, i en la que es recreen els diversos processos de realització d'esta, pas a pas.

Esta primera fase del nou Museu de l'Artista Faller està fonamentada en la conservació preventiva de les obres i en una correcta difusió dels fons. La intervenció ha acotat l'espai expositiu mitjançant la realització de trasdosats llisos, panellats mòbils, creació d'una nova sala de paper per a la col·lecció d'esbossos i dibuixos, i de recorreguts que possibiliten una millora de la visió i zones diferenciades, que permeten al visitant viure una experiència única i dialogar amb l'obra, podent centrar la seua atenció en esta.

També, s'ha modernitzat la il·luminació de les sales amb focus *leds* específics, s'ha remodelat l'espai interior, sense alterar la configuració de l'arquitectura del Museu, per tal d'aconseguir unes condicions ambientals òptimes per a la conservació de les obres.

Al mateix temps, s'ha aprofitat la remodelació per a millorar l'aïllament acústic i lumínic, i adequar l'espai arquitectònic a les mesures exigides per la museografia contemporània.

L'objectiu d'este nou Museu renovat és potenciar l'*Ofici d'Artista Faller* i que la gent conega de primera mà tots els treballs que es duen a terme i que estan presents en les obres exposades, tant les que pertanyen a l'àmbit de les Falles, com a altres manifestacions artístiques, que requerisquen de professionals acreditats.

Per tant, el nostre Museu és un aparador de promoció dels treballs que realitzen els Artistes Fallers. Encara que, el nostre ofici travessa per una difícil situació i hauria de ser protegit amb ajudes i tindre el recolzament de les nostres institucions, perquè no desaparega. No obstant, des de l'actual Directiva del Gremi d'Artistes Fallers són ja diverses les propostes llançades per a aconseguir una reglamentació que regule i salve l'ofici d'artista faller a la Comunitat Valenciana.

I no és casualitat que el nostre Museu i la pròpia seu gremial es troben ubicats a la històrica *Ciutat de l'Artista Faller (1ª Ciutat Temàtica d'Espanya),* per això, és imprescindible continuar comptant també amb el recolzament institucional per a la seua revitalització, perquè siga un centre de coneixements sobre les tècniques tradicionals de la realització de Falles, a més d'un referent creatiu, cultural i turístic amb un valor patrimonial únic.

Els Museus Fallers són contenidors d'estos valors patrimonials. Per tant, la *Xarxa Valenciana de Museus Fallers* és una entitat, a la que pertany el Museu de l'Artista Faller, que a més, està integrada pels Museus Fallers de València, Alzira, Cullera, Gandia, Xàtiva, i el recentment incorporat, Museu Faller de Borriana. Així, entre tots contribuïm a la protecció, promoció i difusió del patrimoni cultural faller.

AGRAÏMENT

Des d'ací, vull agrair a la *Falla La Malva* d'Alzira l'oportunitat de donar a conèixer el nostre museu, i a tots els lectors i lectores del llibret vos emplacem a visitar-lo. Perquè la història de les Falles es troba ací, al Museu de l'Artista Faller de València.

Museu Faller d'Alzira MUMA

Agustí Ferrer Clari
Director de Museu Faller d'Alzira - MUMA

El Museu Faller es va crear en l'any 1995 per albergar els ninots indultats i mostrar alguns dels elements característics i propis de les falles d'Alzira. La declaració de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat per la UNESCO, va suposar la necessitat de donar-li un enfocament més ampli d'acord amb els valors culturals, socials i tradicionals que representa, de manera que, incorporant-se al Museu Municipal d'Alzira - MUMA, es van remodelar les instal·lacions amb un nou projecte museístic.

ANTECEDENTS

En l'any 1995, la Junta Local Fallera (JLF) amb la col·laboració de l'Ajuntament d'Alzira van crear el Museu Faller al carrer Santa Lucía 16 - 18, en les mateixes instal·lacions que es troben en l'actualitat, si bé l'enfocament era principalment el de conservar els ninots indultats junt amb altres elements propis vinculats a la

Entrada principal del Museu Faller (C/Santa Llúcia, 18)

Entrada Museu Faller

Panell Etimologia i Història

Panell Procés artístic

festa. Hi estaven també les oficines de la JLF dedicades a l'organització i la gestió de les activitats falleres. Una de les recompenses a l'activitat fallera va ser el reconeixement l'1 de febrer de 2005 com a Festa d'Interès Turístic Nacional.

La declaració pel Consell de la Generalitat de Bé d'Interès Cultural Immaterial (BIC) de les falles de València i posteriorment, el 4 de desembre de 2015, de les Falles de Xàtiva, Gandia, Sueca, Alzira i Torrent, va propiciar la consideració de les falles com un bé cultural i no sols festiu.

En juliol de 2016 la Junta Local Fallera i l'Ajuntament acordaren integrar-se en la Xarxa de Museus Fallers, junt als museus de l'Artista Faller, i els museus fallers de València, de Xàtiva, de Gandia i de Cullera, delegant les gestions en el MUMA.

La declaració per la UNESCO de les Falles Valencianes Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat del 30 de novembre de 2016 va ser el revulsiu definitiu per a impulsar el nou Museu Faller.

El 17 de febrer 2018 es va signar en el Museu de l'Artista Faller, per tots els integrants, el Protocol General d'Actuacions de la Xarxa de museus fallers, en el que

Panell Monument

Panell Ninot indultat

es fiquen com a objectius la protecció, la promoció i la difusió del patrimoni cultural faller, i fa que els museus que formen part d'ella no siguen únicament un centre de conservació, sinó que puguen transmetre una activitat cultural que incentiva l'interès dels ciutadans cap al patrimoni cultural i festiu.

Al llarg del 2018 i primeries del 2019, es va dur a termini la remodelació del local i la museïtzació dels continguts del Museu Faller, d'acord amb el nou enfocament cultural. L'11 de març de 2019, s'obrien les portes al públic per a mostrar els valors culturals i socials de les Falles d'Alzira com a BIC i Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

DESCRIPCIÓ

El Museu Faller, representant de la cultura de la Festa Fallera, junt al mateix Museu Municipal d'Alzira - MUMA ubicat a la Casa de *l'Empeño* i l'altra seu museística a la Casa d'Alós (encara en procés de museïtzació), on s'alberguen les col·leccions d'història local i els fons etnològics respectivament, tots tres es troben ubicats en el Centre de la Vila, declarat BIC en l'any 2004. Dits espais culturals, caracteritzats per la seua proximitat, es converteixen en un focus de conservació i divulgació del ric patrimoni cultural, artístic, festiu i turístic d'Alzira.

Aquest nou centre, amb una superfície total de 333,32 m², tot ell situat en planta baixa, alberga un important conjunt expositiu, distribuït en apartats:

- Etimologia i història de les festes josefines. Textos, fotografies, que ens il·lustren i introdueixen en el món faller.
- Informació relativa a les comissions falleres, al Monument i al Ninot Indultat.
- Procés artístic de creació. En el qual es destaca la labor d'artistes, tant locals com de poblacions veïnes,

Mostra de Ninots Indultats

Panell Música

Panell Exercici faller i Dies de Falles

Panell gastronomia

Panell Nit de la cremà i pirotècnia

Panell indumentària

Vitrina indumentària un vestit de fallera confeccionat amb el teixit Carpio i un altre infantil elaborat amb el teixit Herraduras

Vitrina indumentària amb vestit de fallera de la dècada de 1970, vestit de torrentí infantil, un de saragüells, un de "panderola" i un altre de fallera confeccionat a la dècada de 1960

Vitrina indumentària amb barret d'arboços, pintes de llautó, llautó platejat i sobredaurat dels segle XIX-XX, un ventall de tela i unes bandes de seda, raió, pintura i metall de les dècades de 1940, 1950 i 1960

tals com: Julio Monterrubio, Bernat Estela, Germans Parra, Jordi Carrascosa, Carlos March, Juane Cortell o Robert Cogollos, entre altres. Fruit de les mans dels artífexs anteriorment citats, sorgís una mostra de ninots indultats premiats des de finals de la dècada dels 80 fins a l'actualitat. La *Pantanada* de 1982 i la posterior riuada de 1987 suposaren la pèrdua dels ninots anteriors.

- Edicions com els llibrets o els cartells. En la vitrina es guarda una reproducció de llibrets d'Alzira, des del de 1930 de la ja desapareguda "Penya Cascabel" fins al de la "Falla Plaça del Regne" de 1970.
- La Música. Essencial, per damunt de tot, en l'acompanyament i desfilar de les comissions.
- La Gastronomia. Descripció de plats típics valencians, com la varietat d'arrossos; o altres menjars com el tradicional bunyol de carabassa.
- L'Indumentària. Vestits de faller i de fallera de diferents èpoques i estils; complements i altres elements típics valencians.
- El casal. Seu de l'associacionisme faller i focus de totes les activitats.
- L'Exercici faller que inicia poc després de la Cremà fins a la de l'any següent.
- La pirotècnia. On es mostren diferents peces com una traca de principis del segle XX; un engraellat amb nou masclets estopinats; un morteret; una caixa de coets del fester; una tenalla de coets de passejà i un llançador d'eixides (voladors).
- Els Actes dels dies de Falles, els quals configuren la vertadera essència de la festa, centrats del 16 al 19 de març, passant per la nit de la plantà, els passacarrers, lliurament de premis, l'ofrena, el concurs de pasdobles i culminant amb la part més significativa: la Cremà.

El muntatge expositiu ha estat dissenyat i dut a terme per personal del MUMA, sent comissariat per la restauradora Mònica Ibáñez, i assistit per diferents especialistes en la matèria, de la Xarxa de Museus Fallers, del Museu Valencià d'Etnologia, de la Junta Local Fallera, a part d'experts i estudiosos en pirotècnia, indumentària, artistes fallers, i de les falles en general,... així com de col·leccionistes de llibrets, cartells,... entre altres.

Museu Faller de Borriana

Salvador Domènech Montoliu
Director del Museu Faller de Borriana

El Museu Faller de Borriana és una reivindicació històrica del col·lectiu faller de la localitat castellonenca que, gràcies a l'impuls de la Federació de les Falles de Burriana, el Gremi Provincial d'Artistes i Artesans Fallers de Borriana i el Grup d'Estudis Històrics Fallers, va poder fer-se realitat el 8 de setembre de 2018, dia de la patrona de la ciutat després de dos anys d'intens treball i investigació.

En un recorregut per les 8 seccions que completen el museu podran gaudir de la història de les falles de Borriana juntament amb la projecció d'una mascletà amb unes ulleres de realitat virtual i la maqueta del Teatre Payà durant l'acte d'exaltació a les Reines Falleres de Borriana. També de la literatura festiva de la ciutat, d'un espai dedicat als Artesans i monuments presidit per la maqueta de la falla en homenatge a Sorolla que el borrianenc José Luis Pascual Ibáñez "Pe-

pet" va plantar a la plaça de l'ajuntament de València en 1995. Seguint amb la visita, podran veure la secció de "Ninots indultats" amb els ninots que s'han salvat de les flames i un espai dedicat a festivitats i creacions que només es poden veure a Borriana. No menys interessant la visita a l'espai dedicat a les Reines Falleres de Borriana i a la indumentària tradicional i per a finalitzar un aparador que mostra objectes històrics de la història de les falles borrianenques.

Museu Faller de Cullera

Kike Gandia Àlvarez
Director del Museu Faller de Cullera

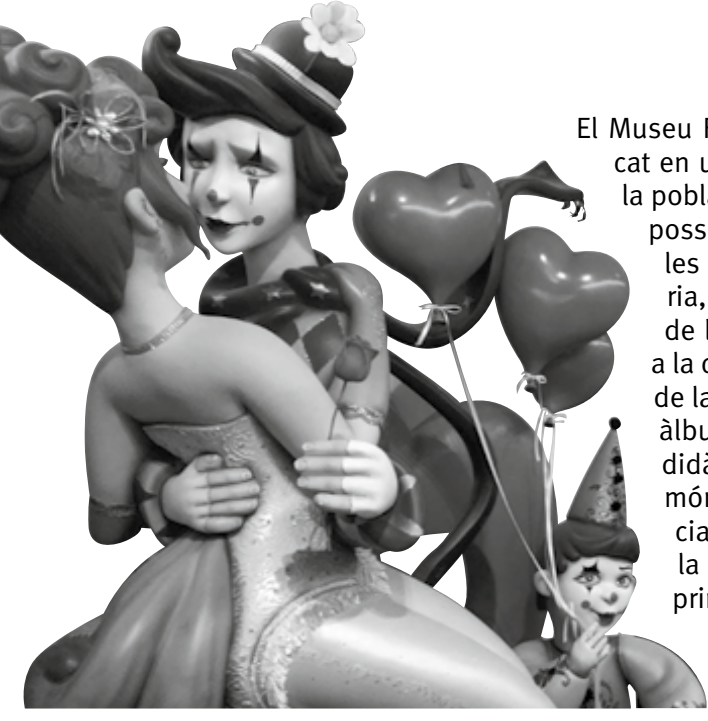

El Museu Faller de Cullera hui en dia està ubicat en un dels edificis més monumentals de la població, la Casa de l'Ensenyança. Cullera posseïx una llarga tradició en la festa de les Falles. Ninots indultats, indumentària, peces de joieria per a l'ornamentació de les dones falleres i maquetes prèvies a la construcció d'una falla composen part de la mostra expositiva, junt amb cartells, àlbums de fotografies i un audiovisual didàctic que introdueix el visitant en el món de la festa valenciana per excel·lència, declarada Patrimoni Immaterial de la Humanitat per la UNESCO. L'atractiu principal amb el qual compta aquest museu és la gran afluència de públic estranger, ja que està emplaçat en una ciutat turística.

El Museu Faller de Cullera s'inaugurà en 1992, i acollia els ninots indultats de la població des de 1972, a més de documentació sobre la festa fallera i les diferents comissions. Va ser impulsat per l'Ajuntament de Cullera amb el recolzament de la Junta Local Fallera de Cullera. Està instal·lat en un edifici monumental bastit al segle XVIII, la Casa de l'Ensenyança, una de les primeres escoles públiques de l'Estat espanyol durant l'època de la Il·lustració, hui convertit també en centre cultural i en una Sala d'Exposicions Municipal.

El finançament del museu corre a càrrec dels fons públics de l'Ajuntament de Cullera i l'accés és gratuït.

Al museu se celebren algunes activitats complementàries durant l'any. Per exemple, a la sala d'exposicions annexa es du a terme l'exposició del ninot de l'exercici en curs, a més d'altres mostres d'indumentària a l'antiga i esdeveniments fallers.

Les relacions amb el món faller i, concretament, amb la Junta Local Fallera, són fluides i excel·lents. La Junta Local Fallera té l'obligació d'entregar al museu els ninots indultats en condicions òptimes després de l'indult, una vegada finalitzat l'exercici faller. A més, col·labora amb l'Ajuntament i el museu en tot allò que se'ls demana.

En aquest moment el museu es troba en una fase de transició a l'espera de la creació i disseny d'un nou projecte de museïtzació, on les noves tecnologies seran el nucli vertebrador, i passarà a ser, no tan sols una mera exposició de ninots, sinó un museu temàtic de la festa fallera.

Ara que les Falles han sigut declarades Patrimoni Immaterial de la Humanitat, som conscients que hem de fer un esforç per conservar, protegir i difondre la festa, i els nostres museus són la millor eina. Per això, ara més que mai, la remodelació i creació d'un nou museu a Cullera dedicat a la festa de les Falles és una autèntica urgència. Treballarem dur per estar a l'altura de les circumstàncies i ser mereixedors d'eixe reconeixement que ens ha fet la UNESCO.

Museu Faller de Gandía

Alberto Bou Pérez
Director del Museu Faller de Gandia

La Tradició d'una festa centenària i les últimes tecnologies es donen la mà al Museu Faller de Gandia. El Museu et proposa una experiència diferent on aprendràs la nostra cultura tradicional. Gaudiràs dels millors "Ninots" i coneixeràs el procés de creació d'un monument , comprendràs l'ofici de l'artista faller, únic al món. Descobriràs els secrets de vestir una fallera i de la indumentària típica valenciana, viuràs en primera persona una "Mascletà" virtual i t'envoltarà la música tradicional. Finalment et revelarem el misteri del ritual el foc a la nit de "la Cremà".

Un Museu diferent amb espais didàctics i interactius. Les visites sempre són guiades, estan adaptades a cada col·lectiu, amb vitrines tàctils, jocs sonors i accés per a persones amb mobilitat reduïda. Les visites es poden realitzar en anglès, rus, alemany, francès, castellà i valencià.

ACICALADO

Museu Faller de València

Gil-Manuel Hernàndez i Martí
Director del Museu Faller de València

El Museu Faller de València és una de les principals institucions de la festa fallera i una de les més importants per a la seua difusió, promoció i divulgació. Es tracta d'un museu únic al món perquè la seua col·lecció de ninots indultats es va formant cada any per votació popular, i no per la decisió d'un tècnic o especialista. El Museu Faller és el fruit d'un llarg procés que es remunta als anys 30 del segle XX, quan apareix, d'una banda, la iniciativa de Regino Mas de promoure l'indult d'un ninot ("L'Indult del Foc") entre tots els ninots presentats a una Exposició del Ninot per les comissions falleres. La primera Exposició del Ninot es va celebrar en 1934 i fou tal l'èxit que en pocs anys anà generant-se una xicoteta col·lecció de ninots indultats.

La idea primigènia era que els ninots indultats passaren a formar part del futur Museu del Folklore Valencià, el que explica que els primers ninots fallers indultats

representaren tipus populars valencians, però l'esclat de la Guerra Civil paralitzà el projecte i en la postguerra ja fou impossible dur-lo a la realitat. Com a conseqüència, la col·lecció de ninots indultats començà un periple que la dugué a vagar per diversos llocs, des del Palau Municipal de l'Exposició al Palau del Comte de Parcent, passant per espais més efímers, i sempre en condicions de conservació molt dolentes, circumstància que provocà la degradació de bona part de la col·lecció. De fet, esta va quedar quasi abandonada entre 1940 i 1946, i sols les diverses edicions de la Galeria Fallera (exhibicions temporals dels ninots durant la Setmana Fallera) entre 1947 i 1966, aconseguí donar-li una mica més de visibilitat.

L'arribada del dramaturg, poeta i activista cultural Josep Alarte a la directiva de Junta Central Fallera possibilità que en 1967 proposara la creació d'un "Museu Faller" estable, que es feu realitat a partir de 1971 en l'antic convent de Montolivet. Dissortadament, les instal·lacions estigueren de manera "provisional" fins que en 1995 l'Ajuntament de València rehabilità l'edifici per a seu de la Junta Central Fallera i el Museu Faller, fent-se un conjunt de restauracions dels ninots indultats, els quals presentaven un alt grau de deteriorament.

Posteriorment l'Ajuntament de València va publicar un *Catàleg raonat* en tres volums del mateix (2002, 2003, 2005) i una guia en quatre idiomes (2010), obra de l'Associació d'Estudis Fallers. Al voltant del Museu Faller va anar creixent la fastuosa i mediàtica Ciutat de les Arts i les Ciències, situació que a la llarga va afavorir que el Museu Faller de València atraguera cada vegada més visitants i turistes, passant de 58.337 visitants en 2005 a 93.443 en 2015. Unes dades que no haurien de sorprendre tenint en compte que el Museu Faller, a banda de la col·lecció de 80 grups indultats grans i 54 infantils (des de 1963), conté una excellent col·lecció de cartells anunciadors i finalistes de la festa fallera, una col·lecció d'insígnies de comissions falleres, més

una altra de quadres de falleres majors de València. També té una interessant col·lecció d'esbossos i fotografies. És a dir, un contingut altament singular i molt valorat per la gent que va a visitar-lo.

La visita als ninots indultats grans i infantils que s'exhibeix en les galeries del Museu Faller de València permet un repàs ben interessant de la història de la festa fallera i de la pròpia ciutat de València, a més de reflectir les transformacions socials, econòmiques i culturals del nostre món. A més resulten molt interessants per captar les diverses sensibilitats estètiques, estils i artistes fallers de la festa. D'igual manera, la col·lecció de cartells reuneix a molts dels més grans cartellistes valencians, mostrant la forma en què històricament s'ha publicitat la festa fora de la ciutat i també a l'estranger. La col·lecció d'insígnies permet captar gràficament la capital importància d'eixa extensa xarxa de sociabilitat festiva que són les comissions falleres. Finalment, la col·lecció de quadres de falleres majors de València, que es complementa amb l'exhibició del vestit de valenciana que la mítica Pepita Semper dugué en ser nomenada Miss Espanya en 1929, testimonia la gran rellevància que eixe càrrec honorífic té en la festa, alhora introdueix una reflexió sobre el paper de la dona en les Falles.

Per això fou tan important per al Museu Faller de València la seua homologació oficial com a museu per la Generalitat Valenciana en maig de 2016. Una dignificació indispensable per a una festa que fou declarada Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO el 30 de novembre d'eixe mateix any. La Declaració de 2016 va suposar la necessitat de dinamitzar el Museu Faller de València, posant-lo veritablement en valor patrimo-

VALENCIA
TRADICIONALS FESTES
DE LES FALLES
del 13 al 20 de Marc de 1932

fallas
DE SAN JOSE
DEL 12 AL 19 DE MARZO
VALENCIA
1958

FALLAS
DE VALENCIA
FIESTAS DE INTERES TURISTICO INTERNACIONAL
DEL 12 AL 19 DE MARZO DE 1982

Falles
de València
som foc
1-19 març 2018

Museu Faller de València un total de 120.913 persones, entre les quals destaca especialment els visitants pertanyents al col·lectiu faller, que sent com a seu el Museu, ja que el seu esforç anual fa possible la festa, els cadafals fallers i els ninots presentats a l'Exposició del Ninot, dels quals eixen cada any els ninots indultats que passen a exhibir-se al Museu Faller de València.

nial, potenciant el seu coneixement, el seu ús pedagògic i, sobretot, convertint-lo en un lloc de difusió, promoció i reconeixement de la cultura fallera i de l'obra dels artistes fallers.

Per això en els darrers tres anys s'han dut a terme una sèrie de reformes i s'han activat un conjunt d'iniciatives absolutament necessàries. Així, s'ha canviat el cromatisme de les sales i la seua il·luminació, s'han reorganitzat les col·leccions, s'ha creat és una nova imatge corporativa i s'ha inaugurat la sala d'exposicions temporals Josep Alarte per a donar cabuda a l'obra artística dels artistes fallers més destacats. També s'ha produït la restauració de cartells de falla i ninots, el llançament de les xarxes socials del Museu, l'activació d'una visita virtual en 3D al mateix, el disseny de la web del Museu, la preparació de nous elements gràfics orientats a millorar la contextualització de les col·leccions, la realització de visites guiades tematitzades, o la posada en marxa d'una Xarxa Valenciana de Museus Fallers, entre altres iniciatives. En 2018 visitaren el

Es suma, es tracta de tot un conjunt de projectes, propostes i activitats que la Regidoria de Cultura Festiva, a la qual pertany el Museu Faller de València, ha fet possible, col·laborant a més amb altres entitats i institucions. Sols així es pot avançar en el camí que a mig termini hauria de dur a la conversió del Museu Faller de València en el gran museu etnològic de la festa de les Falles, capaç de mostrar tots els seus variats elements, d'acord amb la Declaració de la UNESCO de 2016. El reconeixement com a Patrimoni Immaterial del Humanitat implica avançar en eixe camí i demana nous esforços, inversions i treballs, que han d'implicar necessàriament al món faller, a l'esfera artística, als gestors culturals i a les institucions públiques. Mentre, el Museu Faller de València continua amb la seua tasca de promoció de la festa de les Falles, ja que, al capdavall, guarda amb cura les poques restes materials que queden de les falles que es planten cada any. En suma, es tracta de fer un gran esforç per tal de situar el Museu Faller de València a l'alçada de la nova consideració de les Falles com un patrimoni comú de tota la Humanitat.

Museu Faller de Xàtiva

Jesús González Sarión
Director del Museu Faller Xàtiva

El museu Faller de Xàtiva va ser inaugurat el Febrer de 2015, ubicat a un dels llocs més emblemàtics de la ciutat el carrer Montcada i molt a prop de la plaça de la trinitat, on es va plantar la primera falla després de la ciutat de València.

Aquest museu fou creat per tal d'acollir els ninots indultats des de l'any 2012 i preservar-los així del pas del temps, a aquest espai també podem trobar diferents documents, bandes i fotografies donats per diferents persones i que formen part de la història de les falles de la ciutat, a més a més trobem indumentària fallera, fotografies de les falleres majors de Xàtiva i els monuments guanyadors de cadascun dels anys i un ninot de Vernia de l'any 1946, sent aquest una de les joies d'aquest museu.

La història fallera de Xàtiva es veu reflectida a aquest museu, donat que podem veure des de la història

de Blai Bellver fins a un homenatge als artistes fallers de la ciutat, tot aquest recorregut es fa mitjançant les indicacions del nostre "Felip Vé" particular.

El museu Faller de Xàtiva acull durant tot l'any diferents exposicions de les comissions falleres i presentacions de llibrets d'aquestes.

vos demane que en els propers dies gaudim tots junts d'aquesta gran festa

Enrique Furió Orba

Tu, amb silencis i amb paraules, deessa a l'Olimp dels sentits

Raül Calabuig

S'ha acabat el café; és hora de desentendre, no siga que un mal vent…

Raül Calabuig

sou fantasia, la més pura alegria.

Miguel Ángel Martínez Tortosa

estic representant als xiquets d'una gran comissió

Pablo Acosta Sanchis

el temps ha anat alimentant les meues il·lusions i ganes de festa

Triana Miquel Llopis

…carícia d'una família, goig d'adolescència,

Miguel Ángel Martínez Tortosa

Un xiquet plora, una xiqueta juga,

Miguel Ángel Martínez Tortosa

Sala Fera

{ Comissions

major | infantil

Enrique Furió Orba

President

Plasmar al llibre de la Malva les meues paraules com a President és un orgull que no imaginava que arribara tan prompte, però no em falten ganes per portar endavant nous projectes al capdavant d'aquest gran col·lectiu.

Com cada exercici, són un fum d'activitats, actes i propòsits els que ens envolten. No obstant això, lluitarem, i esperem merèixer els premis que puguem guanyar amb el nostre TRO D'AVÍS, els nostres monuments i altres concursos als què participem. Però el propòsit que tenim tota la Directiva, els fallers i falleres que col·laboren amb nosaltres, i que hem de aconseguir tots junts, és fer del bon ambient de falles que es respira al llarg de l'any una realitat, i que aquesta siga la nostra manera de veure i fer les coses al llarg de tota la dilatada vida que li espera a la comissió.

Vos he de dir que aquest 2020 em preocupava no conformar la representació de la comissió al complet, però la sort m'ha somrigut, i no puc estar més content i satisfet.

Satisfet per compartir aquest any amb una senyoreta que ha nascut al si d'una gran família fallera, Carmen, que a part de donar-me l'oportunitat com a president, me la dona com amic. Sé de segur que aportarà, junt amb la seua família, experiència i saber estar en tot moment, i desitjar que el nostre any estiga replet d'èxits i de bons records.

Però no vaig a oblidar-me en aquestes línies dels meus dos xiquets, Triana i Pablo. Ells representaran a la xicalla fallera de bon gust i amb molta il·lusió i ganes, i

clar, per a ells també demane que gaudisquen amb nosaltres dels èxits, i que els records que retinguen aquest any a la seua ment amb les seues famílies i amics, siguen dels millors de la seua vida.

A tots vosaltres, malvers i malveres, una vegada llegit aquest full d'un gran llibre com és el nostre, vos demane que en els propers dies gaudim tots junts d'aquesta gran festa que són les Falles, que celebrem els bons moments, actes, èxits i festes, i que es veja recompensat un any més de dur treball.

Aquest Tro d'Avís porta el nom del primer colp de so que ens endinsa a la festa, a 19 dies frenètics, de diversió, d'alegria, a tot arreu d'una Alzira més fallera que mai.

En nom meu i de la meua directiva, vos convide a tots vosaltres, fallers, falleres, lectors i lectores d'aquest magnífic llibre a visitar els nostres monuments, on la càrrega de sàtira i la crítica recolza el treball incansable d'aquesta comissió per la cultura, la festa i la tradició fallera.

Bones falles a tots.

CAIR CALABUIG

Carmen María Sanchis Castillo

Fallera Major

PREGÀRIA

Solemnement, mire d'enllestir un prec,
com súplica ferma i esperançada,
amb la indestructible fe d'un cec
que anhela la llum, sempre imaginada.

En atenta oració demane audiència
als quimerosos déus dels impossibles;
que tinguen amb mi pietat i paciència
concedint-me aquell cel indescriptible:
rebre el bateig de ta mirada
i ser corprès pel teu somriure,
per eixa dolçor benaurada
que m'avalota i em fa lliure.

No et calen ni arracades ni agulles
ni pintes, ni hòs... vull dir: vestits.
Tu, amb silencis i amb paraules,
deessa a l'Olimp dels sentits.

Raül Calabuig

2020
CAIR CALABUIG

«Café de records»

Carmen María

De tant en tant, quan creu que és oportú, o en presentar-se el moment així, sobtadament, sense demanar permís, Carmen Maria es recull a l'andana del seu interior, del seu jo més immesurable; la cambra on es relaxa i no deixa entrar ningú. Es prepara un café i seu a l'engronsadora tot agraint l'escalfor que sura de la tassa en deixar-se acaronar per les seues mans. Ha deixat mig oberta la porta que dóna al terrat i, mentre la matinera llum del sol li llepa la cara, mira els fils d'estendre on té, penjant d'agulles de fusta, els seus millors records, aquells que ha anat triant per plegar-los i alçar-los al calaix dels tresors. Era ara una d'eixes ocasions en què calia treure'ls i rememorar-los mentre els pega l'aire.

Hui els tocava als de música i casal, pasdoble i carrers festívols, bunyol matiner i xocolate espés, de presses i corregudes per a estar a temps, eixos que encara fan olor a pólvora de l'última "despertà". Podien semblar repetits, car en esta família es tornen a viure cada no massa temps. Carmen, però, els diferencia molt bé, els ordena a voluntat i escull aquells que, pensa, li faran més profit per als temps alegres que, anunciats, li són imminents. Fa un tast de café i, amb un mig som-

riure d'autocomplaença, mira de treure el màxim a cada pas; sap que arribarien estos dies de teles brodades, de pintes i monyos, d'inquietuds i festa inexcusable i desitjada. No és la il·lusió de la seua vida; ni l'any més feliç, bé que ho sap; però és una fita inesborrable que proveirà de nous i selectes records per als que ja ha reservat espai al calaix màgic de la còmoda dels secrets.

S'ha acabat el café; és hora de desentendre, no siga que un mal vent, o un veïnat indiscret, facen malbé les perles de la memòria. I Carmen, amb un tancar d'ulls, silent i astuta com felí amatent, en un no res ho deixa tot com estava; ja escolta pel passadís les passes de sa mare, de la que espera el conegut "estàs a punt?", renec d'impaciència embolcallat per l'anhel i gaudi de les seues mans. En canvi; en una de les poques vegades que Carmen ha errat, sa mare no ha dit res: complaguda i satisfeta la mira, com es mira a les reines.

Raül Calabuig

Cort d'honor

Sou il·lusió, de la festa passió,
teniu força, estímul que es reforça,
beneïda tendresa, subtil delicadesa,
esclat d'elegància, olorosa fragància,
ferma noblesa, distingida lluïdesa,
empenta constat, real i perseverant,
gràcia i molt d'estil, distinció gentil,
sou fantasia, la més pura alegria.
Sou falla, la més pura i dolça batalla,
sou casal, l'esperit més gran i colossal,
sou cercavila que el colorit perfila,
sou Malva i el nostre goig a mansalva.

Miguel Ángel Martínez Tortosa

1

2

5

3

6

4

7

8

1. Andrea Albalat Lledó
2. Sara Alemany Botella
3. Laia Araitoarro Pérez
4. María Amparo Arocas Timor
5. Carla Bernabeu Moll
6. Nuria Blay Sayol
7. María José Bohigues Agustí
8. Arantxa Bohigues Parra
9. Mercedes Bohigues Valls
10. Andrea Boix Juan
11. Rosana Borrull Casterá
12. Alicia Bou Pascual
13. María Amparo Buendía Pau
14. Blanca Caballero Ortiz
15. Susi Caballero Pellicer
16. Ariadna Cáceres Castillo
17. Yaiza Cáceres Castillo
18. Ruth Camarena Peris
19. Andrea Carrió Llorens
20. Carmen Castillo Peris
21. Mari Ángeles Castillo Peris
22. María Clari Marzal

23. Carolina Escudero Garrigues
24. Chelo Expósito Rodríguez
25. Begoña García Albelda
26. Sandra García Albelda
27. Carla García García
28. Elisabet García García
29. Lorena Giménez Serrano
30. Lorena Gimeno Almiñana
31. Nerea González Caballero
32. Paula González Caballero
33. Sofía González Sangil
34. Alba Guillem Martí
35. Blanca Gurrea Arocas
36. Paula Hernández Castillo

37. Tamara Hernando Montalvá
38. Marta Herráiz Giménez
39. Loles Iborra Ballester
40. Pilar Juan Zurano
41. Gemma Llopis Tello
42. Claudia Llorca Rodríguez
43. Cristina Llorens Furió
44. María José Llorens Furió
45. Sheila Madrid Expósito
46. Rosa María Martín Campanero
47. Mari Ángeles Martín Ugarte
48. Sofía Martínez Miralles
49. Silvia Martínez Valls
50. Marta Mena Gallach

51. María Mesto Lirio
52. Pilar Mesto Lirio
53. Martina Miquel Llopis
54. Patricia Mira Blanquer
55. Ángela Mondéjar Pérez
56. Ana Montalvá Monsalve
57. Roxana Oliver Hernández
58. María Ortiz Sánchez
59. Isabel Palop Martí
60. María Amparo Parada Buendía
61. Ruth Pellicer González
62. Isabel Pellicer Rubio
63. Laura Pérez Artés
64. Mari Carmen Pérez Gadea

57

58

62

51

54

59

63

52

55

60

64

53

56

61

65. Mari Lluch Ramírez Puerto
66. Pilar Ramos García
67. Laura Roca Ibáñez
68. Aina Romera Castillo
69. Aroa Rosell García
70. Irene Roses Escandell
71. Carla Roses Serra
72. Marta Roses Serra
73. Marina Sampedro Spitz
74. Carla Sanchis Castillo

75

80

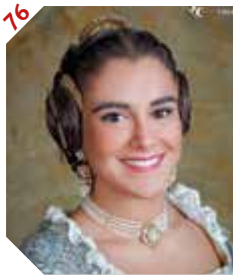
76

81

77

82

85

78

83

86

79

84

75. Marta Sanchis Castillo
76. María Sanchis Fuster
77. Mari Carmen Sanfrancisco Vila
78. Inma Soler Iborra
79. Mar Soler Iborra
80. Carolina Sotos Quirce
81. Mercedes Valls Julio
82. Silvia Valls Julio
83. Noelia Varela Ferrer
84. Natalia Verdú Garés
85. Elena Vicioso Sangil
86. Marta Villalba Marco

FOTOGRAFIES FALLERES:

FOTOBAUL CALABUIG

COMissió

President
Enrique Furió Orba

Fallera Major
Carmen María Sanchis Castillo

Vicepresidenta d'Activitats Diverses
Roxana Oliver Hernández

Vicepresidents de Casal
María Ángeles Castillo Peris
Fernando Calderón Cerdeño

Vicepresidenta de Cultura
María Isabel Pellicer Rubio

Vicepresidenta Econòmica
Marta Blasco Espí

Vicepresidenta de Festejos
Ruth Pellicer González

Vicepresident de Monument
David Llorca Ríos

Vicepresidents de Protocol
Mercedes Bohigues Valls
Mercedes Valls Julio

Assessor a la Presidència
Carlos Sanchis Doménech

Secretària
Rosa María Martín Campanero

Vicesecretària
Teresa Mariner Vidal

Comptadora i Delegada de Loteries
Eva María Fuster Albentosa

Tresorera
María Isabel Pellicer Rubio

Delegat de Monument
José Vicente Ripoll Molero

Jurats de Monuments
José Manuel Rubio Albentosa
José Vicente Ripoll Molero
José Luis Bono Blay

Delegades de Festejos
María Sanchis Fuster
Arantxa Bohigues Parra
Carla Roses Serra

Delegats de Cultura i Llibret
José Manuel Rubio Albentosa
Miguel Ángel Martínez Tortosa

Delegades de Cens i Recompenses
Ana Maria Montalvà Monsalve
Tamara Hernando Montalvà

Delegada de Xaranga
Aina Romera Castillo

Delegats de la Junta Local Fallera
María Amparo Arocas Timor
Francisco Javier Sanchis Doménech
Carlos González Martínez
José Carlos Giménez Gromaz

Delegats del Túnel del Terror
María Amparo Parada Buendía
Patricia Zanón Hernández

Delegat Jurídic, de Pirotècnia i Cremà
Francisco Javier Sanchis Doménech

Delegat de Premsa i Xarxes Socials
Miguel Ángel Martínez Tortosa

Delegada de Publicitat
María Isabel Pellicer Rubio

Delegada de Pasdoble
Gemma Llopis Tello
Aina Romera Castillo

Delegats d'Esports
Daniel Hernando Montalvà
Jaime Bohigues Valls
David Perales Ferrer

Delegada de Falleres
María Amparo Buendía Pau

Delegades de Protocol i Presentacions
María Amparo Parada Buendía
Nuria Blay Sayol
Teresa Mariner Vidal
Sílvia Valls Julio
María Carmen Sanfrancisco Vila
María José Bohigues Agustí

Delegades de Replega
María José Bohigues Agustí
María Asunción Caballero Pellicer

Delegats d'Activitats Diverses
Francisco Javier Lázaro Ortiz
Sergio Parada Buendía
José Parada Martínez
José Luis Bono Blay
Jerónimo Vélez Algaba
Francisco Santamaría Lorja

Delegats d'Accessibilitat
Carlos González Martínez
José Pastor Martínez

Bunyoleres
Antonia Bohigues Peris
María Ángeles Pla García

vocALs

Andrea Albalat Lledó
Alicia Albelda Pérez
Mercedes Albelda Talens
Rosa Alemany Botella
Sara Alemany Botella
Noemí Alfonso Sanfrancisco
Francisco Alfonso Vivas
Amanda Almendro Blanco
Lorena Andrés Serrano
Aitor Antón Fernández de Gorostiza
Laia Araitoarro Pérez
Susana Ávila Martín
Nerea Baldoví Crespo
Belén Ballester Martínez
Alba Barrera Madrid
Carlos Berenguer Doblas
Carla Bernabeu Moll
Genaro Bixquert Santos
Alejandro Boix Juan
Andrea Boix Juan
Ricardo Boluda Sarrión
Ximo Borràs Sanchis
Rosana Borrull Casterà
Manuela Borrull Castro
Ricardo Borrull Castro
Alicia Bou Pascual
Jesús Brines Escandell
Blanca Caballero Ortiz
Salvador Caballero Pellicer
Ylenia Cabrerizo Dalmau
Ariadna Cáceres Castillo
Yaiza Cáceres Castillo
Elena Calabuig Negueroles
Raul Calabuig Suñer
Ricardo Calvo Palomares
Ruth Camarena Peris
José Manuel Cardona Aviñó
José Miguel Carreres Mesto
Justo Carrió Badenes
Andrea Carrió Llorens
Nadia Castillo Alberola
Arnau Castillo González
Antonia Castillo Peris
Carmen Castillo Peris

Raúl Castillo Peris
Carla Clari Giménez
María Clari Marzal
Borja Cortabarra Dalmau
Fernando Cortabarra Fernández
Francisco Cuenca Ponts
Gemma Dalmau Pérez
Montserrat Dalmau Pérez
Silvia Dalmau Pérez
Marc De Gracia Vercher
Noelia De la Concepción Bodi
Paula Diosan
Francisco Domínguez Utrero
Belén Duato Badía
Mariano Escudero Candel
Carolina Escudero Garrigues
Chelo Expósito Rodríguez
César Fábregues Roses
Agustina Fernández Cruz
Ivonne Ferrandis Oliver
Jesús Ferrandis Soriano
Ariana Fiarni Requena
David Fisac Monje
Juan Fito Santamaría
Marta Fontana Comes
Sara Fontana Mínguez
Marta Fuertes Mansanet
Ana María Gandía Domínguez
Begoña García Albelda
Sandra García Albelda
Leticia García Calafat
Carla García García
Elisabeth García García
Luis García Mollar
Víctor Javier García Muñoz
María Ángeles García Pérez
J. Vicente García Sanchis
Pablo Garrigues López
Pilar Garrigues Pamplona
Carlos Giménez Bohigues
Daniel Giménez Bohigues
Lorena Giménez Serrano
Fredy Giménez Soriano
Lorena Gimeno Almiñana
Rafael Gómez González
Nerea González Caballero
Paula González Caballero
Sofía González Sangil
María Gregori Ortega
Alba Guillen Martín
Pedro Guillén Piera
Blanca Gurrea Arocas
Mª Ángeles Hermita Conejero
Iván Hernández Sala
Paula Hernández Castillo
Luis Manuel Hernando Carrasco
Marta Herráiz Giménez
Pedro Huerta Martínez
Antonio Huertas Soler
Borja Huertas Soler
Loles Iborra Ballester
Alejandro Iñigo Vila
Salvador Juan Mira
Pilar Juan Zurano
Mercedes Julio Boquera
Ana María Justo Molina
Jorge Justo Molina
Ladislao Lancero Soler
Rafael Landete Montalvá
Mª del Lluch Laudes Alfonso
Daniel Lencina Calatayud
Gemma Llopis Tello
Claudia Llorca Rodríguez
Cristina Llorens Furió
María José Llorens Furió
Lucía López Argente
Isaac López Granero
Alberto López Llopis
Pedro López Llopis
José Antonio López Valverde
Adrià Lorenzo Rosell
Sheila Madrid Expósito
Mireia March Aguilar
Ignacio Marchesi Alcober
Daniel Marco Egusquiza
Marina Marín Prats
Edgar Martí Bermejo
María Ángeles Martín Ugarte
Susana Martín Ugarte
Gloria Martínez Llombart
Sofía Martínez Miralles
Juan Salvador Martínez Palomino

Encarna Martínez Peris
Miguel Ángel Martínez Valls
Silvia Martínez Valls
Marta Mena Gallach
María Mesto Lirio
Pilar Mesto Lirio
Eduardo Miquel Girbés
Martina Miquel Llopis
Patricia Mira Blanquer
Marc Molina Camarena
Pilar Molina Pérez
Adrián Molina Sansaloni
Ángela Mondéjar Pérez
Adrián Montalvá Serrano
Mónica Montalvà Pastor
Javier Monzó Giménez
Marta Moya Calero
Ainhoa Natividad Serrano
Alba Oriente Puig
Andrea Oriente Puig
Víctor Ortega Sanjuán
María Ortiz Sánchez
María Palomares Catalá
Ángela Mª Palomares Vidal
Isabel Palop Martí
José Pascual Castillo
Isabel Pasqual Pastor
Raquel Pastor Masiá
Gala Pastor Soriano
David Pau Monleón
Sara Pedro Tudela
David Perales Ferrer
Mireia Perelló Estrelles
Laura Pérez Artés
Mª Carmen Pérez Gadea
Carmen Peris Ferrús
Soraya Pous Albelda
Mª Lluch Ramírez Puerto
Sofía Ramón Alcolea
Pilar Ramos García
Alba Resa Añó
María Resa Añó
Tamara Ribero Balaguer
Antonio Ripoll Asensio
Laura Roca Ibáñez
Carmen Mª Roca Ibáñez
Alba Román Ventura
Andreu Romera Castillo
Aroa Rosell García
Nuria Rosell Montagud
Irene Roses Escandell
Marta Roses Serra
Mª Isabel Rubio Albentosa
Enrique Ruiz Valenciano
Juan Bautista Sáez Camarena
Empar Sáez González
Marina Sampedro Spitz
Mª del Mar Sánchez Alcaraz
Clara Sánchez Onrubia
Beatriz Sanchis Aguilar
Carla Sanchís Castillo
Marta Sanchís Castillo
Mª Teresa Santamaría Gregori
Celeste Sario Boluda
Noelia Sayol Sánchez
Andrea Sifres Arribas
Inma Soler Iborra
Mar Soler Iborra
Pablo Soler Iborra
Bernardo Soler Monerri
José Manuel Soler Torro
Carolina Sotos Quirze
Anastasya Sovgan
Ángel Tello Casterá
María Torres Prades
Ricardo Ull Martí
Laura Ull Tudela
Pilar Vallés Chornet
Javier Valls Julio
Jorge Valverde Albelda
Julián Valverde Rodríguez
Jorge Valverde Soler
Noelia Varela Ferrer
Julio Vaya Villanueva
Natalia Verdú Garés
Elena Vicioso Sangil
Àlex Vidal Bosch
Marta Villalba Marco
Isabel Zanón Hernández
Patricia Zanón Hernández

guarDonats

Flama d'Or i Murta amb Brillants
Miguel Ángel Martínez Tortosa

Flama d'Or i Murta
José Vicente García Sanchis

Flama d'Or
María Ortiz Sánchez
Carla Sanchis Castillo

Flama d'Argent i Murta
Begoña García Albelda
Andreu Romera Castillo
José Antonio López Valverde
Patricia Mira Blanquer
Justo Carrió Badenes
Mª José Llorens Furió
Ignacio Marchesi Alcober
Beatriz Sanchis Aguilar
Carol Escudero Garrigues

Flama d'Argent
Ruth Camarena Peris
Marta Roses Serra
Ana Mª Justo Molina
José Luis Bono Blay
Encarna Martínez Peris
Claudia Llorca Rodríguez
Manuela Borrull Castro

Pablo Acosta Sanchis

President Infantil

Enguany tinc el privilegi de dirigir-me a tots vosaltres com el vostre President Infantil, la qual cosa m'ompli d'orgull i satisfacció.

Entre les meues aficions estan les Falles i la Setmana Santa. M'encanta tocar el tambor. Aleshores, enguany he de compartir les dues coses. Faré tot el que siga menester per estar a l'altura de les circumstàncies ja que sé que estic representant als xiquets d'una gran comissió, que s'ha llaurat el seu nom a base de treball i constància havent aconseguit molts premis al llarg de la seua història.

Dir-vos també, que de la mateixa manera que quan mon pare va ser president infantil s'obtingué el premi al millor ninot de secció, m'agradaria que enguany fora un any amb molts premis, tant de llibret, com de monument o de qualsevol altra cosa que siga possible.

I com no, donar-li les gràcies a ma mare i al nostre president Enrique perquè gràcies a ells dos, el meu somni des de molt menut, a la fi, s'ha fet realitat.

Però no vull acomiadar-me de vosaltres sense abans dir-li a la meua Fallera Major Infantil, Triana, que passarem un any inoblidable.

I a la Fallera Major, Carmen, dir-te que tu també formes part del meu somni, ple d'alegria, música, pólvora i festa. Festa, a la qual vos convide per a gaudir junt amb nosaltres, a la nostra plaça de la Malva.

Jo faré tot el possible perquè la comissió infantil tinga un President Infantil inoblidable i del que se'n recordareu sempre, estigueu ben segurs.

I amb eixe desig, m'acomiade de tots vosaltres. Moltes gràcies a tots.

CAIXA CALABUIG

Triana Miquel Llopis

Fallera Major Infantil

Somriure de passió
pessiguet d'il·lusió,
innocència sublim,
dolçor celestial,
carícia d'una família,
goig d'adolescència,
rebombori del carrer
ànima de la falla.

Joia que llueix al pit,
pinta que ressalta,
trena capgirada,
bunyol untat de sucre,
soroll d'un coet,
fum d'una traca,
carcassa d'un castell,
color encés d'un ninot.

Protagonista del llibret,
diana matinera vibrant,
olor intens de casal,
llàgrima de nit de cremà,
flama que el cel retalla,
algaravia de la xicalla
orgull de la comissió,
regina de la teua Malva.

Miguel Á. Martínez Tortosa

2020
CALABUIG

«... Sabia que un any o altre hauria de passar»

Triana

Dir que sóc fallera de naixement no és cap tòpic per a mi, tan sols la més pura realitat. La Malva em va acollir des del primer moment i,igual que la meua germana Martina, va ser ma iaio el que ens pujava a l'escenari per tal de recollir la banda.

El meu cap mai s'havia plantejat ser Fallera Major Infantil però en els últims anys he vist com ho han sigut la meua germana i les meues amigues Inés i Alejandra, per tant, sabia que un any o altre hauria de passar i així ha sigut. També he de dir que quan Martina va ser Fallera Major Infantil en 2017 vaig viure de primera mà com es viu un any tan especial i em va fer cuquet ser-ho algun dia. No vull deixar d'esmentar el goig que vaig experimentar en ser la presentadora d'aquell acte.

A ma casa, la meua germana, ma mare i jo tenim un denominador comú, estimem la música, les tres toquem un instrument, en el meu cas el saxo.

Les meues aficions a més de la música són pintar i nadar. També m'agraden molt els animalets i ma mare m'ha fet un regal molt estimat per mi, ja que un gatet roget forma ara part de la meua família.

En la festa fallera, el que més m'agrada són els coets i tot allò que té a veure amb el casal, jugar, menjar, gaudir dels amics, anar de brusa... M'encanta vestir-me de fallera, ara, el que duc prou malament és pentinar-me.

Des que vaig ser anomenada Fallera Major Infantil, el temps ha anat alimentant les meues il·lusions i ganes de festa i ha reforçat les amistats que tinc dins de la comissió.

El temps passava i s'esvania a poc a poc el fet que la Malva tinguera un president infantil amb qui compartir el meu regnat però en l'últim moment Pablo i la seua família van fer possible que jo poguera gaudir d'un president al meu costat. Per tant, els dos viurem junts el mateix somni que tindrà un final explosiu i trist quan la traca córrega trontollada cap a la falla i les flames l'envolten i la consumisquen. Però això ja vindrà. Ara el que cal és viure cada segon de la nostra festa d'una manera única i des del full d'este llibret vos anime a participar. Vingueu a la nostra placeta en la setmana fallera i sentiu de ple el caliu que la Malva ofereix. Convidats esteu, vos espere.

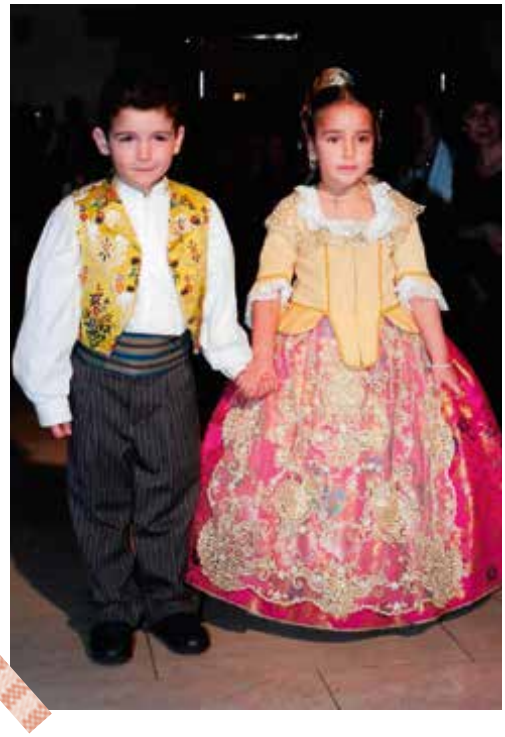

Xiquella de la falla

Ho ompliu tot...
goig exuberant,
llum radiant,
bullícia del carrer,
cridòria constant,
embolic amb gust,
baralla festiva,
soroll necessari.

Alegria del casal,
entusiasme infantil,
diversió diària,
felicitat present,
somriure joiós,
esplai d'infantesa,
rialla sorollosa,
hilaritat incessant.

Un xiquet plora,
una xiqueta juga,
dos criden fort,
una pilota bota.
Un palet al cel,
uns ulls mirant,
una falla admirada,
una llàgrima vessada.

Miguel Á. Martínez Tortosa

1. Francisco Andújar Vélez
2. Marc Andújar Vélez
3. Inés Brines Pellicer
4. Jesús Brines Pellicer
5. Clara Caballero Ortiz
6. Cristina Calvo Llorens
7. Ricard Calvo Llorens
8. Nuria Carrió Llorens
9. Pau Castillo González
10. Álvaro Domínguez Pous
11. Paula Domínguez Pous
12. Álex Escolá Herraiz
13. Iker Escolá Herraiz
14. Sandra Fábregues Roses
15. Daira Fisac Cáceres
16. Juan Fito Santamaría
17. Julia García Sanchis
18. Ana Garrigues Marín
19. Pau Huerta Martínez

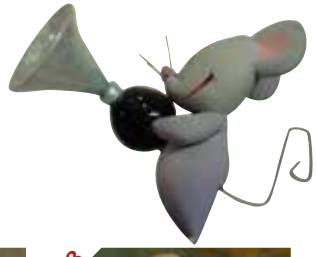

10

15

11

16

12

17

6

8

13

18

7

9

14

19

20

25

30

33

21

26

31

34

22

27

23

28

20. Francisco Javier Lázaro Parada
21. Sergio Lázaro Parada
22. Bernat Llopis Rubio
23. María José Lluch Bono
24. Hugo López Mira
25. Valeria López Mira
26. Hugo López Pérez
27. María López Pérez
28. Mireia March Aguilar
29. Andrés Marchesi Sanchis
30. Belén Marchesi Sanchis
31. Marcos Marchesi Sanchis
32. Sara Marchesi Sanchis
33. Marc Martínez Escudero
34. Laura Palau Vélez
35. Claudia Pastor Vélez

24

29

32

35

36. Iago Pastor Vélez
37. Francisco José Rosell García
38. Pablo Ruiz Gandía
39. Diego Ruiz Gandía
40. Alejandra Sanchis Fuster
41. Ana Sancho Vallés
42. Pau Santamaría Jorques
43. Marina Soler Pérez
44. Pau Tello Mena
45. Joan Valls Roses
46. Neus Valls Roses
47. Carmen Valverde Albelda
48. Adrián Valverde Pascual
49. Julián Valverde Pascual
50. Ángela Ull García

FOTOGRAFIES
XIQUETS I XIQUETES:
FOTOBAUR CALABUIG

41

46

42

47

36

43

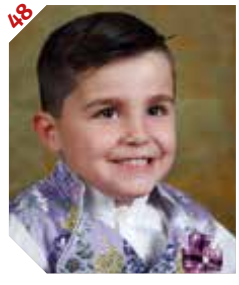
48

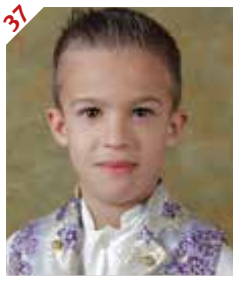
37

39

44

49

38

40

45

50

Comissió infantil

President
Pablo Acosta Sanchis

Fallera Major
Triana del Carme Miquel Llopis

Delegat de Junta Local Fallera
Francisco Javier Lázaro Parada

vocals

Martina Albelda Zanón
Miquel Albelda Zanón
Andreu Albert Cortabarra
Francisco Andújar Vélez
Marc Andújar Vélez
Alba Ausina López
Inés Brines Pellicer
Jesús Brines Pellicer
Clara Caballero Ortiz
Cristina Calvo Llorens
Ricard Calvo Llorens
Nuria Carrió Llorens
Pau Castillo González
Miquel Cayo Hervás
Aitana Cortabarra Dalmau
Álvaro Domínguez Pous
Paula Domínguez Pous
Álex Escolá Herraiz
Iker Escolá Herraiz
Sandra Fábregues Roses
Daira Fisac Cáceres
Juan Fito Santamaría
Julia García Sanchis
Jorge García Torrent
Ana Garrigues Marín
Martina Gimenez Barrera
Adrián Gómez Fontana
Rubén Gómez Fontana
Pau Huerta Martínez
Gerard Huertas Sarió
Adrián Juan Molina
Sergio Lázaro Parada
Bernat Llopis Rubio
Mª José Lluch Bono
Hugo López Mira
Valeria López Mira
Hugo López Pérez
María López Pérez
Mireia March Aguilar
Andrés Marchesi Sanchis
Belén Marchesi Sanchis
Marcos Marchesi Sanchis
Sara Marchesi Sanchis
Sofía Martí Diosan
Héctor Martínez De la Concepción
Leyre Martínez De la Concepción
Marc Martínez Escudero
Joel Micó Mira
Ángela Morcillo Domínguez
Martí Oriente Pellicer
Ana Palau Vélez
Laura Palau Vélez
Claudia Pastor Vélez
Iago Pastor Vélez
Francisco José Rosell García
Diego Ruiz Gandía
Pablo Ruiz Gandía
Andrea Sáez Durá
Mireia Sáez Durá
Alejandra Sánchez Dalmau
Alejandra Sanchis Fuster
Ana Sancho Vallés
Pau Santamaría Jorques
Marina Soler Pérez
Pau Tello Mena
Ángela Ull García
Joan Valls Roses
Neus Valls Roses
Carmen Valverde Albelda
Adrián Valverde Pascual
Julián Valverde Pascual

guAr**don**ats infantils

Coet d'Or
Francisco Javier Lázaro Parada
Francisco José Rosell García
Pau Huerta Martínez
Francisco Andújar Vélez

Coet d'Argent
Daira Fisac Cáceres
Marc Andújar Vélez
Claudia Pastor Vélez

Coet de Coure
Gerard Huertas Sario
Ylenia Cabrerizo Dalmau

… fa més de trenta anys que Miguel Ángel escriu articles en llibrets de falla, no tan sols d'Alzira sinó d'altres poblacions

Falla Plaça Malva

Mer i Inés, dos grans regines, per a una gran ciutat fallera

El 'tio' Pepe va pertànyer diversos anys a la comissió de la Malva. Persona correcta, educada i mot culta

Miguel Ángel Martínez Tortosa

el 2018 l'equip va ressorgir […]. Ja no era el Xicotet túnel de cinc sales i un corredor

Rantamplan

i clar, imagineu-vos el tema de conversa més comentat, Javi Lázaro i la seua natilla

Ricardo Calvo

aRticles

Fallers

Miguel Ángel Martínez Tortosa

Flama d'Or i Murta amb Brillants

Falla Plaça Malva

La Falla va complint anys i amb ella, els seus membres. Enguany és el torn de Miguel Ángel a qui li pertoca la Flama d'Or, Murta i Brillants que atorga la Junta Local Fallera d'Alzira.

Miguel Ángel va començar a ser faller en l'exercici 73-74, quan encara no comptava amb 11 anys. Aquell any es va estrenar com a President de la Comissió Infantil de la Falla General Goded que amb el pas del temps passaria a denominar-se Falla Colmenar.

En aquella comissió, l'any 76, va passar a ser cadet i a impregnar-se de tot allò que era ser faller en aquells temps. Segellar loteria cada setmana, reunions de falla fetes en una casa, però sobretot, envoltar-se de la gent major i aprendre molt d'ella.

Miguel Ángel es va ficar a festejar amb Sílvia, la fornera, ella de la Malva i ell de Colmenar. Com bé diu la dita valenciana, on va la corda va el poal, en l'exercici 85-86 va decidir formar part de la Falla Plaça Malva, i així que va ser. Una falla menudeta, amb 29 components i que feia les reunions en la caseta del Blanco.

Però en l'any 89 la cosa va pegar un gir per complet, amb la presidència de José Manuel tot va canviar, nous impulsos, saba nova i el començament d'un mo-

del fonamentat en la cultura i el llibret de falla.

Va formar part com a membre més jove en aquell moment de la JLF d'Alzira, de la taula de dotze persones que van confeccionar el primer esborrany de reglament faller que després es va debatre en el I Congrés Faller d'Alzira.

Miguel Ángel junt amb José Manuel han aconseguit crear en tota la Comunitat un model de falla seguit per moltes comissions. El *Tro d'Avís* i les Setmanes Culturals són la nau insígnia que ells crearen.

A més a més i en l'àmbit personal, fa més de trenta anys que Miguel Ángel escriu articles en llibrets de falla, no tan sols d'Alzira sinó d'altres poblacions com Algemesí, Benifaió, Torrent, Gandia, Cullera, Xàtiva o València.

També és prolífica la seua obra poètica escrita en els llibrets de falla o de festes patronals així com, un incalculable nombre de discursos per a falleres majors.

Ha participat com a presentador i mantenidor en nombrosos actes entre els que destaquem l'acte de presentador i mantenidor de la FM d'Alzira l'any 90 Ana Lluïsa Andrés i Peris i de presentador de la Dama Major Inés Brines Pellicer i exaltació de la Verge del Lluch en 2018, així com en presentacions de concerts de música o en Setmanes culturals de la Malva.

Ha participat en taules redones de falles com a conferenciant.

Miguel Ángel és un faller que du la falla en la sang i com no, la seua Malva al cor.

Ell disfruta cada divendres del sopar en el casal, de la seua partida de truc amb els amics, de l'ambient de casal, vestir-se de faller però sobretot, de l'ambient familiar fester que es viu a sa casa, ja que tant la seua dona Sílvia, com els seus fills, Miguel Ángel i Sílvia, també senten el ferro quan diuen Malva.

El passat any, l'Ajuntament d'Alzira li va concedir en companyia de José Manuel i a títol personal, la insígnia d'or de la ciutat d'Alzira en l'apartat de cultura, màxim guardó que pot rebre un alzireny.

Per tant, ara, esta nova recompensa fallera, Miguel Ángel la té més que guanyada, i la seua comissió vol reconéixer la seua tasca mitjançant este escrit.

MER I INÉS

Falleres Majors d'Alzira 2019

Recull d'un any irrepetible,
la Falla Plaça Malva en el centre festiu
i elles, Mer i Inés,
dos grans regines, per a una gran ciutat fallera,
ací queda, ja són història.

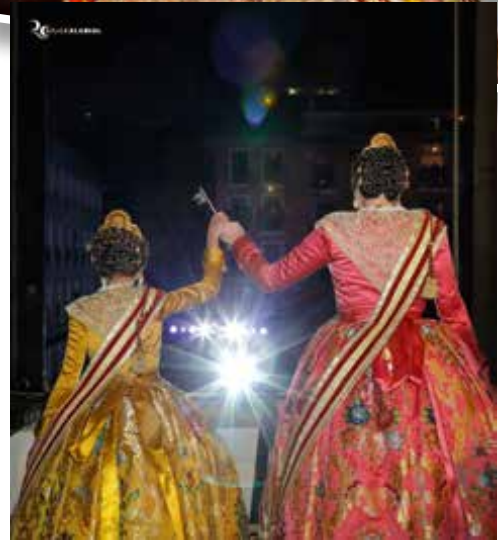

CALABUIG

El ‘tio’ Pepe Arocas, un practicant que practicava l’amistat

Miguel Ángel Martínez Tortosa

El pas del temps és inexorable, transita a una velocitat de vertigen i fa que les persones ens anem fent majors i fins i tot desapareixen de les nostres vides. Este és el cas que em du hui a escriure en el *Tro d’Avis*, ja que José Arocas Palop (el practicant) se’ns n’ha anat.

El ‘tio’ Pepe, com tots el coneixíem, va pertànyer diversos anys a la comissió de la Malva. Persona correcta, educada i mot culta, molts apreciàvem eixes xerrades d’amics i eixes partidetes de xamelo. Ell estimava, i molt la tasca cultural que es feia en la falla, sempre volia un llibre per al seu amic Josep Lluis Bausset al qui va convéncer, en diverses ocasions, perquè participara escrivint algun article en el llibre.

El 'tio' Pepe, junt amb la seua dona, la senyora Mercedes Monreal, formaven un grup exquisit de persones majors en companyia d'altres matrimonis, Piera, Assumpta, Picot, la sra. Carmen, Paputxos, Pilar, Joaquinet i Lolín, Luis Dalmau, Mari Carmen, Paco el pintor, Nardica Tello, Ricardo, Mari Luz... i algun altre que em deixaré, segur. Ells i elles ocupaven un espai que en aquells anys va ser fonamental. Va haver-hi una temporada que ells s'encarregaven dels decorats de la presentació i elles eren l'equip de la cuina del casal.

Això sí, les Falles no eren Falles si ell, el dia de Sant Josep no regalava un puro als fallers, ja que era la seua manera peculiar de celebrar el seu sant.

Ha sigut una persona molt estimada per la gent, la seua professió, practicant com els d'abans, el va fer conéixer pràcticament a tot Alzira. Encara que nascut a l'Alcúdia, se sentia un Alzireny de pro.

També va ser un dels impulsors de l'Agrupació Musical de Veterans de la Ribera, ell tocava el clarinet.

El 'tio' Pepe ja no està entre nosaltres, ens deixa orfes de la seua amistat, d'eixa conversa curta en creuar-te amb ell pel carrer, d'eixa figura baixeta però molt distingida com a persona.

No li peguem més voltes, el 'tio' Pepe era una gran persona o una persona gran.

TÚNEL del terror

Una nova i autèntica tradició perversa a la falla Plaça Malva

Rantamplan

Tot començà en l'exercici de l'any 2012. Va ser en una reunió de directiva. Acabàvem de signar el contracte per a la nau nova. Estàvem eufòrics ja que era un pas molt important per a una comissió de 400 fallers.

La proposta va nàixer de Sergio Parada. Per aquell temps, ell col·laborava amb el grup teatral La Tarumba, i tenia moltes idees de com dur a terme un esdeveniment que en Alzira encara no es coneixia: un túnel del terror.

La idea va caure molt bé al grup, i sense dubtar-ho, tot l'equip es va posar en marxa. José Miguel Carreres, el president d'aquell exercici facilitava totes les teles per a cobrir el túnel, Sergio es feia càrrec de la il·luminació, so i estructura, i la resta anava a càrrec del grup: Mª Amparo Parada, Sandra Escudero, Bernardo, Ricardo Borrull, Francisco Javier Lázaro, Patrícia Zanón, Isabel Zanón i Pepe Parada, aquest últim, responsable des del primer any fins al dia de hui de guiar a tots els valents i valentes que s'atrevien a endinsar-se en la nostra aventura.

L'èxit fou rotund, no perquè vingueren molta gent, sinó perquè va nàixer una nova tradició a la falla Plaça la Malva, un túnel del terror, per a passar una bona nit, plena d'esglais i sorpreses.

Arribà el 2013 i ací canvià un poc la cosa, ja que la falla passava per un trànsit de presidents (no hi havia un president elegit) i ens proposaren la idea de poder muntar novament el túnel, però en aquesta ocasió en l'Associació "La Calle" d'Alzira. El nostre principal motiu era recaptar diners per a ajudar a una fallera veterana de la nostra comissió que passava per un moment molt difícil.

Del 2014 al 2016, gràcies al fet que la falla continuava deixant-nos l'oportunitat de poder seguir amb la tradició del túnel, nosaltres anàrem millorant i creant noves idees. Entrà gent nova a col·laborar, tant fallers de la comissió, com gent externa que ens deixaven material a canvi de res, com foren: Antonio Díaz Rosell (tio d'una fallera), Ricardo Borrull i José Cameo.

També es van afegir nous participants per a gaudir amb tots nosaltres del que ja començava a ser una tradició: Xema Frutos, Yasmina Crespo, Carolina Sotos, Carolina Escudero, Carlos González, Nuria Blay, Marta Blasco, David Llorca, Salva Caballero.

En el 2017 pensàrem donar un temps de reflexió al grup. No sabíem quina magnitud estava agafant i molta gent nova que s'havia incorporat no podia

ajudar-nos eixe any per diferents motius, estudis, treballs, etc.

Però en el 2018 l'equip va ressorgir, amb més força encara si cap que els darrers anys. Ja no era el xicotet túnel de cinc sales i un corredor, sinó que agafàrem tota la part interior del casal, i es convertí en un gran cau del terror... sales, corredors, jardins, cambres, habitacions, ermites, passadissos fins al mateix cementeri... La motivació era tal que no hi havia qui ens parara...

Per descomptat la colla augmentà, i també ho feren les idees... Javi Lázaro i José Pastor (Pepiol) foren els qui tornaren a donar vida al grup, junt amb la motivació d'un any de reflexió. Com no podia ser menys, les seues idees i mà d'obra animaren a incorporar a: Sonia Ramón, Ángel Tello, Ángela Mondéjar, Manu Cardona, Paco Rosell, Eli García, Mª Amparo Buendía, Ángeles Hermita.

Com no, un túnel més gran, necessitava més artefactes, ferros, estructures, il·luminació,... Però tot va ser possible gràcies a la col·laboració desinteressada de la falla Les Basses, Francisco Rubio Soria i Antonio Díaz.

El 2018 ens donà una alegria, i va ser l'afluència de gent i la repercussió que estava tenint en tota la ciutat. Això ens motivà a obrir de nou dos dies després. Però clar, res és possible sense ajuda, i ací entraren a formar part del nostre grup Merche Albelda, Jorge Valverde, Dani Lencina, Raúl Castillo i Bernardo Soler. I com no, els peques més terroríficos: Javi Lázaro, Sergio Lázaro, Martina Albelda, Miquel Albelda, Fran Rosell i Aroa Rosell.

Tota aquesta trajectòria ens ha portat al que hui en dia és muntar un túnel: dos mesos de treball intens al casal, més de quatre hores de caracterització, vint-i-quatre personatges terroríficos, huit sales caracteritzades, cinc hores de passes ininterrompudes i dos dies d'apertura de túnel.

El dia de hui podem dir que el que va nàixer d'una xicoteta idea d'un grup de fallers s'ha convertit en una autèntica i perversa tradició. Donem les gràcies a la nostra comissió per facilitar-nos les instal·lacions i donar-nos el suport necessari perquè açò no s'acabe.

Pensant ja en el següent any.

Ricardo Calvo

Lázaro, levántate i menja't una altra natilla, que no en som quatre, continuem sent-ne tres[1]

Conversacions d'un faller consorte (any V)

Xe nano, has vist els ninots de la falla d'este any? doncs, ves i mira'ls que estan molt aconseguits! Jo crec que l'artista faller ha vingut a inspirar-se a La Malva.... hi ha personatges malvers de tot tipus!!

Un dels millors són els "Malva 2", que al soparet que fan tots els anys, la lien. Enguany tornaven al Casino dels Carreters, lloc emblemàtic de sopars anteriors i que no podia defreudar.... i efectivament no va defraudar. Este any el personatge estrella va ser Javi Lázaro (el Benny Hill a la murciana que li diu el seu amic Manu), que quan tornava a la taula després d'haver estat animant la gent i dient animalades per tot arreu (semblava el padrí de la boda), va veure que tenia al seu lloc unes postres, concretament una natilla, amb bon color, prou canyella i una galeta de xocolate,

[1] Som conscients que el text no compleix amb requisits de normalització lingüística, donat que reprodueix gran quantitat d'expressions populars valencianes tal i com tingueren lloc.

xe, molt ben presentada i apetitosa, molt apetitosa!. Ell diu que li va estranyar que ningú més en tinguera, però va pensar, ¡*Ya se la habrán comido!* Agarrà la galeta, la remullà en la crema amb decisió carregant-la ben bé... a la boca, tots mirant-lo esperant a vore què passava... i passà, de seguida Lázaro va escopir el mos de galeta... i va fer dos arcades amb cara de fàstic i cridant ¡*cabrones*!, com podeu imaginar-se... no era natilla... amics seus, li havien preparat unes postres especials amb maionesa... quin fàstic! Quin fàstic, però quina risa!! va haver gent que inclús va plorar de la risa.

I l'endemà, a la falla teníem la primera paella de la temporada... i clar, imagineu-vos el tema de conversa més comentat, Javi Lázaro i la seua natilla... ell per si de cas no se'n refiava de ningú, a l'esmorzar quan li portaren el café, va preguntar: *¿Seguro que es café? ¡Que sois unos cabrones!*

Com veieu, va ser un soparet molt "gaudidor" sobretot des que l'ex-número 1, un personatge "malva-clàssic" –vamos un *vintage* que dirien ara- se li va ocórrer dir-me que jo gaudia molt d'un altre "malvaclàssic", José Antonio... des d'eixe moment tot va ser: *Tu has gaudit? Gaudim (brindem)? Com vos agrada gaudir de la falla*. I com no, un "malvacultureta", Pedro (que sempre te el rifle carregat), afegia: *Un bon president al seu discurs sempre ha d'incloure l'expressió gaudir, veritat José Carlos?, quantes vegades la gastares tu?* Clar, amb Pedro cal anar molt espaiet, com li va dir algú després, *vale más tener un recuerdo en la cabeza que en el móvil de Pedro* (sempre va amb el mòbil, ja són clàssics els que té gravats de Jeremías 1,1 cantant, jo una miqueta perjudicat acariciant-li el monyo a Juanjo, l'home de Rosa, o altres que no es poden contar... i que no ha vist ni Gloria).

I ja que ens hem referit a l'ex-número 1, els personatges "malva-presidents" també estan molt aconseguits, mireu si no quan deia, Sí, sí, Edu també porta gorro a la foto de president de la paret, molt de gorro, molt de gorro, però com

el meu cap, cap. O quan va dir que la barra se media per colzes, per a saber quanta gent cabia, com a les manifestacions (com se guanya eixir al llibret any rere any...). També està molt bé aquella escena on un ninot li pregunta a un altre: *Que no hi ha dos presidents enguany? Fernando i Cortabarra?* o aquell que deia... *Enguany, se beurà poc, perquè algú Corta barra*. I sense desperdici: *Si l'any passat el president va regalar camisetes, este any que regalarà?, una bufanda, uns guants?* I açò donà per a entretindre'ns un bon rato preguntant a la gent. Una de les millors respostes la va donar Ariadna:... *També podria regalar una botella de vi (de Requena és clar) o de cava inclús* (molt encertada, per a ser de ciències no està malament, si és que la casta fallera se porta a la sang). I per cert, recordeu com quedà el discurs del president el dia de Sant Josep?

... Pobre, no el deixàrem parlar, cada vegada que començava

... així com cosa de tres o quatre vegades, fins que es va cansar. La part positiva, que ja te el discurs preparat per a quan torne a ser President.

Nano, també està molt graciós el que li passà a un "ex-malver", Iván, un personatge que ja ens ha deixat, no no s'ha mort, però va a casar-se... i ja sabeu, quan u se casa, la caga... doncs una vegada acabada la presentació va haver d'agarrar l'estandard per a portar-lo a l'altra sala... Bea –la consorte- *Foto, foto*...i tots ficats per a la foto... en eixe moment Iván diu, *Visca la falla Les Basses!* (com que estàvem a la sala del costat i el fotocall que hi havia fora era d'ells, on ens havíem fet les fotos),... de sobte un silenci, i tots, *No, no... visca la falla Sant Judes!,* ell sorprès, *Per què Sant Judes?* ningú li deia res però tots rient-se... i ell altra vegada *Visca la falla Les Basses!*... i tots, *No... visca la falla Sant Judes*!, fins que ens va saber malamanet i li diguèrem que portava a l'esquena el paper apegat de "reservat falla Sant Judes" (aquell que fiquen a les cadires per a les falles convidades).

Els “nous-Malvers”, un altre grup d’interés, que enguany especialment n’ha tingut dos de bon nivell, el ja nombrat Manu, que fa les paelles per wi-fi (això li va dir el seu amic Lázaro quan va vore la paella a soles un diumenge, total perquè havia anat a per una cervesa), i Xavi, amb el seu *hit* faller *“enamorada, enamorada”*... que sap de química (és el primer doctor que no és *calvo* a la falla) que pot aspirar a molt però... ell se conforma a ser pobre... o poble... o què sé jo....

I un clàssic que no pot faltar és Toniquín, que a un dels esmorzars previs a falles, va dir que *hi havia pa per als zodíacos* (suposem que se referia als celíacs, no creiem que Leo, Verge i Géminis volgueren esmorzar) o quan va traure els galons d’encarregada general el dia de la cavalcada: *els bocadillos se compten tots!!! als bocadillos se fica oli a tots!!! els bocadillos s’enrollen bé!!!* Mare meua, un poc més i la quadrilla abandona de colp (hi ha una que va preferir anar a ficar banderetes... no diré qui és i mira que té ganes d’eixir en el llibret...). I Pedro, sempre a vore la que cau, va afegir: *La falla és com l’obra, hi ha gent a la que se paga per no pensar*...

I per últim, permeteu-me una llicència personal, entre les “promeses-malveres”, la meua neboda, que me diu que no ha eixit encara al llibret, enguany quasi segur que ix.... Sí o què? Bé doncs....

Ja tinc preparat el paper per apuntar el que passe este any...

Així doncs, aquestes rimes flamejants brindaran per tan feliç aniversari

Salvador Bolufer Femenía

La Catrina s'acomiada i ens diu que ja ens veurem

Josep Enric Gonga

Hi ha periodistes de talla, exministres del rosari que fan olor a albelló

Antoni Lluís Martínez Furió & Enric Xavier Ferrús Fayos

I si parlem de les truites... en trobaràs més de mil

Francisco Fernàndez Ruiz

Els fallers i les falleres volem cantar i entonar Com es fa en Cadis una xirigota d'eixes per canviar

Leticia García

Concurs de poesia satírica i Trobada de Cors

CONCURS DE POESIA SATÍRICA

acta del lliurament del Premi Malva 2019 al millor poema satíric d'un llibre de falla

Reunit el jurat format per: Josep Antoni Fluixà, director de la Fundació Bromera i escriptor, Enric Lluch, escriptor, Jesús Peris Llorca, doctor en Filologia Hispànica, professor de la Universitat de València i President de l'ADEF i Verònica Pérez Lloret, filòloga, actua com a secretari sense vot, José Manuel Rubio Albentosa, coordinador cultural de l'Associació Cultural Falla Plaça de la Malva, el dia 18 de febrer de 2019, a les vint-i-una hores, decideixen atorgar els premis següents:

FINALISTES:

Poema titulat: ***L'adéu de la Catrina***
Autor: Josep Enric Gonga
Comissió: FALLA SANT NICOLAU MOSQUIT de Gandia

Poema titulat: ***La màfia. Quina gràcia***
Autor: Antoni Lluís Martínez Furió & Enric Xavier Ferrús Fayos
Comissió: Falla Avinguda Josep Pau d'Alzira

Poema titulat: ***Entre les nou i les deu***
Autor: Francisco Fernàndez Ruiz
Comissió Fallera: Falla Plaça de Cervantes de Sueca

Poema titulat: ***Xirigota socarrà "Xe mira tu"***
Autora: Leticia García
Comissió: Falla Sant Jaume de Xàtiva

MILLOR POEMA SATÍRIC D'UN LLIBRE DE FALLA:

Poema titulat: ***Confitures mètriques***
Autor: Salvador Bolufer Femenía
Comissió: Falla Av. Burjassot-Joaquim Ballester i Reus de València

El jurat vol destacar l'alta participació i l'augment considerable de la qualitat dels treballs presentats. Així mateix, agrair a les nombroses falles que han participat dels diferents pobles de València i la resta de pobles de tota la Comunitat. Han participat 120 poemes

I perquè així conste i als efectes oportuns, signe aquest certificat.

El secretari
José Manuel Rubio Albentosa

Confitures mètriques

Salvador Bolufer Femenía
Falla Av. Burjassot-Joaquim Ballester
i Reus de València

Aquest any, nostra falleta dels infants
complirà el setanta-cinc aniversari.
Per això, els seus rectors més importants
m'encomanen quatre rimes consonants
en honor a tan florit anecdotari.

I em demanen un deliri literari,
però escrit amb el pudor més refinat;
sense versos de caràcter incendiari,
sense ràfegues d'aspecte temerari
i amb textures de llenguatge moderat.

Com que sóc un trobador disciplinat
i no vull penar turments de malvoler,
faré, doncs, un poemeta immaculat,
que no tinga ni un vocable entravessat
susceptible d'espantar el galliner.

I per tant no parlaré del gran merder
que ens enfonsa sense escrúpols ni doctrina,
ni tampoc dels mecanismes del poder,
responsables del complot formigoner
que al final ens ha portat a la ruïna.

Res diré dels que amb idea adulterina
van venir a despertar falses passions,
ni dels doctes d'enganyosa disciplina
que han blasmat la nostra llengua genuïna
i han burlat les nostres pròpies tradicions.

Res diré dels bufanúvols i els llepons,
ni dels vils depredadors del medi ambient;
res diré de les corruptes corrupcions,
dels xiquets que van a escola en barracons
ni dels transfugues d'algun ajuntament.

Res diré dels diputats del parlament
ni dels bròfecs enlairats en polseguera;
malparlar del mandatari incompetent
és un vici que practique, normalment,
quan m'ataquen els instints de la burrera.

I hui em toca una proclama falaguera
amanida en contextures elegants,
amb metàfores de mètrica fallera,
entre versos de gramàtica festera
i en honor a la falleta dels infants.

Així doncs, aquestes rimes flamejants
brindaran per tan feliç aniversari;
i amb paraules enllustrades i elegants
cantaran les alegries més brillants
entre els sons d'un exquisit vocabulari.

Amb els mots més impol·luts del diccionari,
l'entramat d'aquest poema he construït.
I al compàs del meu rigor disciplinari
s'han cobert les exigències del sumari
i el treball de la comanda està complit.

Premi Malva 2019 al millor poema satíric d'un llibre de falla

L'adéu de la Catrina

Josep Enric Gonga
Falla Sant Nicolau Mosquit de Gandia

La Catrina mexicana
vingué a la festa fallera;
i després d'una setmana
se'n tornà l'americana
acomiadant-se sincera.

Però la seua sentència
ens va deixar en partir,
ens digué sense clemència
que sense cap diferència
tots anàvem a finir.

Penseu ufans presidents
que presumiu sobretot,
de premis als monuments,
en gaudir d'aquells moments,
que acabareu en un clot.

No patiu tant per la festa,
membres de la comissió,
que acabareu com la resta
en calavera funesta
a dins d'un gran panteó.

Penseu precioses falleres
de coteta i bon tacó,
en ser unes grans festeres,
que un dia sereu calaveres,
calaveres del muntó.

Va parlar també, però,
a polítics que fan nosa:
tocats per la corrupció
sereu sense remissió
cadàvers en una fosa.

Governants, diu la "*pelona*",
i ho fa sense presumpció,
gaudiu de la vostra poltrona
que ací tinc una corona
per quan arribe l'ocasió.

Condemna sense cap excusa
al matxo covard i irritat:
aquell qui de dona abusa
de manera gens confusa
acabarà en un forat.

La Catrina s'acomiada
i ens diu que ja ens veurem,
que tots calaveres serem
d'una manera anunciada
tant sí, com si no ho volem.

No es feu moltes il·lusions
i prepareu la mortalla,
que jo tinc les intencions
d'omplir tots els panteons
de víctimes de la meua dalla.

finalista Premi Malva 2019
al millor poema satíric
d'un llibre de falla

La màfia. Quina gràcia!

Antoni Lluís Martínez Furió & Enric Xavier Ferrús Fayos
Falla Avinguda Josep Pau d'Alzira

L'ofici de ser mafiós
hui més d'un l'exemplifica,
siga menut, siga gros.
Mafiós és qui més critica
i en política s'estaca
per a fer-se ben llustrós
perquè si, per art de màgia.

Qui en les males arts destaca,
qui per un càrrec t'enganya,
això i molt més és la màfia,
claveguera "marca Espanya".

Hi ha periodistes de talla,
exministres del rosari
que fan olor a albelló,
sicaris, xusma, morralla,
furtasaquets, comissaris
i com sempre algun mamó
trufat amb homes de palla,
polítics de claveguera
que barat a tindre escó
venen València sencera,
molt barata i d'ocasió.
Això és la màfia a l'engròs
i sense dur metralleta.

Tenim hui molt de mafiós
i molt d'estirajaqueta
que en allò que més destaca
i cau pel seu propi pes,
és a omplir-se la butxaca
barat a fer res de res.

Màfia hi ha a universitats.
La màfia arriba als jutjats:
O és per pura coincidència
que han quedat en evidència,
deixant solta *una manada*
i empresonant gent honrada
per demanar llibertat?

És mafiós el que amenaça.
És mafiós el deshonrat
que al carrer porta carassa,
però després a sa casa
i amb la dona és un cabró,
que mostra la mala traça
maltractant-la sense cor.

Haurem de tocar el dos,
o deixar de tindre por
i denunciar al mafiós,
malfactor, maltractador.
Que el món anirà millor
si no hi ha tant de mafiós.

finalista Premi Malva 2019
al millor poema satíric
d'un llibre de falla

Francisco Fernàndez Ruiz
Falla Plaça de Cervantes de Sueca

Entre les nou i les deu

He de perdre uns quants *quilets*
perquè diuen que estic gros,
no m'entren els calçotets
perquè ja em venen justets
de tant de menjar arròs.

Dinar bé és un plaer
que ningú podrà negar,
però encara és més plaer
poder anar d'esmorzar.

Vages o no a treballar
és costum, com tots sabeu,
que la gent pare a esmorzar
entre les nou i les deu.

Van a esmorzar els obrers
el metge, el funcionari,
el pintor, el del taller...,
l'alcalde i el secretari.
Una cosa que em molesta
- i açò ho pensa molta gent -
és que estiguen esmorzant
quan vas a l'Ajuntament.

"Faça el favor d'esperar...,
tornaran d'ací a un moment".
I damunt has de callar
perquè et poden contestar:
"Ells tenen dret igualment".

Molts esmorzaran a casa,
d'altres aniran als bars
a fotre's un entrepà
amb embotit a la brasa,
amb sèpia o amb calamars.

És que hi ha tant on triar!

Hi ha *'chivito'*, hi ha *'brascada'*,
fins i tot, carn de cavall,
que si et menges un de cada
ja no tornes ni al treball.

I si parlem de les truites...
en trobaràs més de mil:
la de faves, la d'alls tendres,
de formatge o de pernil...

No he parlat de l'allioli
que fiquen dins l'entrepà,
per respecte a un bon amic
que quasi es mor l'altre dia
per culpa d'una *brafà*.
Es fa l'hora d'acabar,
i com a bon valencià,
crec que me'n vaig a sopar,
un parell de botifarres
dos ouets i *cansalà*.

finalista Premi Malva 2019
al millor poema satíric
d'un llibre de falla

Xirigota

Socarrà "Xe mira tu"

finalista Premi Malva 2019 al millor poema satíric d'un llibre de falla

Leticia García
Falla Sant Jaume de Xàtiva

(Xiulets)

Que diu la iaia que açò no es feia quan eren joves
Que abans cantaven copla, el Titi i Rosita Amores
Que diu que massa invent que massa modernitat
Iaia que tu no eres "tonta" compra't un *ipad* al media markt.

Els fallers i les falleres volem cantar i entonar
Com es fa en Cadis una xirigota d'eixes per canviar
Molt de *Paquito Xocolatero* i d'*Amparito Roca*
Des de Cadis ens copiem aquesta boja xirigota.

Fallers i falleres corrent perquè arriben tard
Comencen les falles, bunyols i petards
Ens estreny el cosset i les espardenyes de careta
No passa res! Ací tot s'arregla en una cassalleta.

Xe mira tu, xe mira tu, estem en falles xe mira tu!
Que som famosos i ens hem planat en la Fitur
Xe mira tu, xe mira tu, estem en falles xe mira tu!
En Xàtiva es canta la xirigota amb molt de glamour.

(Xiulets)

Hui arriba el desitjat monument al nostre carrer,
Totes les mans al cap i buscant a l'artista faller
A la comissió no li convenç el ninot principal
Xe quin borinot! Ja no guanyem a la secció especial

Elles a les cercaviles van lluint totes "mones"
Faldilles amb flors, visquen les dones "culones"!
Mira'ls a ells tots descamisats
Se'ls veu un mugró i ja els tenim refredats!

Els de caí no saben que a Xàtiva la socarrà
Del foc i la pólvora som molt amants
Despertaes i mascletaes i per fi la cremà
Amb xirigotes, xarangues i a fer la mà.

Xe mira tu, xe mira tu, estem en falles xe mira tu!
Que som famosos i ens hem planat en la Fitur
Xe mira tu, xe mira tu, estem en falles xe mira tu!
En Xàtiva es canta la xirigota amb molt de glamour.

Premi 2019
malva
Alzira
FALLA
PLAÇA
MALVA
Ajuntament d'Alzira
Escola Valenciana
SEMPRE
TEUA

IV TROBADA DE CORS INFANTILS 2019

L'Associació Cultural Falla Plaça Malva convoca la quarta Trobada de Cors Infantils Falla Malva - Ciutat d'Alzira, amb el suport i el patrocini de les regidories de Cultura i Educació de l'Ajuntament d'Alzira i la col·laboració de la Societat Musical d'Alzira. Es tracta d'una iniciativa que s'afig a la llarga trajectòria d'activitats culturals que la nostra associació organitza i gestiona des de fa ja molts anys i que demostra, una vegada més, el nostre compromís amb la cultura i les tradicions del poble valencià: una cultura i unes tradicions que es consoliden i innoven des de l'educació.

PARTICIPANTS

COR DEL CENTRE ESCOLAR FEDERICO GARCIA SANCHIZ

- Població: Alzira
- Nombre d'alumnes que formen part del cor: 100
- Nom i cognoms de la directora del cor: Lourdes Suñer Oltra
- Títol de les cançons que interpretaren:
  A. "El tren": poema d'Antonio Machado, música i lletra de Salomé Diaz i Juan R. Muñoz.
  B. "Cançó de bres per a una princesa negra": lletra de G. Janer Manila i música de A. Rodríguez Sabanes.

CEIP Federico Garcia Sanchiz

COR DEL CENTRE ESCOLAR LA PURÍSIMA

- Població: Alzira
- Nombre d'alumnes que formen part del cor: 50
- Nom i cognoms de la directora del cor: Vanessa Almiñana Gay
- Títol de les cançons que interpretaren:
  A. "Adeimus" de Karl Jenkis.
  B. "Samba lelé": cançó popular del Carib i Brasil.

Col·legi La Purísima

COR DEL CENTRE ESCOLAR ALBORXÍ

- Població: Alzira
- Nombre d'alumnes que formen part del cor: 100
- Nom i cognoms del director del cor: Félix Cortés Gomis
- Títol de les cançons que interpretaren:
  A. "Sesivuma Sigiya": popular Zulú.
  B. "Els avions de paper" de Els Xics del cor.

Col·legi L'Alborxí

Una vegada finalitzada l'actuació dels diferents Cors, per a fer l'entrega dels diplomes de participació i el sobre amb l'import de la subvenció, van pujar a l'escenari Diego Gómez, alcalde d'Alzira, Inés Brines Pellicer, Fallera Major Infantil d'Alzira, Alejandra Sanchis i Miquel Albelda, Fallera Major i President Infantil respectivament de la Falla Plaça Malva i Pepe Grau, regidor d'Educació.

Moment de l'entrega de diplomes per els representants de la Falla i de l'Ajuntament d'Alzira

L'acte es va celebrar al Gran Teatre d'Alzira, el dijous 21 de febrer, amb un ple total del seu aforament, sobre set-centes persones i amb l'assistència de les autoritats locals i representants de les diferents entitats participants i col·laboradores.

Sostenim amb trellat va ser el fil conductor de les activitats culturals de 2019

mostraren la seua qualitat artística en les exposicions

Josep Antoni Fluixà i la seua mestria en el foment de la lectura

Les Falles i la seua vessant d'inclusió, solidaritat

Abelard Saragossà [...] un mestre del valencianisme

El concert duia el nom de "Versos de l'illa"

Sis ninots en busca d'una falla i altres textos teatrals, publicat per Edicions Bromera va tindre un gran èxit

La presentació del Tro d'Avís i el lliurament del Guardó d'Or

De bell nou La Malva tornava al pòdium del concurs de llibrets

activitats CULTURALS 2019

Sostenim amb trellat

1. *Sostenim amb trellat* va ser el fil conductor de les activitats culturals de 2019 en la Malva. Els assistents férem pinya en la inauguració i la Nova Muixeranga d'Algemesí tocà el cel dins de la Casa de la Cultura als sons dels tabals i les dolçaines de la Colla de les Raboses.

2. "Batecs", Abel Dávila Sabina i "Des de l'altra riba" comissariades per Alba Fluixà i "Elogi de la transgressió" i "Els ESPINAR: la il·lusió de pintar", mostraren la seua qualitat artística en les exposicions. Vicent Cucarella va posar la música en l'acte inaugural.

3. Josep Antoni Fluixà i la seua mestria en el foment de la lectura dels més menuts va estar present en la XXVII Setmana Cultural.

4. El conseller Vicent Soler va estar present en la presentació del llibre d'Abelard Saragossà en el qual el definix a ell com a un mestre del valencianisme.

5. L'artista Abel Dávila també va presentar el seu llibre de poesia "Redondear el óvulo", en companyia d'Alba Fluixà.

6. Artur Álvarez cantà i recità poemes seleccionats al seu disc i d'altres escriptors i escriptores d'Alzira i de la Comarca, acompanyat dels músics Carlos Álvarez i Àngel Belinchón. El concert duia el nom de "Versos de l'illa".

7. Les Falles i la seua vessant d'inclusió, solidaritat i altres punts de vista foren abordades en la taula redona "Falles per a tots".

8. La presentació del llibre *Sis ninots en busca d'una falla i altres textos teatrals* de Josep Antoni Fluixà, publicat per Edicions Bromera en la col·lecció "Micalet Teatre" va tindre un gran èxit d'assistència.

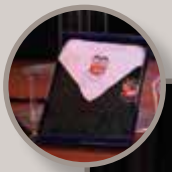

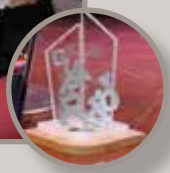

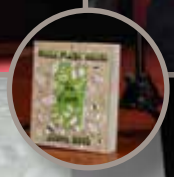

9. La presentació del Tro d'Avís i el lliurament del Guardó d'Or a Vicent Cucarella, Síndic de Comptes de la Generalitat Valenciana, va omplir l'auditori de la Casa de la Cultura en un acte conduït pel duo humorístic L'Aixeta.

10. Rubén Trenzano, director general de Política Lingüística, Maria Josep Amigó, vicepresidenta de la Diputació, Maria Such, directora general de l'Institut Valencià de la Dona, Immaculada Cerdà, acadèmica de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, Salvador Montañana, president del Consorci Ribera – Valldigna, Diego Gómez, Alcalde d'Alzira i diversos membres de la corporació municipal no volgueren perdre's l'acte.

11. L'acte del nomenament dels finalistes del Premi Malva Alzira, al millor Poema Satíric, va comptar amb l'actuació de la cantant Ina Martí.

12. El lliurament de la II edició dels premis Pont de Ferro va tindre a la Malva com a protagonista, ja que guanyà el premi al millor llibre en format gran i a la millor portada. També arreplega el Reconeixement "Pont de Ferro" a l'Activitat Cultural Col·lectiva d'Alzira a la Fundació Bromera, el seu director Josep Antoni Fluixà, col·laborador incansable de la nostra falla i membre de l'equip de redacció del Tro d'Avís.

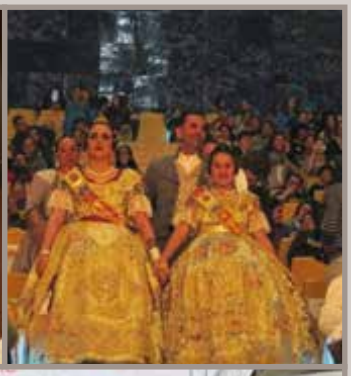

13. De bell nou La Malva tornava al pòdium del concurs de llibrets de la Generalitat Valenciana, en aquesta ocasió amb el segon premi. Com de costum, la comissió va fer costat acompanyant a rebre el banderí.

concurs de llibrets de la Generalitat Valenciana

14. Un any de treball, d'esforç d'estar present en Lletres Falleres, promocionant La Malva en Alzira Ràdio i en Ribera Televisió, un any viscut com sempre amb el goig i gust del treball ben fet.

alegria i il·lusió

plantà, destrellats
somniats

cercaviles, en tres dies
les falles et ventiles

tot el dia
tirant coets

diversió de veres

cavalcada,
festa anunciada

lloc de
comandament
principal

Túnel del terror,
La Malva fa por

Fent més festa

cremà
llàgrima, flama, aigua
i molta estima

SALA 12

Malva:

DESTRELLATS I DIVERSIÓ A MANSALVA

presentació

ALEGRIA I IL·LUSIÓ

plantà

DESTRELLATS SOMNIATS

SOPARS

accessibilitat

cavalcada

FESTA ANUNCIADA

rebondir

Xiquets

TOT EL DIA TIRANT COETS

desfici

Concurs

...ment

Casal

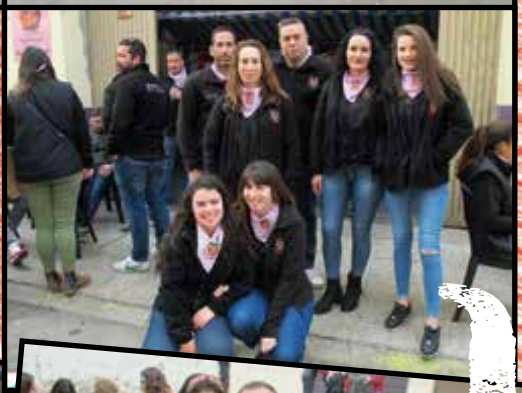

Conversa arròs

bullícia

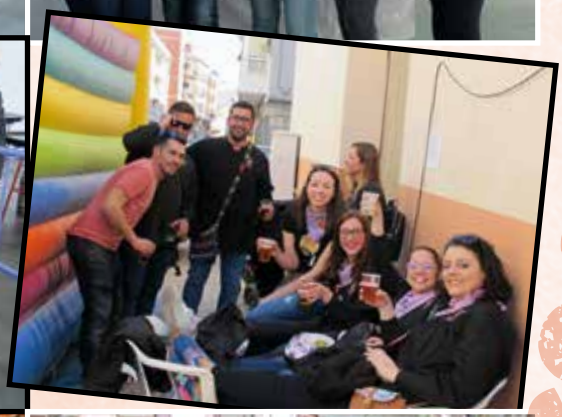

vincles

EN TRES DIES LES FALLES ET VENT

CERCAvileS

tradicio

atacte

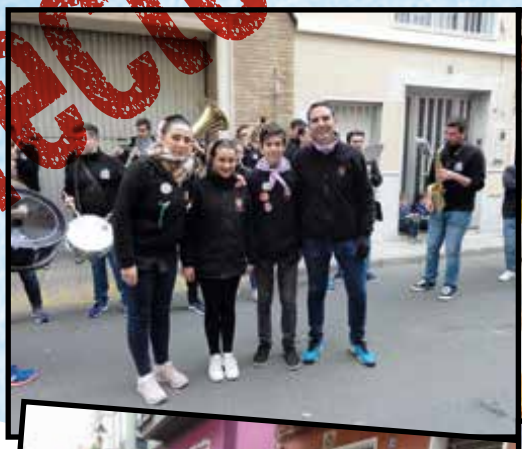

família

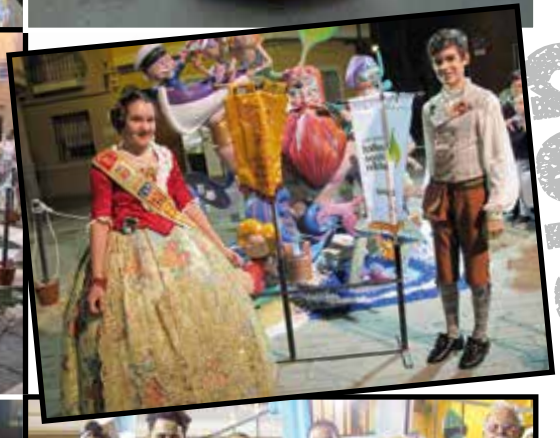

NITS malveres

DIVERSIÓ DE VEREES

galleria

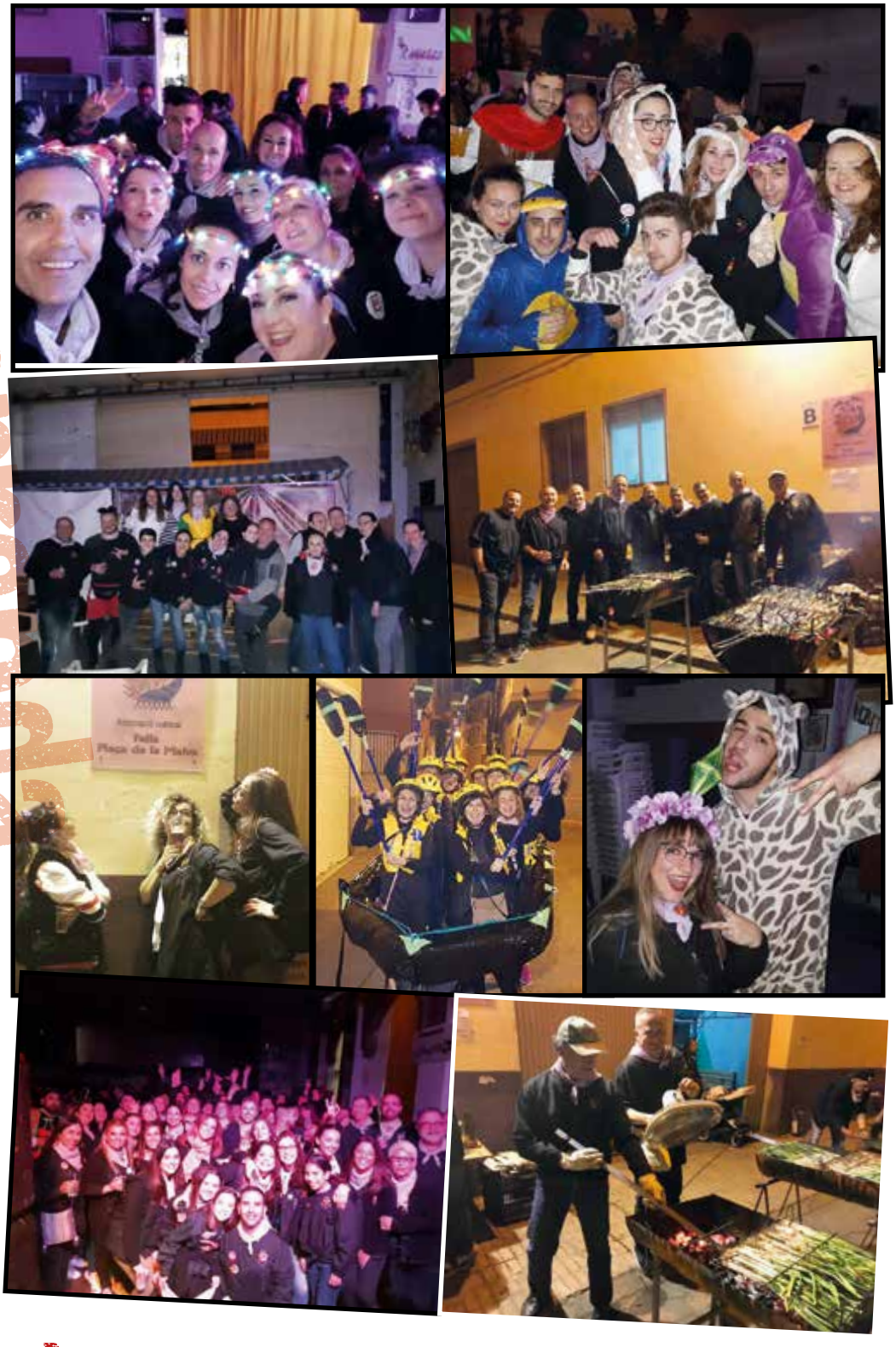

revetla

LA MALVA FA POR

Túnel DEL TERROR

Fent més festa

ACOLORIDES I BONIQUES

DE tot un poc

SI ESTÀ ACÍ NO HO CREMA EL FOC

moments

memoria

LLÀGRIMA, FLAMA, AIGUA I MOLTA ESTIMA

cremà

final

làgrima candela

reflexionari de l'indígena migrant

Ja no hi ha temps nou. És de segona mà, o de tercera, o de desballestament. Ferralla de xerraires, partidistes partidaris de partits, partits.

Al cap i casal de la millor terreta del món hi ha una colla de fallers, quatre ninots vinguts de tot el món de 'yupi', per a jugar la final del joc més violent del món: el truc, a l'estil neogruta neolític: el truque, retruque i repique.

Vingut de la gran illa: Èxit de Brea; del centre centro al Crit de Veu; del golf de Lleó Halver River de Ahhhh, i del plus ultra més ací, Coll Vert de Trompellot. Jutge i convidat al dinar de qui perd paga, un desconegut però molt famós espeleòleg Pere Botero el Flames.

Paranoics!

De sobte, Pere Botero, enmig, entre crits aguts i insuportables dels jugadors, greixat i acompanyat per la beguda nacional de tota partida de truc, pregunta si algú de les senyories pot definir i desenvolupar que significa *adoctrinament?*

Jo, tu, ell, ella, nosaltres, vosaltres, ells, elles.

La definició, no qui adoctrina! També bramant i cridant com tots quatre.

Jo no!, tu! No, ell ! No ella! No, cap de nosaltres! No vosaltres! No tampoc ells i elles!

SEGONA PART

En el departament de deportacions del funcionari Pere Botero, es troben dins de les calderes un conjunt copulatiu&disjuntiu de ninots incombustibles per cometre el pecat de desobediència cap a l'artista faller cent cinquanta i pic...o. Ninots "esplicoteadors" de la irrealitat: paradoxa sovint adornada amb coets i discursos triomfals... muts. Retorn del retró.

Genealogia del crit.

El nord en flames, fum negre de boja nocturn, barrancs enverinats, brutícia, escombraries, cal·ligrafia en parets i carreteres, plàstic, insecticides, pesticides, herbicides, mosquit felí i mosca de dol permanent. Retorn del neo apocalipsi: retron de gea. I els ninots incombustibles!

Temps de callada, temps de tapa boca, temps mut, temps de boca cosida, crit fosc, temps silent, temps callat.

TERCERA PART
Pere Botero ja ha botat, d'ací a quatre dies les calderes tornaran a bullir.

El retorn dels retrons.

El tabal amb baquetes de plom guarda el torn a la vergonya.

La ninoteria té gana d'intel·lectuals, fam de papers, de periòdics, de revistes i de llibres. Combustible que il·luminarà la fosca nit dels cristalls trencats. De nou temps moderns. Cinquanta i escaig, ninots conspirant amb vestits ignífugs negres.

Negacionistes de la ratlla de Sant Martí, embruixen a súbdits i a ciutadans creguent-se de sang pura per a assaltar el consell del rei Artur.

Foc de equinocci, als falsos predicadors que condemnen al riure, a la fantasia, al sarcasme, a la ironia.

Foc a la boira de la pesta.

Foc al malvat any.

Foc al retorn de fern_passege i no_passege Caramboler de Bayona i de tots Els Sants.

VISCA L'IRREVERENT ROCK,

L'IRREVERENT I IRREDUCTIBLE CATALOGÓN (LLIBROT) DE LA FALLA LA MALVA.

I LA SEUA IRREDUCTIBLE COMISSIÓ. TOTA, TOTA, TOTA.

AH!!, I LA COCA EN LLANDA, LA MISTELA I ELS BUNYOLS.

PD. Fotre!, i l'arròs amb fesols i naps

“La meua riquesa són els meus amics”

William Shakespeare

La riquesa d’una falla són els seus amics, patrocinadors, col·laboradors, empresaris, fallers d’honor, veïnat, fallers i falleres...

guia comercial

Volem agrair l'estimada col·laboració de totes les empreses que formen esta guia comercial i a tots els que han fet possible l'edició d'aquest llibre de tallers.

MUSEU de Ballesta

RAÜL CALABUIG
607 95 29 94 C/ Gandia, 11 · Alzira

REVERT

JOYERAS

Desde 1946

Mayor Santa Catalina, 5 ALZIRA 96 241 11 65

ATENCIÓ PERSONALITZADA ALTAMENT PROFESSIONAL

ELABORACIÓ PRÒPIA AMB PRODUCTES DE MERCAT I QUALITAT

SERVEI DE CATERING, PER FER EL TEU ESDEVENIMENT MÉS EXCLUSIU

ESPAIS INOBLIDABLES QUE MARQUEN LA DIFERÈNCIA

COTONERA
events

OFICINAS: Edificio Cotonera C/ Guadassuar nº4 46600 Alzira (Valencia)

cotonera@cotonera.com 962 416 437 // 609.64.74.74 cotonera.com

JOSÉ MARTÍ
GESTIÓN INMOBILIARIA

AGENCIA INMOBILIARIA ESPECIALIZADA EN LA VENTA Y ALQUILER DE TODO TIPO DE INMUEBLES

C/ Benito Pérez Galdós, nº 7, Bajo, Alzira.
Tels.: 647 740 850 / 96 240 46 72 / 625 072 956
www.inmobiliariajosemarti.com

stator / MANAGEMENT

Queremos ser tu socio financiero

CONTACTOS:

Ernesto Bernia
Socio Director
ebernia@stator.es

Máximo Buch
Socio Director
mhbuch@stator.es

STATOR MANAGEMENT, S.L.
Avenida Aragón 2, 2º - 3 46021 Valencia T. 900 900 822

ESPECIALISTAS EN LA ORGANIZACIÓN DE EVENTOS
BODAS, CELEBRACIONES PRIVADAS Y EVENTOS DE EMPRESA
CATERING
Alqueria del Xuquer
ATENEA EVENTOS
EVENTOS
Haz tus sueños realidad ¡¡ Emociónate !!
info@sala-atenea.com | www.sala-atenea.com
677 440 347 | 679 825 940

Autoescola Alzira
C/ Bernardo Montalvá, 4 - bajo
46600 Alzira Tel - 96 241 01 83

Més de 55 anys formant conductors! (quan es deixen...)

Nou Fester

Todo tipo de Eventos - Comuniones
Bodas - Bautizos - Cumpleaños

www.casalfester.com
www.restaurantesenalzira.com

Síguenos en

ISO 9001

Pol. Ind. Tisneres - Avda. Derechos Humanos 24
Alzira (Valencia) - Tel. 667 669 344

Estamos esperándote para prepararte los mejores Pinchos, Tapas, Bocadillos, etc....

KILAUEA ALZIRA

Tel. 96 201 40 82
Plaza Cartonajes nº 1. Alzira (Valencia)

¡NUEVA GERENCIA!

LA ROTONDA BAR

CV – 31 (EN LA ENTRADA ANTIGUA DE CARCAIXENT), PG Nº 11 – 9

TELF.: 96 243 27 23

ABIERTO DE LUNES A SÁBADO

DE 06.30H A 18.30H

DOMINGOS

DE 08.00H A 13.30H

> 96 240 41 11

>

Huellas.

ROTULACION

CREAMOS! FABRICAMOS! APLICAMOS!

montrull
centro optico
com
CENTRO OPTOMÉTRICO
MONTRULL
C/ Cervantes, 4
46680 ALGEMESI (Valencia)
Tel. 96 248 11 89
optica@centromontrull.es
C/ Els Serrans, 17
46680 ALGEMESI (Valencia)
Tel. 96 072 83 77
info@centromontrull.es
www.centromontrull.es

SH
Sara Hernández
CENTRO DE ESTÉTICA
607 829 777
C. Pere Morell, 5B - 46600 Alzira
sarahernandez.centrodestetica

llegir en valencià...
quin plaer!
15 anys
bromera

materials
bromera poesia
TEATRE
MONOGRAFIES
Bromera.txt
MATERIALS EDUCATIUS PER A L'ESCOLA VALENCIANA
TEXTURES
a la llunyia de València
llegir llibre
ORAELLA
L'ECLÈCTICA
sense fronteres
ESPURNA
ESGUARD
EL MICALET GALÀC
MICALET
ELS NOS
Bibli

parla'm en valencià
Jo parle en valencià.
Per què no ajudar a
parlar-lo a altra gent?
Me gustaría
aprender a hablar
en valenciano
¿Quieres hablar en valenciano?
¿Voulez-vous parler le valencien?
Do you want to speak Valencian?
Vrei să înveți să vorbești valeciană?
هل تريد أن تتكلم بالبلنسية؟
voluntariat pel valencià
Coordina:
escola valenciana
FEDERACIÓ D'ASSOCIACIONS PER LA LLENGUA
Col·laboren:
bancaixa
Obra Social
96 340 70 60
www.voluntariatpelvalencia.org
info@voluntariatpelvalencia.org

Llopis
Damos vida a tu sueño, tu proyecto

RENOVACIÓN | MANTENIMIENTO | HABILITACIÓN

En **Grupo Llopis** renovamos, mantenemos y habilitamos cualquier espacio dando vida a tu sueño para convertirlo en un proyecto hecho realidad. Rapidez, eficacia y economía nuestro estilo de trabajo. Somos una red de profesionales donde encontrarás un proyecto completo para tu negocio, desde la apertura, la inauguración a todos los detalles que necesitas para un buen comienzo. Nuestro valor, la fiabilidad y la confianza de un trabajo bien hecho, somos profesionales.

Te lo ponemos muy fácil

C/. Jucar, 54. Entlo. Dcha. - 46600 Alzira - Valencia - T 96 241 03 87 - www.grupollopis.com

Belsa i Belsa
SUMINISTRES INDUSTRIALS, S.L.L.

BOMBES | COMPRESSORS | FERRAMENTES
HIDRÀULICA | MOTORS | PNEUMÀTICA | EPIS

Belsa i Belsa Suministres Industrials

Pol. Ind. Tisneres, Avda. Dret de Reuniò, 34
46600 Alzira (Valencia)
Tfno.: 96 245 56 30 comercial@belsaibelsa.com

www.belsaibelsa.com

congelados
pascual
la calidad nos hace diferentes
CADENA
HIPER CONGEL
CONGELADOS PASCUAL S.A.
CENTRAL
C/RAJOLAR S/N - POLIGONO INDUSTRIAL
TEL.96 243 38 84 - FAX. 96 246 06 29
www.congeladospascual.com

Natura
VETERINARIS
Nos satisface comunicar, que inauguramos las nuevas instalaciones de la Clínica Natura Veterinaris en C/ Colón nº 22 de Alzira. Ampliamos horarios, introducimos especialidades, servicio de peluquería y visitas a domicilio y a chalets, una nueva consulta exclusiva para gatos, la posibilidad de elección de veterinario y hora de visita, campañas preventivas todo el año para que aprovechéis sus descuentos, facilidades de pago, radiología digital ....y un largo etcétera que os invitamos a conocer.
CAMPAÑAS ANUALES CON DESCUENTO EN/FEB/MARZO: LIMPIEZA BUCAL - ABR/MAYO/JUN: ANALÍTICA ENFERMEDADES INFECCIOSAS
JUL/AG/SEPT: GERIÁTRICOS OCT/NOV/DIC: CASTRACIÓN/ESTERILIZACIÓN. - DESCUENTO PARA FAMILIA NUMEROSA , CRIADORES Y PROTECTORAS
NATURA VETERINARIS Tel. 96 241 83 52 - URGENCIAS: 661 832 348 HORARIO: 9:00-21:00 h - SÁBADO: 9:30-14:00 h

Com sempre,
al costat de les falles.

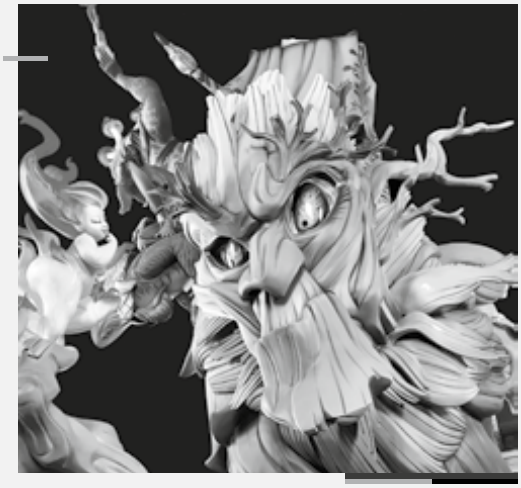

caixa popular
Cooperem
amb les persones.

caixapopular.es

Bernia
FORN I PASTISSERIA

Més de 100 anys amb tu

DR. JUST, 3 - TELF. 96 241 34 12 · ALZIRA

CEP S.L. Construccions Eliseo Pla

construcció
promoció
inmobiliària
manteniment integral

cep@cepsl.com
Tel. 96 245 04 71 - 96 245 26 22
Avda. de l'Estació, nº 4
46270 - VILLANUEVA DE CASTELLÓN

OFITEC

ORGANIZACIÓN FINANCIERA Y TÉCNICA DE EMPRESAS, S.A.
CONSULTORÍA TRIBUTARIA, ECONÓMICA Y LABORAL

Avda. Luis Suñer, 15 entresuelo · 46600 ALZIRA
Tel. 96 245 50 84 Fax 96 240 21 34 e-mail: ofitec@grupofitec.com

FLORISTERIA
CAROL

Pere Esplugues, 147 · ALZIRA
96 240 44 05
floristeriacarolalzira@gmail.com

Modesto Ballester, S.L.

DAF

Modesto Ballester, S.L.
Ctra. CV-50, km. 20
Apartado Correos, 74
46600 ALZIRA (Valencia)
Tel.: 96 241 05 32
Fax: 96 241 92 52
modesto@mballester.e.telefonica.net
www.modestoballestersl.es

Gb Fito Agricola
• Pol. Tisneres • Av/Democracia,16 • Alzira •
ADAMA
MONSANTO
UPL
Valagro
Pulverizadores
BELCHIM

Bennizaa Indumentaria Valenciana
Síguenos en:
Calle Cullera 10, Alzira
www.bennizaaindumentaria.es
bennizaa@bennizaaindumentaria.es

rotulación
displays
pop-ups
rótulos
monopostes
impresión
gran formato
ficxa
RÓTULOS · IMPRESIÓN DIGITAL · VALLAS PUBLICITARIAS
www.ficxa.es
96 201 51 18

Aª

ACADEMIA ATENEA ALZIRA
96 240 50 50
www.academia-atenea.net

Preparadores oficiales Cambridge
Preparación de A2, B1 y B2 for Schools

A partir de 12 años, tus hijos pueden obtener
un certificado oficial de Cambridge.
Haz que destaquen en inglés

Robert Joyero

C/ B. Pérez Galdós, 17 · Tel. 96 241 26 75 · 46600 ALZIRA (Valencia)

QUE COMENCE LA FESTA!

que bo ser

diferent!

Tindre-ho tot llest perquè triomfe la nostra paella, que ens duguen els xurros i el xocolate per a berenar un dia i un altre, i per descomptat, que no falten la música, els balls i les rialles per a viure la festa al màxim. Tu encarrega't de passar-ho bé, que nosaltres ens encarreguem de tota la resta.

La teua tenda Consum
Plaça Primer de Maig, 3
Tel. 962 417 564
www.consum.es

consum
que bo ser
diferent!

Alzicasa
AGÈNCIA IMMOBILIÀRIA
Av. Santos Patronos, 2 bajo
46600 ALZIRA (Valencia)
Tel. 96 241 90 64
C/ San Francisco de Asís, 20 bajo
46740 CARCAIXENT (Valencia)
Tel. 96 394 87 78
www.alzicasa.com

labestiaespectacles@gmail.com
LA BÈSTIA
ESPECTACLES
Víctor Tomàs
600 71 66 83
ESPECTACLES
Orquestra La Bèstia
Orquestres
Duets, trios, quartets
Discomòbils i macros
Humoristes, mentalistes, mags i altres artistes
Tributs i grups en valencià
Equips de so
Batucades i xarangues
Gegants, cabuts i colles
Correfocs
I molt més •••
INFANTIL
Inflables aquàtics i normals
Simuladors de Fórmula 1
Espectacles d'infantil
Concerts d'infantil
Contacontes
Màgia infantil
Tallers i animació
Cinema d'estiu
Atraccions mecàniques
Nanodiscos
Jocs gegants
SERVEIS
Pantalles led
Taules i cadires
Escenaris
Decorats i presentacions
Generadors elèctrics
WC Portàtils
Carpes i haimes
Barres
Tanques
Vestidors
Càtering
Serveis de premsa

ENRIQUESALOM
FOTOGRAFIA I VIDEO

www.enriquesalom.com
Email: esalom64@gmail.com

661557434 - C/Ruglo 4 Alzira

CENTRE D'ESTUDIS
MASTER

SUSANA MARCH
AMPARO CASTILLO

DOCTOR VICENTE SEGURA, 24
ALZIRA
TEL: 96 240 40 14

PIROTECNIA VALENCIANA

J.M. Crespo Vidal

DESPACHO
Mare de Déu dels Desamparats,1 • LLANERA DE RANES
Tel. 96 225 46 29

FÁBRICA
Partida de la Mina • LLANERA DE RANES
Tel. 96 213 21 06 • Móvil. 607 31 05 87

Hermanos Martí Dasí, S.L.
SERVICIS FUNERARIS

Oficina:
C/ Sueca, 20
Albalat de la Ribera

ATENCIÓN 24H
96 249 21 66

font de mussa
tanatori - crematori

C/ Campellos, 36 A – Gamasseta
Pol. Ind. Font de Mussa
Benifaió

Tel. 96 179 4003 – Fax. 96 171 6568

tanatorifontdemussa@hotmail.com
www.tanatorifontdemussa.com

SAN GRAFICAS BERNARDO, S.L.

IMPRENTA - PAPELERÍA
LIBRERÍA - FOTOCOPIAS
SELLOS DE CAUCHO
FAX PÚBLICO

IMPRESIÓN DIGITAL - OFFSET - TIPOGRAFÍA

Vajillas y Cubierto de Plástico, Monouso, Papeles Higiénicos, Servilletas y derivados para Hostelería y Doméstico y Sellos de Caucho

Mayor San Agustín, 46
Tel. y Fax 96 240 12 08 – ALZIRA

Figueras, 30
Tel. y Fax 96 241 03 36 – ALZIRA

MOBLES ALFONSO S.L.

DECORACIÓ - INTERIORISME

Faustino Blasco, 13 - Tel. y Fax: 96 241 02 94
46600 ALZIRA (València)

Adeslas
SegurCaixa

ADESALZI
Avda. Hispanidad 3, bajo
46600 ALZIRA Valencia
Tel. 96 241 64 11
M. 678 619 589 (Silvia)
M. 678 619 590 (Delia)

Mariano Escudero, s.l.

FABRICANTE DE MATERIAL APÍCOLA

Tels. (+34) 96 243 17 67 Fax (+34) 96 243 18 35
C/. Santa Bárbara 108/110
46740 Carcaixent (Valencia-España)

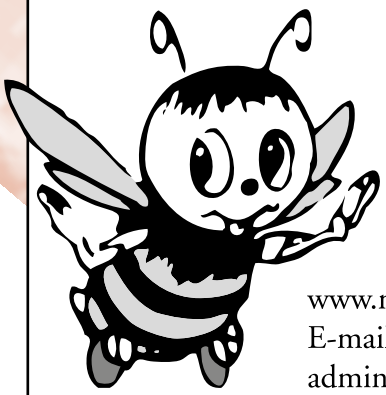

www.marianoescudero.com
E-mail: comercial@marianoescudero.com
administracion@marianoescudero.com

ENRIQUE FURIÓ ORBA

Abogado especialista en
Derecho Laboral y Seguridad Social

Tel.: 675 608 726 - enrique@furioorbalaboralista.com
CARCAIXENT: C/ Julián Ribera, nº 18, bj

MIGUE
electrodomésticos

Tel. 962 415 679
miguel.electrodomesticos@gmail.com

MIGUelectrodomésticos#

TODO MOVIL

tdm

EXPOSICIÓN Y VENTA - REPARACIÓN Y SERVICIO

SUZUKI MITSUBISHI

MULTIMARCAS Y VEHÍCULOS DE OCASIÓN

servicio técnico oficial
RECAMBIOS ORIGINALES
KIA MOTORS

C/ Gandía, 20
Ventas: 96 241 10 76
Recambios: 96 241 45 70
Taller: 96 241 45 92
46600 ALZIRA (Valencia)

Visítanos en: **www.todomovilalzira.es**
Síguenos en: facebook

GRUAS ALMO, S.L.

Ctra. Alzira - Carcaixent
Partida Materna, s/n. · 46600 ALZIRA
Tel. 96 241 50 79 · Fax 96 241 51 17 - Móvil 600 40 90 20

ammar
VETERINARIA

Tlf. **96 201 68 36** - Urgencia. **627 393 415**
veterinaria.ammar@gmail.com
C/ Pere Esplugues 27, Alzira

Horario: L-V (10:00h - 13:30h;
17:00h - 20:30h)
S (10:00h - 13:30h)

JOSÉ ANDRÉS HERNÁNDEZ

ABOGADO

CIVIL · MERCANTIL · PENAL · LABORAL · FAMILIA · HERENCIAS · ADMINISTRATIVO

652 796 307
jahernandez@icaalzira.com
Plaza Mayor 51, Alzira

JUAN MIGUEL RESA

RESA
multiservicios y reformas

e-mail: juanmiguelresa@gmail.com
616 657 872
Alzira (Valencia)

Patricia Mira Blanquer
Estilista

962 404 196 | 652 601 802
spaciobellezapatri@gmail.com
C/ Cardenal Vera 1B | Alzira 46600 | Valencia |

síguenos en

CENTRONET
TINTORERIA ECOLOGICA

ESPECIALISTES EN LA NETEJA DE PECES DE ROBA I TEXTILS DE LA LLAR

NETEJEM EL TEU VESTIT DE FALLERA

Plaça de la Societat Musical, 5 – ALZIRA – Tel. 962.415.943

La Cambra
Ropa interior - hogar - uniformes escolares

Colón Nº 32
Alzira
Valencia

MICELA
HigieneTécnica

Polígono Industrial "EL RACÓ"
C/DE LLEVANT 4 - NAVES A-B
46612 CORBERA (VLC)

Laia Joies

VENDA I REPARACIÓ

ADOLFO DOMINGUEZ · LARRÉ · Uska · MAREA · vidal Vidal · Go · antonelli · RADIANT · CITIZEN · DUWARD · CASIO · FILA

Tetuán, 58 - Tel. 96 241 94 52 - Alzira

clAri

encuadernaciones y reprografía

clAri, c.b.

c/peris, 12 46600 alzira (valencia) 96 240 25 79 enc.clari@hotmail.es

Massimo di Bari

MASSIMO DI BARI ITALIAN DESING MASSIMO DI BARI CALZATURE ITALIANE

Calzado de diseño directamente de Italia

C/ F. Blasco nº 4 - ALZIRA... Tel.: 96 240 16 03

C/ B. Estación nº 1 - XATIVA... Tel.: 96 228 37 31

Kumon English

Learning time!

Descubre todos los beneficios del método Kumon, ahora en inglés. Con Kumon English, tu hijo hablará, pensará y aprenderá en inglés desde el primer día. **¡A partir de los 2 años!**

Y también:

Kumon Matemáticas
Kumon Lectura

En Kumon English,
15 días de prueba gratis sin compromiso.*

*Hasta el 30 de junio del 2019.

Kumon Alzira - Centro
C/ Mayor San Agustín, 27
627 595 442

KUMON
Descubre su potencial.
www.kumon.es

PINTURA SAYOL
PINTURA EN GENERAL

PINTURA Y DECORACIÓN - ALISADOS DE GOTELÉS
IMPERMEABILIZACIÓN DE FACHADAS Y PENALES
REHABILITACIÓN DE FACHADAS
COLOCACIÓN DE PAPELES PINTADOS

C/ Esperanza, 3 5º-18ª
46600 Alzira (Valencia)

T- 96 240 51 67
M- 639 12 20 32

ROSELL
ELEVADORES

ASCENSORES
SILLAS SALVA-ESCALERAS
ASCENSOR VELOCIDAD REDUCIDA
SALVAESCALERAS
ELEVADORES INDUSTRIALES

C/ Salvador Santamaría, 31 - 46600 ALZIRA
elevacionesrosell@gmail.com
Telf. 698 279 678

ricardo
auto-escuela

CON NOSOTROS TODOS LOS PERMISOS
Te ofrecemos cursos C.A.P.

Benito Pérez Galdós, 54
46600 ALZIRA
Tfno. 962.412.434

Jaime de Olid, 20
46600 ALZIRA
Tfno. 962.403.906

ALZIRA - CARCAIXENT
www.aericardo.com
www.facebook.com/autoescuelaricardo.xativaalzira

peluquería/
maría teresa olmos

sagunto, 8 alzira
96 241 28 62

El dinaret
menjar per emportar

eldinaret@gmail.com
Hort dels Frares nº 39, Alzira

963 124 131
600 968 686

Merceria - Especialitats en "randes" d'alta qualitat

c/ Hort dels Frares, 29 - Tel. 96 240 07 45 - 46600 ALZIRA (València)

Centro Podológico
SANTOS PATRONOS

Alejandro Tarazón Muñoz
PODÓLOGO

Avda. Santos Patronos, 8 (entlo.), 3ª
46600 ALZIRA (Valencia) - Tel. 96 240 17 25

AFECCIONES DE LOS PIES:
- **Plantitis ortopédicas**
- **Ortopodolgía infantil**
- **Uñas incarnadas**
- **Prótesis de silicona**
- **Micosis ungueales (hongos)**
- **Callosidades**
- **Etc.**

alzilex asesores
fiscal laboral y contable

C/ Mayor San Agustín, nº 33
46600 ALZIRA - VALENCIA
Tel.: 96 240 10 72
Fax: 96 240 05 73
info@alzilex.com

Agustín y Amaia

ORFEBRES

trabajos personalizados

Peinetas y Aderezos Artesanales

síguenos en:

www.agustinyamaia.es

artesania@agustinyamaia.es

C/ Molinet, 26

46680 Algemesí (Valencia)

Tel. 96 248 22 52

CARNICERÍA
CHARCUTERÍA

REINO

C/ Bandera Valenciana, s/n - Tel. 96 201 36 73

Horario: Lunes a sábado.

Mañanas: 9 - 13:30 h. · Tardes: 17 - 20:30 h. · Lunes, Martes y Sábado tarde cerrado

VALLCANERA

PELUQUERÍA

Since 1890

ESTÉTICA

C/ PERE MORELL, 5
(ENFRENTE COMISARÍA)
652 058 417 ALZIRA

C/ PARE VICENT RIBES, 11
(ZONA PARO)
962 018 823 ALZIRA

Pedro Esplugues, 98 • Tel. 96 240 49 30 • 46600 ALZIRA
Plaza Societat Musical, 9 • Tel. 96 240 34 24 • 46600 ALZIRA

Albado
pastisseria
1905

Blasmetal
Aluminis, s.l.

Av. Carcaixent, 51 • Ctra. Vilella, 10
Tel.: 96 240 22 41 • Fax: 241 60 50
46600 Alzira (València)
blasmetalsl@movistar.es

CLINICA DENTAL
VALLS

Dr. Alejandro Valls Benavent

96 240 20 15 644 198 138

Pedro Esplugues, 6 - bajo · 46600 ALZIRA

Lotería 2 Alzira
¡No pase de largo!
!!Estrenamos WEB con el primer premio de la loteria nacional!!
www.loteria2alzira.com
c/Benito Pérez Galdós, 26 Alzira 962412233

HIJAS DE CARMEN ESTEVE
desde 1949
Felices Fallas 2020

GESTEC CONSULTORES
CONSULTORÍA DE EMPRESAS
FISCAL
LABORAL
CONTABLE
C/ Rosendo Pastor, 1 bajo - 46740 Carcaixent (Valencia)
Tel. 96 243 44 32 - Tel./Fax 96 243 12 66 - Móvil 617 315 290

postulat final

En el museu del destrellat,
tens ara la gran possibilitat,
una vegada ja l'has visitat,
de fer conclusions al postulat.
Dir fermament si t'ha agradat,
o si tal vegada és una barbaritat.

El llibret de la falla està acabat.
Molta gent amiga ha participat,
que l'enginy i gràcia ha aguditzat,
i als qui els hem d'agrair la bondat,
en fer-ho debades —no han cobrat!—,
i així el pressupost hem quadrat.

Poden, si volen, seguir en el destrellat
o eixir d'aquest embolic embolicat.
Si es queden, seran un ninot més aïllat.
En més d'una ocasió els he avisat:
el faller vol no estar sentenciat
i la Malva, en aquest juí, ens hem aforat.

Aquest llibre romancer i tan Malvat,
s'acabà de parir en aquesta noble ciutat,
poble de les germanetes i de sant Bernat,
un 17 de gener, festa de sant Antoni Abat,
al qui ens aclamem i, si no hi ha adversitat,
li ho agrairem en cas del llibre ser premiat.

Miguel Ángel Martínez Tortosa

associació cultural Falla Plaça Malva